

Notulen

*van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht*

gehouden op 23 februari 2009

Notulen

***van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht***

gehouden op 23 februari 2009

ISBN 0920 - 3370

Bladwijzer

op de notulen van provinciale staten van Utrecht

Vergadering 23 februari 2009

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR, EUROPA en MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 5 januari 2009, dienst/sector SGU, nummer PS2009BEM03, inzake de 1e wijziging Programmabegroting 2009 Randstedelijke Rekenkamer. Daartoe besloten	10 10	PS2009BEM03
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 16 december 2009, dienst/sector PEO, nummer PS2009BEM05, inzake wijziging Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten – en commissieleden. Daartoe besloten	57 57	PS2009BEM05
MILIEU, MOBILITEIT en ECONOMIE		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 januari 2009, dienst/sector MOB, nummer PS2009MME04, inzake vaststelling van het VERDER-pakket bereikbaarheids maatregelen fase 1 en 2. Daartoe besloten	10-32 57-59 58	PS2009MME04
Motie M1, ingediend door de fracties van PvdA, D66, GroenLinks en PvdD, inzake meer investeren in openbaar vervoer. De motie is verworpen. Daartoe besloten	17 58	
Motie M2, ingediend door de fracties van PvdA, D66, GroenLinks, SP en PvdD, inzake afwijzing extreme alternatieven planstudies. De motie is verworpen. Daartoe besloten	17 59	
Motie M3, ingediend door de fracties van D66 en PvdA, inzake fietspad Uithof – Zeist West. De motie is ingetrokken. Daartoe besloten	20-21 30	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Motie M4, ingediend door de fractie van GL, inzake kwaliteitsimpuls fietsnetwerk. De motie is verworpen. Daartoe besloten	30 59	
Motie M11, ingediend door de fracties van CDA, VVD en ChristenUnie inzake inpassing tracés startnotities Ring Utrecht en Knooppunt Hoevelaken. De motie is ingetrokken. Daartoe besloten	57-58 58	
Amendement A1, ingediend door de fracties van D66, GroenLinks, PvdA en PvdD, inzake fietspad Soest – Hilversum. Het amendement is ingetrokken. Daartoe besloten	20 31	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 januari 2009, dienst/sector ECV, nummer PS2009MME03, inzake vaststelling van het beleidskader Herstructurering PLUS. Daartoe besloten	32-41 41	PS2009MME03
Motie M5, ingediend door de fracties van GL en PvdA, inzake bedrijventerreinen. De motie is aangehouden. Daartoe besloten	40-41 41	
RUIMTE, GROEN EN WATER		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 2 december 2008, dienst/sector PRO, nummer PS2009RGW03, inzake vaststelling van de Voorloper Groene Hart en Nota van Beantwoording. Daartoe besloten	41-57 58	PS2009RGW03
Motie M6, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake beleid migratiesaldo nul. De motie is verworpen. Daartoe besloten	44 56	
Motie M7, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake ontwikkeling instrumentarium. De motie is verworpen. Daartoe besloten	44 57	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Motie M8, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake uitwerken voorstel thematische wijziging structuurvisie. De motie is ingetrokken.	45	
Daartoe besloten	57	
Motie M9, ingediend door de fracties van GroenLinks en PvdA, inzake transformatiezones Voorloper Groene Hart. De motie is verworpen.	47	
Daartoe besloten	57	
Motie M10, ingediend door de fracties van de PvdD, GroenLinks, SP en PvdA inzake uitwerken beleid en biodiversiteit van flora en fauna in het Groene Hart. De motie is verworpen.	51	
Daartoe besloten	57	
Amendement A2, ingediend door de fracties van de PvdD, D66 en SP, inzake duurzame landbouw. Het amendement is verworpen.	50	
Daartoe besloten	56	
Amendement A3, ingediend door de fracties van de PvdD en D66, inzake transformatiezones. Het amendement is verworpen.	52	
Daartoe besloten	56	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 16 december 2008, dienst/sector ILG, nummer PS2009RGW04, inzake afronding concernproject Agenda 2010 Stichtse Lustwarande.	57	PS2009RGW04
Daartoe besloten	57	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 november 2008, dienst/sector BJZ, nummer PS2009RGW05, inzake benoeming voorzitter en leden Provinciale Commissie Leefomgeving.	57	PS2009RGW05
Daartoe besloten	57	
STATEN (provinciale)		
Vaststellen van de notulen van 8 december 2008 en 19 januari 2009 en de besluitenlijst van 19 januari 2009.	10	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
WONEN, MAATSCHAPPIJ EN CULTUUR		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 januari 2009, dienst/sector MOW, nummer PS2009WMC03, inzake vaststelling tijdelijke subsidieverordening Toekomst Thuis 2009.	10	PS2009WMC03
Daartoe besloten	10	

Presentielijst

Vergadering 23 februari 2009

Voorzitter: *drs. R.E. de Vries (plv. voorzitter)*
R.C. Robbertsen, commissaris van de Koningin (vanaf 15.30 uur)
Griffier: *L.C.A.W. Graafhuis*

mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest
mevr. drs. C.G.M. van Benthem, Montfoort
F. Bersch, Utrecht
dr. R. Bisschop, Veenendaal
mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
mevr. drs. W.A. Bodewitz, Vleuten
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mr. J.M. Buiting, Utrecht
mevr. L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
mevr. K. Derks-Wolthuizen, Utrecht
mevr. drs. R.K. Dik-Faber, Veenendaal
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
drs. P.W. Duquesnoy, Zeist
C.J.J. van Ee, IJsselstein
J. Fastl, Utrecht
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
mevr. drs. J.M. de Heer-Verheij, Veenendaal
mevr. N.P.B. van 't Hoof, Amersfoort
mr. P. Kelder, Driebergen-Rijsenburg
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg MA, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
J.W.R van Lunteren, Hoogland
ing. Y.S. Lutfula, Utrecht
ir. R.J. Martens, Utrecht
mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. L.W. Nootboom, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
P.C. Pollmann, Doorn
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. Y. Smit, Maarssen
ir. M. Snyders, Baarn
mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht
mevr. drs. H.D.I. Walta-Auf'm Keller, Veenendaal
G.J. van der Werff, Hoogland

Afwezig:
mevr. drs. N.M. van Gemert, Utrecht
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
ing. D. Kiliç, IJsselstein
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist

Leden van Gedeputeerde Staten
J. Binnekamp, IJsselstein
mr. J.H. Ekkers, Vianen
mevr. M. Haak-Griffioen, Woerden
drs. W.M. de Jong, Houten
drs. R.W. Krol, Soest
mevr. A.H. Raven BA, Utrecht

Opening.

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik open deze vergadering en heet u allen van harte welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Van Gemert, mevrouw Jonkers en de heren Klein Kranenburg, Ruijs en Kiliç. Ook de commissaris van de Koningin is afwezig in verband met verplichtingen elders. Wellicht komt hij later nog ter vergadering. Vanuit de fractie van het CDA zal er een kaart circuleren voor Miranda van Wijnen, medewerkster van de griffie. Zij heeft vorige week een operatie ondergaan. Het verzoek is een beterschapswens op de kaart te schrijven. De griffie gaat morgen bij haar op bezoek en zal de kaart dan meenemen. Op uw tafels vindt u een memo betreffende de beantwoording van vragen naar aanleiding van het VERDER-pakket. Mijn voorstel is dit memo mee te nemen bij de bespreking van agendapunt 8. Dan ligt er nog een brief van het IPO over de beloning van statenleden. Ook via de mail heeft u hierover al het een en ander voorbij zien komen.

Vaststellen agenda.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda ongewijzigd vast.

Ingekomen stukken.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijze van afdoening.

Vragenhalfuurtje.

De VOORZITTER: Er zijn geen vragen ingediend.

Vaststellen van de notulen van 8 december 2008 en 19 januari 2009 en de besluitenlijst van 19 januari 2009.

De VOORZITTER: De notulen van de vergadering van 19 januari 2009 zullen bij de volgende vergadering van Provinciale Staten opnieuw geagendeerd worden en als zodanig dan worden vastgesteld.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de besluitenlijst van 19 januari 2009 en de notulen 8 december 2008 ongewijzigd vast.

1e wijziging Programmabegroting 2009 Randstedelijke Rekenkamer.

Tijdelijke subsidieverordening Toekomst Thuis 2009.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorstellen.

VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Voor ons ligt het voorstel voor het VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2. Het betreft fase 1 en 2 voor een bedrag van € 16.156.000 en de No-regrets van € 27.500.000. Dat zijn op zich voorstellen die wij uitgebreid in de commissie hebben besproken. Eerder was al aangegeven dat er No-regrets waren: punten die niet ter discussie zouden staan. Grotendeels is dat inderdaad het geval. Wij maken ons echter zorgen over een klein aantal punten. Die punten moeten wel even genoemd worden.

Voor deze agenda hebben wij samenwerking met gemeenten nodig. Wij merken in de discussies dat er bij die gemeenten nogal eens verschillend over dezelfde onderwerpen wordt gedacht. Wij willen graag van de gedeputeerde weten hoe, als zo'n situatie zich voordoet, hij denkt daarmee om te gaan en, mocht het werkelijk een lastig punt worden, welke mogelijkheden wij dan hebben om tot een oplossing te komen. Om pakketmaatregelen voor te stellen, waarbij wij ervan uitgaan dat het No-regrets zijn en dat ze dus geen discussies opleveren, ontstaat er een nieuwe situatie als deze wel discussies opleveren.

Wij willen een aantal statements maken, omdat deze van belang zijn in de verdere discussie over het hele pakket maatregelen, maatregelen die de komende jaren op ons afkomen.

Voor de fractie van het CDA is een onderdeel niet van belang. Wij vinden de samenhang van de onderdelen van belang. Dat betekent dat de relatie van openbaar vervoer, water, fietspaden en asfalt integraal moet worden beoordeeld. Wij gaan de pakketstudies in om de doorstroming te onderzoeken en wij zullen daaruit conclusies trekken, maar voordat wij een mening vormen, willen wij kennis nemen van de uitkomst van die studies. Die zijn wezenlijk van belang om ons oordeel te vormen. Wij zien al hier en daar, zowel in de pers als bij de politiek, uitingen over onderdelen. Wij zien dat met zorg tegemoet, niet zozeer omdat ze niet serieus zouden zijn, maar het zou de verwachting

kunnen wekken dat een bepaald onderdeel belangrijker is dan het andere. Als wij dan zoals vanmorgen bij elkaar zitten en wij praten over de strategie van de ontwikkeling van Utrecht 2040, dan is een van opmerkingen die mij blijft dat tot 2030 de mobiliteitsontwikkeling in de provincie Utrecht hoger zal zijn dan in welke andere provincie dan ook. Dat is iets wat ons zorgen baart. Als je dus op een gegeven moment een onderdeel pakt en je zegt dat je dat heel belangrijk vindt, maar als je daarbij dan niet het grotere geheel pakt, zou er een onbalans kunnen ontstaan. Daarvoor willen wij waken. Dat is een van de belangrijkste punten. Dat is ook de reden dat wij de Ladder van Verdaas als methodologie hebben omarmd. Die zouden wij willen volgen. In die logische volgorde kom je dan tot conclusie welke maatregelen het meest effectief zijn. Dat zou openbaar vervoer kunnen zijn en dat zou asfalt kunnen zijn of een combinatie van beide. Het is echter van wezenlijk belang.

Tot slot. Wij zijn ervan overtuigd, ondanks de noodzaak van de maatregelen die wij moeten gaan nemen in de komende jaren, dat de financiële middelen die thans ter beschikking worden gesteld, waarschijnlijk niet toereikend zullen zijn. Je zou dan een kip-ei-situatie kunnen krijgen: wij gaan nu alvast vertellen dat wij geld te kort komen, dat wij het niet redden en dat de mobiliteit en de doorstroming niet of niet in voldoende mate bevorderd kunnen worden. Wij denken dat dat niet de juiste discussie zou zijn. Dat is ook de reden dat wij instemmen met de pakketstudies en dat is ook de reden dat wij instemmen met onderdelen zoals die hier worden voorgesteld. Dan, als wij weten welke extra maatregelen er nodig zijn, zullen wij alsnog naar Den Haag kunnen gaan om ons probleem voor te leggen en dat met andere overheden te delen. Dat zijn de punten die wij hier willen inbrengen. Het laatste punt betreft de nagekomen brief die vanmorgen is binnengekomen en gaat over het Regionaal Verkeersmanagement. Daarin lezen wij dat er een aantal goede maatregelen genomen zal worden, maar er is wel een klein probleem, namelijk dat een aantal gemeenten niet is aangesloten bij dat Regionaal Verkeersmanagementsysteem. Wij vragen de gedeputeerde of hij daarmee pro-actief omgaat en of hij alsnog probeert die gemeenten erbij te betrekken. Als je namelijk een maatregel treft die voor de ene gemeente wel en voor de andere gemeente niet geldt, zou je een onbalans kunnen krijgen in de effecten van die maatregelen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Op 13 november 2006 sloot gedeputeerde

Mik van de PvdA namens Gedeputeerde Staten het bestuursakkoord dat ten grondslag ligt aan de maatregelen die wij vandaag bespreken. Dit akkoord werd mede ingegeven door de economische noodzaak van betere doorstroming en bereikbaarheid van de Utrechtse regio en de Randstad in zijn geheel. Het is de verdienste van deze gedeputeerde dat wij een akkoord hebben, waarbij wij naast een bijdrage vanuit de regio, tevens mogen rekenen op een rijksbijdrage van maximaal € 2.6 miljard. Met alle partijen is tegelijkertijd afgesproken dat er een gebiedsgerichte en integrale aanpak zou komen. Hierbij is ook een belangrijke rol weggelegd voor verbetering en stimulering van het openbaar vervoer in combinatie met de fiets en het verkeersmanagement. Dit alles wel na zonnige aanpassingen en mogelijke uitbreiding van het hoofd- en onderliggend wegennetwerk. Bij dit alles werd in 2006 de basis voor de inmiddels bekende en misschien wel beruchte pakketstudies gelegd.

De afgelopen twee jaar is er door alle partijen hard gewerkt. Daarom wil ik namens mijn fractie alle betrokken bestuurders en ambtenaren bedanken voor hun inzet totnogtoe. Vandaag mogen wij ons voor de eerste keer uitspreken over de uitkomsten en zal de fractie van VVD de gelegenheid te baat nemen om een boodschap mee te geven voor het vervolg. De fractie van de VVD is van mening dat in relatie tot de gebruikte Ladder van Verdaas in deze eerste set maatregelen er veel aandacht is voor openbaar vervoer, fiets en verkeersmanagement. Dat is goed en daarmee lopen de uitkomsten in de pas met hetgeen wij als toetsingskader hebben meegegeven. Wel bereiken ons geluiden – en ik hoor dat die ook bij de fractie van het CDA zijn aanbeland – van een aantal gemeenten dat nog problemen heeft met de reeds voorliggende maatregelen, met name als het gaat om sommige tracés van fietspaden. Graag zouden wij van Gedeputeerde Staten vernemen hoe zij denken in voorkomende gevallen hiermee om te gaan en welke rol wij als Staten daarbij dan nog hebben.

Wat betreft de Verkeersmanagementcentrale heeft de fractie van het CDA bij de commissiebehandeling nog een aantal andere vragen gesteld, en wel met betrekking tot de exploitatie. Uit de schriftelijke beantwoording blijkt dat deze kosten niet inzichtelijk zijn. Wel is duidelijk dat deze kosten niet gedekt kunnen worden vanuit de pakketstudies. Graag vernemen wij van Gedeputeerde Staten hoe zij in de toekomst denken om te gaan met deze onzekere factor en/of in hoeverre met betrokken partijen hierover nog nadere afspraken te maken zijn.

Wat de fractie van de VVD betreft vormen de No-regrets en het basispakket wel onderdeel van een groter geheel. Dat betekent dus dat ja-zeggen tegen dit maatregelenpakket, ook ja-zeggen impliceert tegen het grotere geheel van het bestuursakkoord. Dit betekent ook dat na de eerste spijlen van de Ladder van Verdaas, er voor sommige partijen lastige spijlen komen. Maar wie A zegt zal uiteindelijk ook B moeten zeggen.

Daarmee kom ik weer terug op het begin van mijn betoog en de reden dat wij dit traject zijn gestart: de verbetering van de doorstroming en de bereikbaarheid én de noodzaak hiertoe voor de economie. Dat was 2006.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Lunteren heeft het er telkens over dat de maatregelen nu vooral de eerste treden van de Ladder van Verdaas zijn. Bij de No-regrets zitten echter ook twee heel belangrijke asfaltmaatregelen, namelijk de verbreding van de A27 en de A1. De heer Van Lunteren kan dan toch niet zeggen dat wij nu de eerste treden hebben en dat wij dan naar de minder prettige maatregelen gaan? Er zitten namelijk al asfaltmaatregelen in.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Asfaltmaatregelen zijn wat mij betreft niet minder prettige maatregelen. Over het algemeen gaat het om aanleg van nieuwe wegen – wat de laatste spijl is van de Ladder van Verdaas – en die maken het ons lastig. Alle maatregelen die wij totnogtoe hebben genomen, zijn maatregelen die toch enigszins op wat draagvlak in de samenleving kunnen rekenen. De fractie van de PvdA zal daarover wellicht nog komen te spreken. Waar het mij om gaat, is dat er maatregelen aankomen die nog minder prettig zijn. Wat betreft openbaar vervoer en verkeersmanagement wordt er een goede invulling gegeven aan het bestuursakkoord.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Om even heel precies te zijn: is de heer Van Lunteren het met mij eens dat er in de No-regrets eigenlijk geen ov-maatregelen zitten en dat er in het basispakket wel vier ov-maatregelen zitten, maar dan gevoegd bij een aantal maatregelen van de eerste trede? In de No-regrets zit geen openbaar vervoer.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan weet ik niet waar mevrouw Blom P&R onder verstaat. In het bestuursakkoord staat stimulering van openbaar vervoer. Als wij zorgen dat men bij het openbaar vervoer kan komen, stimuleren wij daarmee

het gebruik van het openbaar vervoer. Wat mij betreft is dat een ov-maatregel.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou zelf zeggen: een ketenmaatregel auto - openbaar vervoer.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een keten is ook goed. Daarvoor staan er echter afspraken in het bestuursakkoord en daarvoor is ook een bedrag gereserveerd, zoals mevrouw Blom weet. In 2006 hebben wij dus met elkaar die afspraken gemaakt, maar in 2009 geldt die noodzaak minstens zo hard in het kader van de economie. Dat is dan nu ook zeker aan de orde. Het is daarom dan ook dat de VVD stelt dat wij in de stappen die nu volgen – dat zijn inderdaad die lastige stappen – niet op voorhand allerlei beren op de spreekwoordelijke weg zien. Wij doen er verstandig aan eerst af te wachten wat de studies, die nu uitgevoerd worden, gaan opleveren en niet populistisch op voorhand elk gesprek over nieuw asfalt uit de weg gaan. Als de studies namelijk zijn afgerond, weten wij ook precies welke feitelijke obstakels er liggen en of deze wellicht zijn weg te nemen. Begrijpt u mij niet verkeerd: ook de VVD zit niet te wachten op een snelweg dwars door een woonwijk. Als dat echter dé oplossing is, kan die snelweg er wellicht onderdoor.

Het is de fractie van de VVD wel duidelijk geworden dat het aanleggen van nieuw asfalt hoe dan ook een aantal inpassingsobstakels met zich mee gaat brengen. Daarom wil de fractie van de VVD het college vragen een lobby richting het Rijk op te starten voor aanvullende middelen om de aanleg van nieuw asfalt goed in te passen. Het kan namelijk niet zo zijn dat het faciliteren van een vitale economie van de gehele Randstad ten koste gaat van enkel en alleen de inwoners van de provincie Utrecht.

Nu is het moment voor overheden om voorwaarden te scheppen voor een vitale economie. Het is dan logisch om met dit economisch tij niet te spreken over de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Tot een aantal mensen hier zeg ik dat het ronduit dom zou zijn niet te willen spreken of op z'n minst na te denken over de aanleg van nieuwe wegen.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Hierbij reageren wij op de voorstellen van het VERDER-pakket, de No-regrets en het basispakket dat nu voorligt én op het proces tot nu toe. Wij gaan in op drie punten:

- Wat is de probleemstelling, het doel van de maatregelen?

- Het proces er naartoe.
- Welke maatregelen liggen hier voor ons? Wat vindt de PvdA daarvan?

Wat is de probleemstelling, het doel van de maatregelen? Is dat het verbeteren van de bereikbaarheid van de economische centra van de regio? Is dat het verbeteren van de bereikbaarheid van de mainports van Nederland, Schiphol, de haven van Rotterdam? Dus het verbeteren van de bereikbaarheid dóór de regio. Of is dat het integraal verbeteren van de bereikbaarheid in samenhang met de ruimtebehoefte voor de economische sectoren – woningbouw, groen, recreatie – en in samenhang met luchtkwaliteit, verwachte geluidshinder en dergelijke? Ik hoorde zo-even bij de twee vorige sprekers nog een vierde punt, dat ik zelf niet zo geformuleerd zou hebben: is de doelstelling een verbetering van de doorstroming?

Wat precies de probleemstelling is, heeft grote consequenties voor wat de beste maatregelen zijn. Tot nu toe is, wat de fractie van de PvdA betreft, de nadruk te eenzijdig gelegd op het verbeteren van de bereikbaarheid van de economische centra in de regio én ook te eenzijdig gelegd op het verbeteren van de doorstroming. En 'tot nu toe' verbind ik heel duidelijk aan hoe het staat in de stukken, want inderdaad, de twee pakketten zoals die nu voorliggen, zijn ook gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid binnen de regio. Wat is het gevolg als je de probleemstelling niet helemaal goed neemt of als je niet helemaal duidelijk zegt waarvoor het nu precies bedoeld is? Het gevolg kan zijn dat goede maatregelen slecht scoren. Wij vinden bijvoorbeeld de Stichtse Lijn een goede maatregel. Dat is natuurlijk geen maatregel waarbij je op dit moment de doorstroming direct zult verbeteren. Het is een maatregel waarbij je woningbouw in de toekomst, waarbij je een goede bereikbaarheid voor de economische centra hier garandeert. De Stichtse Lijn is belangrijk voor een integrale aanpak van woningbouw en mobiliteit, maar scoorde zuiver verkeerskundig tot nu toe dus nog niet zo goed.

Het gevolg van een te beperkte probleemstelling kan ook zijn dat goede alternatieve maatregelen niet in ogenschouw genomen worden, bijvoorbeeld het omleiden van verkeer via Gorinchem. Je zou zelfs kunnen zeggen: het gevaar kan erin zitten dat je het verkeer terugkrijgt als hier de doorstroming ineens weer goed wordt. Het verkeer gaat nu via Gorinchem en kan dan ineens besluiten via de A12 te gaan. Ook de hele discussie van de A2,5 wijst erop dat het belangrijk is niet te nauw alleen de economische centra van de regio te nemen, maar breder te kijken, ook buiten de provincie.

De conclusie is: om goede maatregelen te nemen, moet er gekeken worden naar het verkeerssysteem, ook buiten de provincie zelf. En dan integraal; in samenhang met woningbouw en de omgeving en niet alleen maar verkeerskundig.

Het tweede punt: het proces er naartoe. Ik breng hierbij in herinnering dat het juist de provincie is die bij de pakketstudies primair verantwoordelijk is voor het hele proces. Er is bij het plan van aanpak van de pakketstudies afgesproken dat het BRU en de gemeente Utrecht inhoudelijk als eerste verantwoordelijk zijn voor de studies rondom Utrecht, dat de gemeente Amersfoort en het gewest Eemland vooral verantwoordelijk zijn voor de studies bij Amersfoort en dat de provincie de regie voert, naast uiteraard het beschikbaar stellen van de financiële middelen. Er is dus alle reden ook naar het proces te kijken. Allereerst: er gaat veel goed. Het gaat om een ingewikkelde materie met veel verschillende partners en toch gaat het in redelijke snelheid. Er is inmiddels een ad-hoccommissie gevormd die nog niet echt begonnen is – wij zijn nog steeds een beetje aan het verkennen wat precies de bedoeling van de commissie is en van het plan van aanpak –, maar de eerste ervaringen zijn dat er tegelijkertijd scherp gedebatteerd en goed samengewerkt kan worden. Dus er gaat veel goed.

Wat kan er beter? Nu, de fractie van de PvdA bespeurt wel degelijk alle onrust die er is ontstaan en de verkeerde beeldvorming ten aanzien van de alternatieven in de startnotities Ring Utrecht en Knooppunt Hoewelaken. Dat kun je niet alleen afschuiven op het Rijk of op de media. Dat is wel degelijk ook, omdat er in de startnotities helemaal niets over het openbaar vervoer staat.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Blom vraagt wat er beter kan. In haar inleiding gaf zij echter aan: wij zijn op de goede weg, wij zijn van alles aan het analyseren, er zijn ad-hocoplossingen. Toch zijn haar twijfels heel groot: wat is de samenhang, hoe heeft het een met het andere te maken, wat zijn de effecten? Wil zij beamen dat wij in feite een stap terug zouden moeten doen om integraal de doelen scherp te stellen en keuzes te maken welke kant wij op willen met de verschillende mogelijkheden die voorliggen?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het zou goed zijn niet alleen verkeerskundig naar de maatregelen te kijken. Er moet tegelijkertijd integraal naar de maatregelen worden gekeken en naar de verkeerskundige kant. Er moet niet alleen maar gekeken

worden naar de economische centra in de provincie Utrecht. Dat is wat ik heb gezegd. In de praktijk zal dat na heel veel discussies wel gebeuren. Het staat echter niet goed in de huidige stukken.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Bedoelt mevrouw Blom daarmee ook dat je het hele prijskaartje, dus de keuze die je maakt ten aanzien van kosten, integraal moet afwegen, zodat wij tot kwalitatieve oplossingen kunnen komen, die er nu mogelijk niet komen?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil aanhaken bij wat de fractie van Mooi Utrecht zegt. Ik wil graag wat verduidelijking daarover krijgen. Wat ik proef in het betoog van mevrouw Blom is dat zij een kant opgaat, waarbij zij zegt dat zij het hele bestuursakkoord ter discussie stelt. Zij zegt dat zij de scope wil verbreden, dat wij ook buiten de regio moeten kijken en dat wij misschien opnieuw naar de financiële verdeling gaan kijken. Beluister ik dat juist? Staat dat akkoord, dat destijds ook door haar gedeputeerde is gesloten, ter discussie voor de PvdA of niet?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Nee, uiteraard niet. Het bestuursakkoord nemen wij als gegeven. Daarin staat: bereikbaarheid van de regio. De heer Ekkers heeft daaraan laatst nog toegevoegd: bereikbaarheid door de regio. Alleen, om goede maatregelen te nemen in het licht van dat bestuursakkoord, is het wel belangrijk integraal te blijven kijken naar wat je met die maatregelen precies wilt.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor mevrouw Blom zeggen dat wij ook moeten kijken naar zaken die buiten het plangebied liggen. Wij hebben echter juist met elkaar gezegd dat wij een plangebied hebben. Dat is al breder getrokken dan alleen daar waar de problemen zich voordoen. Ik hoor mevrouw Blom hier toch duidelijk zeggen dat als wij dit als provincie niet aankunnen, dit kennelijk op rijksniveau zou moeten liggen, omdat je de hele kaart van Nederland erbij moet betrekken om tot goede oplossingen te komen.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb expres niet gezegd: de hele kaart van Nederland. Ik heb gezegd: ook buiten de provincie. Anders zou je slechte maatregelen kunnen nemen en dat is niet naar het karakter van het bestuursakkoord.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat is helder. Ik begrijp dat de PvdA dit bestuursakkoord gewoon handhaaft. Het plangebied staat en de verdeling van de financiële middelen staat ook?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

De VOORZITTER: Mijnheer Snyders, hebt u nog iets toe te voegen?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog wel iets toe te voegen. Waar wij het hier over hebben, is natuurlijk de procesgang van het geheel. Wij missen gewoon een moment van afweging: welke keuzes, welke kant gaan wij op? Dat zullen wij moeten inbouwen als Staten. Ik sta hier altijd als meedenker en zonder gelijk allerlei clubjes af te serveren, maar ik wil toch zeggen dat ik in het hele proces iets mis. Dat wordt nu naar voren gebracht door de fractie van de PvdA. Dat vind ik heel prettig, dus ik haak daarop in. Kan hier een basis liggen, al gaat het om Utrecht 2040, om te gaan kijken waar dat moment gelegd wordt? Dat moet er namelijk wel zijn. Ik deel de kritiek: als je nu asfalt gaat leggen, kom je er achteraf misschien achter dat je eigenlijk een ander concept had kunnen ontwikkelen. Mijn laatste vraag: welke richting geeft mevrouw Blom aan ten aanzien van haar gevoelens van onbehagen bij datgene wat voorligt?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vervolg mijn betoog en zal die vraag invullen. Ik proef in elk geval steun voor het punt dat het integraler kan. De onrust over de alternatieven in de startnotitie Ring Utrecht en Knooppunt Hoewelaken is mede ontstaan door de keuze voor zeer extreme onderdelen van alternatieven, zoals een autosnelweg door Amelisseweerd, door Vleuterweide en de westelijke rondweg bij Amersfoort. Het zijn onderdelen van alternatieven, waarvan de PvdA zich niet kan voorstellen dat die door zouden gaan. Er zijn er meer in Nederland die zich dat niet kunnen voorstellen. De PvdA neemt daar in elk geval stelling tegen, omdat deze door zeer kwetsbaar natuurgebied gaan of dwars door bestaande woonwijken. Dat was onzes inziens niet nodig geweest. Niet, omdat de PvdA bang is lastige maatregelen te nemen. Wij hebben ten aanzien van andere onderwerpen laten zien dat wij daarvoor niet bang zijn. Echter, de keuze voor dergelijk extreme varianten, die ingaan tegen staand provinciaal beleid, zoals dat van de Nationale Landschappen, en het beleid ten aanzien van luchtkwaliteit, kunnen een goede discussie over haalbare maatregelen in de weg

staan. En dan zorgt dat niet voor de versnelling die minister Eurlings zo graag wil, maar voor vertraging en slechte oplossingen. De fractie van de PvdA is er dan ook voor dat wij als Staten nu al stelling nemen ten aanzien van onderdelen van alternatieven die te zeer ingaan tegen provinciaal beleid en dient daartoe een motie in.

Wat kan nog meer beter ten aanzien van het proces? Het opknippen van alle onderdelen van de pakketstudies maakt het dat het voor ons, Statenleden, al lastig te volgen is, laat staan voor de burger in de provincie. In de startnotitie van de planstudies staat bijvoorbeeld niets over het openbaar vervoer. In het voorstel voor het VERDER-pakket staat niets inhoudelijks over de planstudies en over het spoor. Wij missen een samenhangende visie in al deze stukken. Alleen verwijzen naar andere stukken, naar de netwerkanalyse of naar het bestuursakkoord is niet genoeg. Daarmee kom ik op mijn derde punt: wat vinden wij van het pakket dat nu voorligt? Allereerst missen wij dus een samenhangende visie om bereikbaarheidsproblemen aan te pakken. Ik zal een voorbeeld geven om het wat te verduidelijken. Neem de P&R in Driebergen. Je zou verwachten dat je daar een pakket aan maatregelen vindt, waarmee je die P&R een echt goede maatregel kunt laten zijn, een ketenmaatregel auto/openbaar vervoer. Echter, P&R Driebergen, goed openbaar vervoer naar Driebergen: er staat wat betreft de bus ergens in het lijstje wel een openbaar-vervoermaatregel, maar ook belangrijk is een goede treinverbinding naar P&R Driebergen. Dat wordt door het Rijk nu ineens apart gezet; dat zit dus niet in die integrale visie, in dat integrale pakket. Het zijn dus nu 'lijstjesmaatregelen' en er is geen integrale visie, zoals wij die zo graag zouden zien. Als je los naar de maatregelen kijkt, zien ze er in het algemeen prima uit. Dat de bereikbaarheid verbeterd wordt, geldt nog het meest voor de bereikbaarheid per fiets, voor de No-regrets, verbredingen van het hoofdwegennet en voor de transferia. De fietsmaatregelen verdienen wel enkele aanpassingen, die ook door onze mensen in de raden zijn opgemerkt. Wij zullen daarom de moties op dat gebied steunen.

De losse maatregelen zijn in het algemeen dus prima, maar als je nu naar het totale pakket kijkt, vraag je je af of dit nu het pakket is, waarmee je een echte stimulans krijgt voor de bereikbaarheid van de provincie en voor de bereikbaarheid van de economische centra in Nederland. Neemt bijvoorbeeld ook de bereikbaarheid van het openbaar vervoer zichtbaar toe? Wat er nu aan ov-maatregelen in zit, mist ambitie, mist de kwaliteitssprong die voor het openbaar vervoer

zo hard nodig is. En dan heb ik het met name over het No-regrets-pakket en over het basispakket en nog niet over het pluspakket. Het No-regrets-pakket en het basispakket zijn de twee pakketten die op dit moment voorliggen. Ik citeer even het Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht (SMPU), dat wij nog niet zo lang geleden hier hebben aangenomen: "De provincie streeft ernaar dat bij een groeiende vervoervraag het procentuele aandeel van het openbaar vervoer minstens gelijk blijft." Het aandeel ov-gebruikers zal dus moeten toenemen. Om de reiziger die over een auto beschikt, te verleiden tot het openbaar vervoer, moet de kwaliteit zichtbaar verbeteren. Dit is ook nodig om huidige ov-gebruikers te behouden.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag toch nog een keer naar dat bestuursakkoord. Mevrouw Blom heeft zojuist bevestigd dat wij daar de uitgangspunten en dus ook de financiële verdeling handhaven. Daarin staat duidelijk wat wij willen en ook wordt er aandacht aan besteed in financiële zin. Ik vraag mevrouw Blom nogmaals of haar pleidooi hier erop is gericht dat op te rekken of dat zij het wil houden zoals het er staat.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik houd mij en aan het bestuursakkoord en aan de toezeggingen die vele malen zijn gedaan ten aanzien van de pakketstudies, namelijk dat deze bekeken zouden worden als een integraal pakket met een goede balans: zowel auto als openbaar vervoer.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Blom zegt dat zij graag duidelijkheid wil. Ook ik wil duidelijkheid en ik wil weten waar haar pleidooi op gericht is. Is dat gericht op het oprekken van het bestuursakkoord of niet? Gaan wij dat bestuursakkoord oprekken en moeten daar lijntjes gezet worden? Of blijven wij gewoon binnen het raamwerk dat daar neergezet is?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb al gezegd dat wij het bestuursakkoord ondersteunen en dat wij er nog steeds trots op zijn dat voor de provincie Utrecht een dergelijk groot pakket aan financiën is binnengehaald. Voor de PvdA is het echter cruciaal een goede balans te houden tussen weg en openbaar vervoer. Ook voor de burger in deze provincie is het belangrijk die balans te hebben. Dan zit je inderdaad, zoals ook de ambassadeur van het Randstad Urgent Project zegt, met de financierings-systematiek van het Rijk. Dat is iets waarvoor wij hier met elkaar zitten en dat is ook mede de reden dat wij

een ov-motie indienen. Die motie is niet gericht tegen de heer Ekkers of tegen wie ook.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik snap wel wat mevrouw Blom zegt over die balans in openbaar vervoer en over maatregelen en dergelijke. Ik wil echter ook graag duidelijkheid hebben over de balans in financiële zin. Daarover zijn in het akkoord afspraken gemaakt en die staan los van welke financieringsvorm van het Rijk dan ook, althans: wij hebben afspraken gemaakt over hoe wij dat geld verdelen. Mijn vraag aan mevrouw Blom is of zij daaraan wil tornen of dat zij een 'plus' daarbovenop wil. Zoals ik gevraagd heb om een lobby voor inpassing, vraagt zij dan om een lobby voor meer openbaar vervoer binnen deze provincie, los van de pakketstudies? Dat is een discussie die hier iets minder plaatsvindt. Het is iets waarvan mevrouw Blom vindt dat daarvoor extra aandacht moet komen.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is de invulling die de heer Van Lunteren er op dit moment aan geeft. Voor ons is heel duidelijk, zoals ik al heb gezegd, dat onze ov-motie vooral bedoeld is als een extra lobby voor extra geld voor het openbaar vervoer.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dus wat mevrouw Blom betreft is het zo ten aanzien van de pakketstudies: er staat wat er staat en de verdeling die er is, is de balans die destijds in financiële zin in het bestuursakkoord gemaakt is. Mevrouw Blom wil gewoon extra maatregelen die het Rijk hier gaat uitvoeren om het openbaar vervoer verder te verbeteren.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Aan alles wat in het bestuursakkoord staat, houden wij vast. Tegelijkertijd kijken wij natuurlijk naar de ruimte die het biedt om een betere balans tussen openbaar vervoer en auto te krijgen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik beluister van de VVD een houding als een soort systeembeheerder: dit hebben wij afgesproken, die kant gaat het op. Het punt hier is echter duidelijk: wat is onze visie voor de provincie? Dat is een authentieke, eigen kwaliteit en een mogelijke oplossingsrichting die geformuleerd kan worden. Moet je dan volhouden wat ooit op een papiertje is gezet? Natuurlijk houd je dat vast, maar ik wil de fractie van de VVD vragen of het zo is dat voor alles wat vastligt, terwijl er wel voortschrijdend inzicht ontstaat, het breekpunt is: dat kan niet veranderen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD houdt ervan dat je je in de basis houdt aan afspraken die worden gemaakt in het bestuursakkoord en dat je in financiële zin gaat werken binnen de kaders. Dan mag je best ambities en dergelijke hebben en dan kan het zijn dat je wat extra's wilt, maar die moet je dan niet direct daaraan willen koppelen. Dat heb ik mevrouw Blom gevraagd en volgens mij heb ik haar nu goed begrepen. Dat wil de fractie van de PvdA ook: het akkoord is het uitgangspunt en daarbovenop wil zij een plus zetten. Dat is prima; het staat iedereen vrij te kijken of er vanuit het Rijk misschien meer mogelijkheden zijn om op het gebied van openbaar vervoer hier wat te doen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Maar ook vanuit ons.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de fractie van de VVD eraan herinneren dat wij ooit, lang geleden helaas, een bestuursakkoord hebben afgesproken over het realiseren van 50 Megawatt aan windenergie in de provincie.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil wel een reactie geven op wat de fractie van de VVD mij vraagt over het bestuursakkoord. Ik heb echter zelf net geciteerd uit het SMPU. Mijn vraag aan de heer Van Lunteren is dan ook of hij nog steeds het citaat onderschrijft dat wij streven naar een gelijke verdeling ov-reizigers en dat er in elk geval geen afname daarvan moet zijn.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat ik heb gezegd, is dat ik vasthoud aan de financiële uitgangspunten daarin. Ook in het SMPU zijn financiële afspraken gemaakt en ook daar mag men de fractie van de VVD gewoon aan houden.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Lunteren heeft het dan weer over de financiële dingen. Ik vraag hem echter gewoon: houdt u zich aan wat er staat over de streefwaarden in het SMPU? Hij kan gewoon ja of nee zeggen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat u dit verder bediscussieert in de tweede termijn. Mevrouw Blom, wilt u uw eerste termijn afronden?

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter!

Wij weten dat de discussie over de ambitie met het openbaar vervoer vooral gevoerd zal worden bij het plus- en het aanvullend pakket, maar wij willen er nu al met klem op aandringen voldoende geld voor het openbaar vervoer vrij te maken. Dat geldt dus voor de partners van VERDER, niet alleen bij Gedeputeerde Staten, maar ook bij het Rijk. Het Rijk zal door moeten hebben dat het openbaar vervoer cruciaal is om de bereikbaarheid van de regio en de bereikbaarheid door de regio te garanderen en dat het voor het geplande prijsbeleid, ook rijksbeleid, cruciaal is dat er een echt alternatief is in de vorm van goed openbaar vervoer. Vandaar dat wij de oproep voor meer ambitie voor het openbaar vervoer in een motie neerleggen. Dat 'meer ambitie voor het openbaar vervoer' is gericht op de twee pakketten die nu voorliggen, het basispakket en de No-regrets.

Motie M1 (PvdA, D66, GroenLinks, PvdD): meer investeren in openbaar vervoer

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009;

kennis genomen hebbende van de ingezonden voorstellen voor de pakketstudies, voor de No-regrets en het basispakket;

constaterende:

- dat de discussie over extra wegen op veel weerstand stuit;
- dat gezien de beperkte ruimte voor nieuwe wegen het openbaar vervoer een goed alternatief is om Utrecht bereikbaar te houden;
- dat er in deze voorstellen te weinig openbaar-vervoerprojecten zijn opgenomen;

overwegende:

- dat er een kwaliteitssprong van het openbaar vervoer in de provincie Utrecht nodig is om openbaar vervoer een echt alternatief te laten zijn;
- dat de ambitie voor een beter openbaar vervoer omhoog moet en dat daar echt aansprekende maatregelen voor nodig zijn, bijvoorbeeld de Stichtse Lijn of een tramlijn in de stad Utrecht;

spreken uit:

dat de samenwerkende partners in VERDER in aanzienlijke mate meer moeten investeren in het openbaar vervoer, bijvoorbeeld maatregelen uit het pluspakket en/of het aanvullend pakket.

En gaan over tot de orde van de dag.

Motie M2 (PvdA, D66, GroenLinks, SP, PvdD): afwijzing extreme alternatieven planstudies

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009;

kennis genomen hebbende van de ingezonden stukken over de planstudies en van de voorstellen voor de pakketstudies;

constaterende:

- dat er bij de bevolking in de provincie terecht veel onrust is over extreme varianten in de planstudies Ring Utrecht en Knooppunt Hoevelaken;
- dat deze onrust vooral wordt veroorzaakt door de voorstellen om nieuwe snelwegen aan te leggen door Leidsche Rijn, ten zuiden van de A12 door Nieuwegein en ten oosten van de A27 Amelisweerd, maar ook het nieuwe westelijke tracé ten westen van Amersfoort als verbinding tussen de A1 en de A28;

overwegende:

- dat deze snelwegen ingaan tegen provinciale uitgangspunten;
- dat het van belang is dat de in de vorige statenvergadering ingestelde ad-hoccommissie met een duidelijke boodschap aan de slag gaat;

spreken als hun oordeel uit:

dat de (onderdelen van) extreme alternatieven onderdelen van de extreme alternatieve, zoals neergelegd in genoemde planstudies, zijnde

- snelwegen dwars door woonwijken, zoals Leidsche Rijn, Nieuwegein en Vathorst;
- snelwegen dwars door bijzondere groengebieden, zoals Amelisweerd en het Kromme-Rijn Gebied of ten westen van Amersfoort door Birkhoven heen worden afgewezen.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken derhalve deel uit van de beraadslagingen. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! No-regrets, ofwel geen-spijt-maatregelen, liggen voor ons. Daarin kan ik voor het grootste deel wel meegaan, hoewel ook wij, wat dadelijk nog aan de orde komt, het fietspad door Pijnenburg afwijzen.

Voor ik verder op de inhoud inga, wil ik gezegd hebben dat ik hoop en verwacht dat voor de volgende voorstellen voor de pakketstudies veel uitgebreider

toegelicht wordt waaruit de plannen bestaan. De informatie waarmee wij het nu moesten doen, maakte het erg moeilijk ze te beoordelen.

In het plan staat een hele serie prima maatregelen om het voor de fietsers en voor de bussen net iets aangenamer te maken, maar wij hebben het hier meestal over minutenwerk. Bij de fietstunnel Hertekop onder de Arnhemseweg gaat het zelfs om 45 seconden per fietser. Het gaat vaak om een paar honderd fietsers of busreizigers tegelijk, terwijl de twee maatregelen in het pakket die er vooral voor de auto zijn, meteen over respectievelijk 38.000 en 10.000 tot 15.000 auto's per dag gaan. Dat is diezelfde fietstunnel, die 10.000 tot 15.000 auto's. Niet gek natuurlijk dat je een fietstunnel voor € 4.000.000 niet aanlegt voor 45 seconden tijdwinst van 650 fietsers, maar daarmee kunnen wij deze maatregelen wel alvast op de op een na laatste plaats zetten van de Zevensprong van Verdaas en niet bij een van de eerste vijf, zoals de opzet was bij het pakket van maatregelen.

Over de Zevensprong van Verdaas gesproken. Bovenaan die ladder staat ruimtelijke ordening. Logisch, want de ruimtelijke ordening is nogal bepalend voor de vraag hoeveel mobiliteit mensen eigenlijk nodig hebben. Zorgen wij ervoor dat wonen en werken gescheiden van elkaar worden ingedeeld – een bedrijventerrein hier, een Vinexlocatie daar – dan weten wij zeker dat mensen elke dag behoorlijke afstanden moeten afleggen. En als zowel dat bedrijventerrein als de Vinexwijk het ook nog zonder noemenswaardige ov-verbinding moeten doen, dan is het dus niet zo gek dat de snelwegen vol zitten. Laten wij dat vooral niet vergeten als wij de verkeersproblemen in de provincie proberen op te lossen: die eerste stap in de Zevensprong van Verdaas. Dat lijkt wel te gebeuren, want waar zijn de plannen om in Leidsche Rijn, Vathorst of zelfs een wijk als Overvecht de bedrijvigheid te krijgen om van leeglopende bedrijventerreinen deels woonlocaties te maken?

En dan iets over het openbaar vervoer zelf. Zoals ik al zei, biedt dit plan tijdwinst voor ruim 50.000 automobilisten en zo'n 15.000 busreizigers. Ik hoop dat dit geen voorbode is voor de verhouding auto/openbaar vervoer in de voorstellen die eraan komen. Akkoord, er komt een aantal forse maatregelen in het pluspakket, hoogwaardig openbaar vervoer, zoals dat heet, maar daarbij is het uitgangspunt vooral dat voor bestaande grote reizigersstromen de bestaande verbindingen worden verbeterd. Of er een wil is grote aantallen automobilisten te verleiden met het openbaar vervoer te pendelen? Daar twijfel ik aan. Ik hoop dat die twijfel onterecht zal blijken.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil beginnen met wat mij enigszins verbaast. Er is blijkbaar nog steeds heel veel onduidelijkheid waarover wij beslissen: het feitelijke besluit. Het feitelijke besluit is volgens mij een heel kort lijstje – nu ja, kort – met maatregelen waarover wij provinciale bevoegdheid hebben. Dat is waarover wij vandaag besluiten. Gelukkig dat de fractie van D66 nog aanmerkt – dat zal zij zodadelijk doen - dat er een aantal andere maatregelen is, waar ook provinciale bevoegdheden liggen, niet zozeer bij gedeputeerde Ekkers, als wel bij gedeputeerde Krol. Daarom zal zij daarover ook een motie indienen. Dat is dus een beetje waar de onduidelijkheid ligt: het gaat feitelijk over deze maatregelen en toch zie je dat de discussie breder wordt gevoerd. Dat komt, denk ik, mede door de discussie die er op een hoger niveau wordt gevoerd. Ik zou daarop graag een antwoord willen krijgen van gedeputeerde Ekkers. Wij hebben namelijk inmiddels meerdere ministers – van VROM en van LNV - horen zeggen dat er heel veel bezwaren zijn tegen de integraliteit van deze onderzoeken. Ook mevrouw Blom bracht dat naar voren. Het ontbreekt aan de integraliteit van de onderzoeken. Dan gaat het niet alleen om de vraag hoe verkeersstromen ontstaan en hoe je die aanpakt, maar om de vraag met wie je ze probeert op te lossen en met wie je dat onderzoek aangaat. Als een minister van LNV zegt dat hij niet betrokken is bij het project en dat hij trajecten of verbindingzones ziet die door zijn landelijke natuurgebieden heengaan, dan hebben wij ergens een fout begaan. Dan kom ik bij het bestuursakkoord, waarnaar de heer Van Lunteren terecht verwees. In dat bestuursakkoord ligt de basis waarop wij deze plannen maken. En daar schort het nogal aan. Ik ben best bereid, op een enkele maatregel na, in te stemmen met de specifieke maatregelen die hierin staan. Alleen is wel de vraag wat er mee gaat gebeuren.

Een ander punt is dat er nog wel meer No-regret-maatregelen zijn en er is zelfs een aantal mogelijke No-regretmaatregelen dat wij nog niet op papier hebben gehad. Ook die zouden hier langs kunnen komen als het gaat om maatregelen die uiteindelijk goed provinciaal raken. Dan is de vraag wanneer wij die maatregelen langs zien komen en hoe die in het vervoltraject meegenomen gaan worden, uitgaande van het feit dat als minister Verburg gelijk krijgt, wij het project eigenlijk weer van voren af aan behandelen.

Dan kom ik tot de kern en dat is dat wij vandaag misschien het belangrijkste van de pakketstudies gaan bepalen. Het lijkt er namelijk op dat de No-re-

gretmaatregelen de enige maatregelen zullen zijn die daadwerkelijk op korte termijn tot uitvoering komen. Dan is het misschien des te handiger er een aantal dingen aan toe te voegen en ervoor te zorgen dat wij de basis die wij moeten hebben, in elk geval zo breed mogelijk neerzetten. Ik heb daarover eventueel twee moties. Ik zal eerst een verkennende vraag stellen aan de gedeputeerde, want het kan zomaar zijn dat zijn antwoord tot overbodigheid van de moties leidt. Het eerste punt gaat over de kwaliteitsimpuls van het fietsnetwerk. Het hele wegennetwerk moet natuurlijk op een goed niveau zijn, maar wij weten inmiddels wel dat er bij het fietsnetwerk iets meer schort aan de kwaliteit waar wij overheen fietsen - ontbrekende verbindingen, slecht wegdek, nodeloos omrijden -, zodat het niet concurrerend is met de auto. Het hoeft niet per se concurrerend te zijn, maar het moet wel een aantrekkelijk alternatief zijn. Ik wil de vraag aan gedeputeerde Ekkers stellen of hij met mij, met ons allemaal, wil meewerken om in elk geval dat basisniveau van dat fietsnetwerk op peil te krijgen. Als ik hoor dat in de stad Utrecht er al een tekort is van € 4.700.000 – al is dat peanuts op € 3,2 miljard - dan vind ik dat wij dat moeten inzetten bij de No-regret-maatregelen. Eerst moet dus dat niveau worden opgekrikt en vandaar uit gaan wij dat netwerk opplussen. Dus eerst die basis omhoog. Dat zal dan zo'n € 20.000.000 gaan kosten.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Betekent dat dan ook dat wij dat gaan doen bij de provinciale wegen? Zoals de heer Fastl zich kan herinneren, hebben wij een jaar geleden het feit bij de hand gehad dat onze verzekeringspremie omhoog ging vanwege het achterstallig onderhoud bij provinciale wegen. Is hij van mening dat dat dan ook maar meteen meegepakt moet worden als wij dan toch alles op een grote hoop gooien?

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Als ik het op een GroenLinks-wijze mag beantwoorden, dan zeg ik dat ik altijd blij ben met investeringen in het kwaliteitsniveau van de provinciale wegen, zeker als dat ten koste gaat van verbredingen van de A27 of iets dergelijks.

De andere motie is eigenlijk voortgekomen uit het prijsbeleid. Wij hebben het daarover gehad tijdens de afgelopen ad-hocvergadering en het bleek dat eigenlijk iedereen vindt dat wij iets moeten met dat prijsbeleid. Het komt er heel positief uit in de modellen, maar wij weten nog niet precies wat de uitwerking zal zijn. In het verleden hebben wij hier in de regio wel eens geopperd: laat Utrecht de eerste stap zijn in het reke-

ningrijden. Mijn vraag is of wij hier als Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten gezamenlijk kunnen pleiten voor het invoeren van rekeningrijden óf, en die discussie kunnen wij nog voeren, als pilot alleen óf misschien als eerste stap voor geheel invoeren van het rekeningrijden.

Mevrouw DERKS (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Mijn voorganger hier in de Staten sloot zijn woorden af met een citaat uit de Stichtse Landbrief "Wij en onze opvolgers zullen iedereen recht doen". Ik wil daarnaar verwijzen en in die geest treft u mij hier aan. Tot vijf jaar geleden woonde ik in Groningen en ik kan mij nog herinneren dat ik met een ras-Utrechter in de auto zat en bij Drachten in een file terechtkwam. Ik zei: "Hé, een file." Die vriend van mij zei: "Wat, noem je dit een file? Wij noemen het een rij auto's." Het is maar net wat je definitie is van een file, zo dacht ik toen. Ik woon nu sinds drie jaar in Utrecht en ik rijd bijna elke dag de A12 op en af. Nu is mijn definitie van een file wel gewijzigd en ik lach nog wel eens als ik op de radio hoor dat er weer een file geconstateerd is tussen Peize en Groningen. Dan denk ik: daar staat weer een rij auto's.

Het is verbazingwekkend hoe snel je referentiekader op dit gebied kan veranderen. In de jaren dat ik in Utrecht woon en hier al die verhalen gehoord en gelezen heb en zelf ervaring heb, zie ik dat de regio Utrecht voor een enorm probleem staat en dat de complexiteit groot is. De komende tijd gaan wij dus op zoek naar een oplossing voor het probleem om de doorstroming en de bereikbaarheid in de regio te verbeteren, te waarborgen. In de ad-hoccommissie die zich hierop toelegt, is de wens uitgesproken om als fracties samen naar één doel toe te werken, namelijk een optimale oplossing voor dit probleem.

Onze fractie is positief over het pakket dat nu voor ons ligt. Het zijn de eerste voorbereidende maatregelen en wij wachten de volgende serie aanvullende maatregelen dus ook met belangstelling af. Wij staan wel op het standpunt dat wij denken dat meer asfalt dan er nu is, nodig zal zijn. Wij dragen het openbaar vervoer echter wel een heel warm hart toe. Wij zullen er ook zeker zorg voor dragen dat wij in het vervolg van de planstudies goed in de gaten houden dat het openbaar vervoer een belangrijke plaats krijgt. Dat zullen wij volgen.

Het totale plaatje zal, wat ons betreft, uit de verdere planstudies moeten volgen. Dat is waar wij op zullen wachten.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het pakket van VERDER-maatregelen dat vandaag ter

besluitvorming voorligt, is een goed begin. De fractie van D66 kan op een enkel punt na daarmee instemmen. Dat enkele punt betreft dat D66 van mening is dat je zeer voorzichtig moet omgaan met de schaarse natuur in onze provincie. Het aanleggen van nieuwe infrastructuur door kwetsbare natuurgebieden is niet wenselijk. Dat geldt ook voor fietspaden voor woon-werkverkeer, omdat ook daarvoor verlichting moet worden aangelegd en mogelijk andere sociale veiligheid verbeterende maatregelen. Vandaar dat wij een amendement indienen, dat mede is ondertekend door de fracties van GroenLinks, de PvdA en de PvdD, om een fietspad dat door een bijzonder groen gebied loopt, te weten het landgoed Pijnenburg, en dat zelfs niet door de Fietsersbond in Soest wordt gewenst, uit het pakket te halen.

Amendement A1 (D66, GroenLinks, PvdA, PvdD):
fietspad Soest - Hilversum

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009, ter behandeling van het VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2 (Statenvoorstel PS2009MMEo4):

besluiten:

te verwijderen een van de maatregelen waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, en wel nummer 114 Basis, Aanleggen fietspad Koningsweg Soest (N221) – Hoge Vuursche Weg/N415 (relatie Soest - Hilversum) Fiets;

Toelichting

Doel van de (verder gewenste) fietsmaatregelen is het verbeteren van het woon-werk- dan wel woon-schoolverkeer. Dat betekent dat deze fietsverbindingen om sociaal veilig te kunnen zijn, voorzien zullen moeten worden van openbare verlichting. Dit fietspad staat geprojecteerd dwars door het landgoed Pijnenburg, een van de landgoederen in de Laagte van Pijnenburg. D66 is van mening dat een fietsverbinding t.b.v. het woon-werkverkeer in zo'n bijzonder groengebied niet wenselijk is.

De Fietsersbond in Soest heeft bovendien deze verbinding nooit opgegeven als gewenste verbinding. Dit omdat het voor slechts een deel van Soest een relevante verkorting van de fietsafstand naar Hilversum betekent.

Aangezien het wel wenselijk is sterk te investeren in fietsverbindingen in het kader van de pakketstudies, is het wenselijk dat GS zich inspannen dat vrijvallende gelden wederom worden gebruikt om nieuwe fietsverbindingen aan te leggen.

Verder is in het VERDER-pakket onder nummer 1, onder andere, het fietspad tussen Zeist en De Uithof

opgenomen, terwijl zowel de gemeente Zeist als de gemeente De Bilt als Provinciale Staten van Utrecht zich in een eerdere fase hebben uitgesproken tegen plannen voor een directe fietsverbinding tussen Zeist-West en De Uithof. Zowel de gemeente Zeist als de gemeente De Bilt hebben zich ook onlangs weer uitgesproken tegen het opnieuw inbrengen van deze verbinding. Omdat de provincie Utrecht niet als bevoegd gezag is aangewezen voor dit fietspad, dienen wij een motie in, medeondertekend door de fractie van de PvdA, om de gedeputeerde te vragen zich in te spannen dit fietspad, waarvoor in het verleden veel aandacht is geweest en dat eerder is afgewezen, niet te laten aanleggen. U hoort het, wij doen gelijk zaken: direct een amendement en een motie er tegenaan.

Motie M3 (D66, PvdA): fietspad Uithof – Zeist West

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op 23 februari 2009, ter behandeling van het VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2 (Statenvoorstel PS 2009MMEo4);

constaterende:

- *dat in het VERDER-pakket onder nummer 1 o.a. het fietspad tussen Zeist en de Uithof is opgenomen;*
- *dat de provincie Utrecht niet als bevoegd gezag is aangewezen voor dit fietspad;*

overwegende:

- *dat zowel de gemeente Zeist, als de gemeente De Bilt als Provinciale Staten van Utrecht (i.c. commissie IME d.d. 19 mei 2006) zich in eerdere fase hebben uitgesproken tegen plannen voor een directe fietsverbinding tussen Zeist-West en De Uithof;*
- *dat zowel gemeente Zeist als gemeente De Bilt zich nu hebben uitgesproken tegen het opnieuw inbrengen van deze verbinding;*
- *dat destijds aan GS in overweging is meegegeven om een combinatie te maken met het verkeersluw maken van de Bisschopsweg;*
- *dat het wel wenselijk is sterk te investeren in fietsverbindingen in het kader van de pakketstudies;*

besluiten:

GS op te dragen, om in UVVB-verband de uitspraken uit 2006 onder de aandacht te brengen, zich in te spannen dat:

- *geen fietspad wordt aangelegd dat een inbreuk pleegt op de bijzondere natuur tussen Zeist en de Uithof;*
- *geen fietspad wordt aangelegd dat tegen de meermaals uitgesproken wensen van gemeente De Bilt*

- *en Zeist ingaat;*
- *eventueel vrijvallende gelden wederom worden gebruikt om nieuwe fietsverbindingen aan te leggen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De fractie van D66 is verder van mening dat de pakketstudies meer nadruk mogen leggen op de oplossingen van morgen voor de problemen van morgen. De fractie van D66 ziet een toekomst, waarin het openbaar vervoer aan de basis van het mobiliteitsvraagstuk staat. Daarom ondersteunen wij de ov-motie van de fractie van de PvdA. Wij zien een toekomst waarin bovendien die mobiliteitsvraag gewijzigd is door andere vormen van werken, gezien bijvoorbeeld de digitale snelweg – laten wij die vooral niet vergeten – die vrijwel iedereen in dit tijdperk tot zijn beschikking heeft, maar ook door een ingevoerd prijsbeleid op de weg, dat als uitgangspunt – voor heel Nederland – moet gelden.

De financiële afspraken die in dit pakket zijn opgenomen, zijn voor de fractie van D66 akkoord. De provincie moet binnen dit werkgebied, met name voor openbaar vervoer en fiets, een voortrekkersrol nemen. En dat doet zij ook. De goedkeuring die de fractie van D66 aan deze maatregelen geeft, staan echter volledig los van overige studies die momenteel worden uitgevoerd.

Wat betreft de planstudies is de fractie van D66 van mening dat wel wordt gezocht naar oplossingen van gisteren voor de problemen van morgen. Daar zijn wij nu op de verkeerde weg. Wij zijn daarin heel duidelijk: je bouwt geen nieuwe snelwegen dwars door woonwijken of door kwetsbare natuurgebieden. Wederom steunen wij daarom de motie die de fractie van de PvdA hiervoor al heeft ingediend.

Tot slot de financiële middelen die nodig zijn om een ontwikkelde visie te kunnen uitvoeren. Die middelen moeten beschikbaar worden gesteld. Kosten dienen de wens te volgen en niet andersom. De startnotities die nu voorliggen en die zo veel commotie veroorzaken, zijn voornamelijk verkeerstechnische oplossingen, waar de ruimtelijke ordeningcomponent niet, of in elk geval zwaar onvoldoende, lijkt te zijn meegenomen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft de steun aan de motie die mevrouw Versteeg zojuist noemde over het afwijzen van een aantal studies, heb ik haar collega Hoefnagels in de commissie horen zeggen dat op het moment dat dat goed ingepast kon worden, hij daar wel voor zou kun-

nen zijn. Is het dan niet verstandiger eerst de onderzoeken af te wachten, kijken wat de uitkomst is en vervolgens te kijken of je tot een goede inpassing kunt komen? Dan kun je alsnog zeggen: “Dit is op deze manier niet wenselijk.”

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als de heer Van Lunteren de motie goed heeft gelezen, ziet hij dat daarin staat dat wij tegen het aanleggen van snelwegen door woonwijken zijn. Dat is wat anders dan onder een woonwijk door. Als dat ooit een mogelijkheid wordt, zullen wij openstaan om dat te bespreken. Wij willen de onrust wegnemen bij bewoners, dat er een mogelijkheid is om een snelweg dwars door een woonwijk aan te leggen. Dat is voor de fractie van D66 onbespreekbaar.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan zou mevrouw Versteeg eigenlijk moeten zeggen dat zij eventueel wel een snelweg wil door dat tracé heen, maar dat zij zich er niks bij kan voorstellen. Ook ik kan mij niet voorstellen dat er een snelweg dwars door een woonwijk komt. Die ligt daar dan in het zicht en daar kan ik niets mee. Wat ik echter niet wil is dat wij zeggen: “Dan moeten wij ook maar niet onderzoeken wat zo’n oplossing kan bijdragen.” De wijze waarop ik de motie interpreteer, is dat zij dat niet wil. Zij wil nog niet eens onderzoeken wat het bijdraagt om vervolgens te kijken naar de stap die daarna komt: hoe passen wij het in?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen klip en klaar stellen, ook voor de onrust onder de bewoners, dat wij tegen een snelweg dwars door een woonwijk zijn. Het is een herhaling van zeten, vrees ik. Ik denk dat wij de motie anders interpreteren. Om nog op de eerste vraag terug te komen: nogmaals, geen toezeggingen, maar wij willen wel varianten bespreken. Het is voor ons onbespreekbaar, en daarom ondersteunen wij deze motie, om dwars door bijzondere natuurgebieden en dwars door woonwijken een snelweg aan te leggen.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de lezing van mevrouw Versteeg van de fractie van D66 ondersteunen. Zo hebben wij de motie namelijk ingediend.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nogmaals benadrukken dat wij de ruimtelijke ordeningcomponent, die wij echt missen in deze verkeerstechnische oplossingen van de planstudies, wel als uitgangspunt willen nemen.

De VOORZITTER: De motie en het amendement zijn voldoende ondertekend en maken derhalve deel uit van de beraadslagingen. Ze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wegen hebben een aanzuigende werking. Een enorm aanzuigende werking. Helaas kunnen wij dat van het openbaar vervoer niet altijd zeggen. Meestal niet zelfs. Onze stelling is dat zolang als uitgangspunt in het beoordelingskader gehanteerd wordt dat het openbaar vervoer anderhalf keer langer mag doen over een tracé dan de auto, wij vrezen dat dat ook zo zal blijven. Wij maken ons wat dat betreft dan ook ernstig zorgen en vragen ons af of de voorliggende maatregelen voldoende effect zullen hebben. Het mag dan wel een uitgangspunt zijn in het SMPU dat het ov-gebruik minimaal gelijk blijft aan het autogebruik – ofwel: het aantal kilometers dat door het openbaar vervoer wordt afgelegd moet minstens evenveel zijn als het aantal kilometers dat door de auto's wordt afgelegd –, maar wij vragen ons af of dat op deze wijze behaald zal worden. Het nu voorliggende pakket aan maatregelen ziet er in onze ogen weinig controversieel uit, op enkele fietspadenuitzonderingen na. Wij vragen ons echter af of dit nu echt de grote impuls zal vormen voor meer gebruik van openbaar vervoer en fiets. Daar komt nog bij dat wij ons ernstig zorgen maken over wat hierna nog in gang gezet zal worden. Nu al zijn de pakketstudies in gang gezet. Dat is niet volgens de Ladder van Verdaas. De Ladder van Verdaas geeft namelijk aan dat eerst gekeken wordt naar mogelijkheden van openbaar vervoer. Wij hebben verder deze No-regretmaatregelen en basispakketmaatregelen nog niet geïmplementeerd en wij hebben daarover nog niet eens besloten, en nu al zijn de pakketstudies in gang gezet. Wij maken ons dus zorgen over de uitkomsten van deze studies, zeker als je kijkt naar de nu voorliggende opties van snelwegen dwars door een bijzonder natuurgebied en dwars door woonwijken. Dat vinden wij zeer kwalijk. Wij zijn daarvan dan ook een groot tegenstander. Wij gaan ervan uit dat deze opties niet zullen doorgaan. Wij willen nogmaals benadrukken dat wij ons daar absoluut niet achter kunnen scharen. Wat voor ons belangrijk is, is dat goed gekeken wordt naar de effecten van de voorgelegde maatregelen, maar ook naar dat wat al eerder in gang is gezet – de snelweg door Leidsche Rijn –, terwijl nog niet eens bekend is wat de effecten zullen zijn van de verbreding van de A2. In onze ogen is dat echt krankzinnig en dat kan wat ons betreft dan ook geen doorgang vinden. Het gaat hier nu over de basis en de No-regretmaat-

regelen. Daarin kunnen wij ons grotendeels vinden, behalve in wat eerder is aangekaart. Dat betreft de fietsmaatregelen: daar zit er één bij waar wij ons niet achter kunnen scharen. De motie hierover zullen wij ondersteunen. Wij wachten graag de reactie van de gedeputeerde daarover af.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen het lokale verkeer van de snelwegen hebben, zodat het doorgaande verkeer ruimte krijgt. Dat is in feite het hoofdprobleem. Laten wij dat dan doen. Maar, hoe? Wegen door nationale landschappen, zoals Amelisweerd en Eempolder is een déjà vu. Dat is het ongericht vernietigen van kwaliteiten, waar wij juist voor zouden moeten gaan. Allerlei nota's geven ook aan dat dat moet. Dus maatwerk, ook in het kleine. Maar tegelijkertijd gaat het ook om concepten, trendbreuken, zoals al vaak door ons bepleit.

Een pregnanter functie voor het openbaar vervoer. Niet achteraf nog een keer toegevoegd, waar dat mogelijk zou kunnen. Nee, wij hebben een toekomstvisie voor de komende eeuw nodig. Het moet aan de voorkant van het proces. Je kunt wel zeggen: benut het bestaande openbaar vervoer beter. Mogelijk moeten wij nieuw maken of anders en maak het aantrekkelijker. Intensiever gebruikt ook. Dan zit het aan functies vast. Dat is al gezegd door andere fracties: koppel het aan wonen, aan werken. Wegen door woonwijken nu nog? Natuurlijk, Riek Bakker met haar Leidsche Rijn is natuurlijk knettergek geweest, zoals zij dat gepland heeft. Ik zeg het maar zo, maar ik heb dat toen in 1994 ook al gezegd toen zij daarmee bezig was. Zo maak je geen stad ter grootte van Leeuwarden, zonder dat duidelijk is hoe twee steden met elkaar gaan communiceren. Wij zitten nu met de brokken, maar je kunt nu toch wel vaststellen dat als wij de provincie economisch op orde willen houden en ook qua leefbaarheid, dat wij toch naar een integrale visie toe moeten voor wonen en bedrijven. Dat ontbreekt op dit moment. De maatregelen zoals ze worden voorgesteld, zijn natuurlijk heel begrijpelijk en ze zijn ad hoc mogelijk ook wenselijk. Mooi, maar tegelijkertijd zitten wij in een proces van stapjes, stapjes, stapjes en over een paar jaar zijn wij verder en vragen wij: "Wat hebben wij nu allemaal gedaan?" O ja, er liggen plakken asfalt. Het is al gezegd door een aantal sprekers en in die zin moeten wij op een of andere manier komen tot een mogelijk tweesporenbeleid. Ik heb dat al aangegeven. Natuurlijk, als er beleidsvoornemens liggen, dan houd je die vast; die ga je niet zomaar van tafel vegen. Maar tegelijkertijd wordt breed gevoeld dat het op dit moment op een

aantal punten echt niet goed spoort. Dus ik zou graag van de gedeputeerde willen horen, en Mooi Utrecht heeft dat al vaker bepleit, in hoeverre een bredere afweging, een tweesporenbeleid, mogelijk gekoppeld aan Utrecht 2040, door het college omarmd zou kunnen worden of een plek zou kunnen krijgen, zodat wij ook op een ander niveau het denkproces opstarten dat hoogstnoodzakelijk is.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Fastl zei terecht dat wat hier voorligt en waarover vandaag besloten wordt, een klein lijstje is van maatregelen en verder helemaal niks. Toch praten wij over veel meer dingen dan nu aan de orde zijn. Ik begrijp dat overigens wel. De kranten hebben bol gestaan van allerlei zaken die nog helemaal niet aan de orde zijn. Het is wel begrijpelijk dat de Staten daarover wat willen zeggen. Misschien is het daarom wel goed te beginnen met de vraag wat nu eigenlijk dat UVVB (Utrechts Verkeer en Vervoer Beraad) is en wat dat pakket VERDER is. Is het inderdaad, zoals de heer Snyders zegt, iets wat niet integraal is en wat onvoldoende ruimtelijke ordeningskanten in zich heeft? Nee, dat is het niet. De Staten weten dat wij samenwerken in de NV Utrecht. De NV Utrecht gaat over woningbouw na 2015.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een korte opmerking. De gedeputeerde zei dat de kranten bol stonden van dingen die nog niet aan de orde zijn. De startnotities hebben echter al ter inspraak gelegen, dus is het heel logisch dat burgers daarop reageren.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Daarom reageerde ik ook zoals ik reageerde. De NV Utrecht is opgericht om te kijken waar je woningbouw zou kunnen plegen na 2015. Wij weten allemaal dat wij heel veel bijzondere landschappen hebben in onze provincie, die wij graag zouden willen houden. In het verleden zijn er echter ook fouten gemaakt doordat er woonwijken gecreëerd werden, waarbij van tevoren voldoende aandacht was voor de bereikbaarheid van die woonwijken. Toen wij in de NV Utrecht aan de slag gingen, hebben wij bijna gelijktijdig het UVVB opgericht. Dat bestond overigens al wat langer, maar het was meer een orgaan waarin allerlei wethouders van verkeer en vervoer met elkaar spraken. Het is de verdienste geweest van de heer Mik om daar veel meer vorm aan te geven. Dat UVVB en de NV Utrecht werken dus heel nauw samen. Dat betekent ook dat er in het UVVB gekeken wordt naar de uitkomsten van de studies in de NV Utrecht en wat ze zullen moeten betekenen ten aanzien van de be-

reikbaarheid, omdat dat ook met zich meebrengt dat je praat over economische posities in de toekomst. Immers, op het moment dat je een nieuwe woonwijk aanlegt met daarin winkelcentra, dan heeft dat z'n capaciteit nodig voor de wegen. Het is dus niet alleen maar een zaak van: waar liggen er problemen? Daarna zijn wij gaan kijken waar de economische potenties zijn, wat er gebeurt in de NV Utrecht en hoe je dat met elkaar kunt laten sporen. Nu, dat is het UVVB.

Daarnaast ontstond een nieuwe discussie. De Staten weten ook dat er een discussie is geweest over de vraag of je van de Randstadprovincie één provincie moet maken in het kader van het teruglopen van de economische kracht van de Randstad. Er is toen door het kabinet besloten dat niet te doen, maar het Urgentieprogramma Randstad op te richten. Een van de projecten in het kader van het Urgentieprogramma Randstad is de draaischijf van Nederland. Die draaischijf ligt ook hier, dus voor een groot deel is het een overlapping van de zaken die op rijkswegen spelen met datgene wat wij in het UVVB deden. Daarmee kom je in wezen aan de doelstellingen en de vraag: waarmee ben je nu mee bezig? Waar het om gaat, is dat je in het UVVB rekening houdt met planologische ontwikkelingen, omdat die economische ontwikkelingen met zich meebrengen. Dan gaat het dus om de bereikbaarheid van die economische centra, maar het gaat ook om het doorstroomeffect voor de hele Randstad ten opzichte van het achterland. Dan zijn er heel veel gemeenten en individuen die al standpunten hebben ingenomen over het een en ander.

De heer Van Ee vroeg hoe wij omgaan met de samenwerking met gemeenten. Het is misschien goed om dat even aan te geven. Zo-even is gesproken over het fietspad tussen De Uithof en Zeist. Hoe gaan wij daarmee om? Qua bereikbaarheid is dat fietspad een goede zaak, omdat er heel veel mensen uit Zeist in De Uithof werken en die pakken, als het niet zo'n aantrekkelijke route is, de auto om daarheen te gaan en als het wel een aantrekkelijke route is, zullen zij eerder met de fiets gaan. Dat fietspad ligt echter wel door een natuurgebied. Dat is ook waar. Dat betekent dat wij met de desbetreffende gemeenten in gesprek gaan om te kijken op welke wijze wij dat kunnen oplossen, waardoor je het een kunt bereiken en het niet ten koste gaat van het ander. Dat kan een iets ander tracé betekenen of een wat andere oplossing. Het kan ook betekenen het helemaal niet door te laten gaan. In dat laatste geval komen wij bij de Staten terug en dan krijgen zij dat natuurlijk te horen. Dat geldt ook voor het fietspad bij Soest. Dat moet

dwars door een natuurgebied, is vandaag gezegd. Nu, dat is de vraag. Het zou best mogelijk kunnen zijn die weg niet dwars door het natuurgebied aan te leggen, maar op een andere wijze. Daarover wil ik met de gemeente overleggen. Op het moment dat wij een goede oplossing kunnen creëren, is dat goed, maar als dat niet kan, hebben wij een nieuwe situatie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Bij de fractie van de VVD proef ik toch een enigszins star standpunt ten aanzien van wat eenmaal ingenomen was. De gedeputeerde zegt, en ik onderschrijf dat, dat op het moment dat er zwaarwegende argumenten zijn om het anders te doen, doordat er in het proces zaken naar boven komen, overleg dan wel een meer integrale aanpak die de zaak mogelijk kan veranderen. Hij noemt dat ten aanzien van het fietspad, maar het kan mogelijk ook ten aanzien van asfalt het geval zijn. Mijn vraag in mijn eerste termijn luidde al: in hoeverre is de gedeputeerde bereid dat proces breder en opener in te zetten, zodat dit soort momenten zich ook spontaan kan gaan ontwikkelen? Graag een antwoord op mijn vraag voordat de fractie van de VVD de gedeputeerde terugfluit.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het wel aardig als ik geciteerd wordt, dat het op de juiste momenten en op de juiste manier gebeurt. Het enige waaraan ik vasthoud, is het akkoord. Daarin staat niets over welk tracé er wordt aangelegd of waar er asfalt moet komen en of het ergens onderdoor moet gaan. Dat staat daar allemaal niet in. Het enige wat ik heb gezegd, is dat ik de uitgangspunten vasthoud. Dat heb ik meerdere partijen hier horen zeggen. De enige die dat kennelijk niet wil, is de heer Snyders. Verder heb ik niemand horen zeggen van het bestuursakkoord af te willen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is een bestuursakkoord gesloten. Ik ben nog steeds vol lof over mijn voorganger die dat heeft gepresteerd. Ik wil het graag zo blijven houden. Ik heb gehoord dat mevrouw Blom dat ook graag wil. Wij houden daaraan vast. De afspraak is gewoon de afspraak. Dat er daarnaast andere dingen kunnen gebeuren, is prima.

Even terug naar de heer Van Ee en zijn vraag hoe wij met de gemeenten omgaan. Ik zeg dat op het moment er sprake is van een probleem dat niet van een geweldig noodzakelijke aard is, dat je daarover kunt overleggen. Wij hebben als provincie natuurlijk, als iets wel heel belangrijk is, onze eigen provinciale bevoegdheden daarvoor in de plaats te zetten. Dat

zullen wij niet doen ten aanzien van een fietspad bij Soest of een fietspad tussen De Bilt en Zeist.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mijn eerste vraag is of het antwoord van de gedeputeerde indirect ook een antwoord is op de motie en het amendement of dat hij daarop nog terugkomt. Anders stel ik mijn tweede vraag zo meteen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Ee begon als eerste over de relatie met de gemeenten. Mijn antwoord daarop is dus, en dat is ook een antwoord aan mevrouw Versteeg, dat wij, als er strijdigheid is tussen datgene wat er in de stukken staat en datgene wat gemeenten in het verleden hebben uitgesproken, met gemeenten gaan overleggen om te kijken of wij op een goede wijze dat ene kunnen bereiken zonder aan het andere wat af te doen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Begrijp ik de gedeputeerde goed dat hij daarmee ook zegt dat hij bereid is met de gemeenten, die in de motie worden genoemd, om de tafel te gaan zitten om dit probleem opnieuw te bespreken?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan trek ik na deze toezegging de motie in. Dan wil ik gelijk doorgaan op het amendement. Dat fietspad is niet zo'n probleem, maar wel de verlichting en mogelijk andere maatregelen voor veiligheid. Dat kan een natuurgebied verstoren. Kan de gedeputeerde daarover nog wat meer zeggen?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Daar zeg ik eigenlijk hetzelfde over. De wijze waarop ik in het proces zit, betekent dat ik ook hier met de desbetreffende personen, gemeenten, instellingen of wat dan ook, ga praten om te kijken of er een andere oplossing mogelijk is en wij kijken wat daaruit komt. Wij gaan een open gesprek aan met elkaar.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel. Ik kom hierop in de tweede termijn nog even terug.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Ee zei dat het gaat om de samenhang van de verschillende onderdelen. Inderdaad, daar gaat het om. Het gaat om een totaalpakket, dat ertoe moet leiden dat je, binnen de grenzen van het

bestuursakkoord, de maximale effecten kunt bereiken. Dan het regionaal verkeersmanagement. Wat wij hier doen is uitspreken dat het regionaal verkeersmanagement een belangrijk onderdeel kan zijn van het leiden en begeleiden van het verkeer. Daarmee kun je ervoor zorgen dat het verkeer van de ene plek naar de andere plek komt zonder opnieuw in files terecht te komen. Daarin moeten wij een proactieve houding gaan aannemen, zeg ik tegen de heer Van Ee, en daarin moeten nadere afspraken gemaakt worden, zeg ik tegen de heer Van Lunteren, over hoe je de beheerslasten gaat delen. Dat delen zul je moeten doen op grond van ervaringen die wij de komende twee jaar zullen opdoen en op grond van een eerlijke afweging: wat moet het Rijk betalen, wat moet de provincie betalen, wat moeten anderen gaan betalen. Dat is vanaf 2011 volstrekt helder. Het is nog niet helemaal financieel te onderbouwen, maar wij zeggen wel dat de regionale verkeersmanagementcentrale van groot belang is om het verkeer te kunnen begeleiden en daarmee datgene te bereiken wat wij willen bereiken, namelijk die files tegengaan.

Daarmee heb ik vragen van de heer Van Lunteren beantwoord over opvattingen over de fietspaden en de rol van de provincie. Ik heb al gezegd dat ik vanzelfsprekend terugkom in de commissie op het moment dat de gesprekken met Soest, Zeist, Utrecht enzovoort zijn geweest.

Dan de wegen. Er is van een aantal zijden gezegd dat je de uitersten in de planstudies niet zou moeten willen. Daarvoor heb ik, hoewel het niet aan de orde is, de startnotitie van de Ring Utrecht naar het spreekgestoelte meegenomen. Daarin staat dat de studie, deze planstudie, er een is in twee fasen. In de eerste fase wordt gekeken naar de extremen. Dat maakt duidelijk welke elementen kansrijk zijn, maar ook daarna wordt er gekeken naar inpassingsopties. Op basis van de onderzoeksresultaten, zo staat in de samenvatting, wordt een realistisch voorkeursalternatief opgesteld, dat in voldoende mate de bereikbaarheid oplost en in voldoende mate goed is ingepast. Die inpassingsmaatregelen komen dus altijd nadat je gekeken hebt wat de goede kant zou zijn om op te gaan. Ik denk niet dat er in deze Staten veel mensen zullen zijn, Gedeputeerde Staten niet in elk geval, die erop zullen aandringen een weg bloot en dwars door Leidsche Rijn aan te leggen. Dat zie ik niet gebeuren. Het geeft wel aan dat het, als het verkeer die kant opgaat, een goede afwikkeling zou kunnen zijn, of niet. Als het een goede afwikkeling zou kunnen zijn, dan is vervolgens de vraag hoe je dat tracé zou kunnen leggen? Zou die onder de weg kunnen? Zou het op een andere manier

kunnen? Dat zijn allemaal keuzes die je in een later stadium krijgt, in de tweede fase van het planonderzoek. Daarom moet je nu nog niet allerlei dingen afwijzen, want nogmaals: er is heel bewust gekozen al die extreme varianten te gaan onderzoeken vanwege deze methodiek. Dat leidt op enig moment tot een oplossing, waarbij inpassing van heel groot belang is.

Dan kom ik op het punt dat zowel door de fractie van het CDA als door de fractie van de VVD naar voren is gehaald. Het bestuursakkoord staat. Dat is helder. Wij moeten ook vaststellen dat nadat de afspraken die door de heer Mik toen gemaakt zijn, het Urgentieprogramma Randstad ontstaan is. Daarmee is helder geworden dat de Ring van Utrecht, de bereikbaarheid van Utrecht, niet alleen voor Utrecht van belang is, maar voor de hele Randstad. Als er oplossingen gevonden worden die voldoen aan de bereikbaarheid, maar ook aan andere criteria die in het kader van het Urgentieprogramma Randstad zijn genoemd, zoals een goed leefklimaat en een goed vestigingsklimaat voor buitenlandse ondernemers die zich in de Randstad zou moeten gaan vestigen, dan zou dat met zich mee kunnen brengen dat er van het Rijk een ander bedrag, een extra aanvullend bedrag, gevraagd zal moeten worden bovenop het bedrag dat wij hebben afgesproken in het kader van de mobiliteitsmaatregelen. Dan praten wij namelijk niet alleen meer over mobiliteit, maar dan praten wij ook over de inpassing in mobiliteit, in een duurzame Randstad naar het jaar 2040. Daarover hebben wij inmiddels met de stad Utrecht een eerste verkennende bespreking gehad en wij zijn van plan daarmee verder te gaan op het moment dat er iets meer duidelijkheid en helderheid is over welke kant het op zou kunnen gaan.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde spreekt over vestigingsklimaat en cultuur. Zou het kunnen zijn, als uit die pakketstudies blijkt dat de doorstroming door de provincie aanzienlijk hoger is in percentages – de mensen die weliswaar door de provincie heengaan, maar die niet in de provincie moeten zijn –, dat dan een bijdrage van de overheid gevraagd zou kunnen worden om dat verder te kunnen bevorderen, omdat dat van groot economisch belang is, dat uitstijgt boven het regionale belang? Dat betekent namelijk dat die draaischijf-functie voor Nederland een veel belangrijker element is dan alleen voor het Utrechtse.

(De heer Robbertsen komt ter vergadering.)

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzit-

ter! Dat is wat ik in feite ook heb gezegd. Dat het Urgentieprogramma Randstad de draaischijf Nederland zo prominent benoemd heeft, maakt duidelijk dat het niet alleen gaat om problemen van de bereikbaarheid van de economische centra in onze eigen provincie, maar dat het er ook om gaat dat wij de toegangspoort van de Randstad zijn. Die toegangspoort van de Randstad betekent ook dat je daarin de nodige investeringen zult moeten doen, omdat wij immers in het Urgentieprogramma Randstad ook nog andere doeleinden hebben. Als wij die doeleinden serieus nemen, zou het kunnen betekenen dat er meer in geïnvesteerd moet worden om het tot een goede oplossing te brengen.

Ik heb daarmee meteen iets gezegd over de wijze waarop wij met de planstudies omgaan. De heer Fastl zegt dat er allerlei ministers zijn die zich uitspreken over de wegen. Ja, zij spreken zich uit over de wegen zoals daarover op dit moment gediscussieerd of geschreven wordt. Dat is een weg dwars door dit en een weg dwars door dat. Ik kan mij niet goed voorstellen dat minister Verburg veel bezwaar kan hebben – en zo ja dan moet zij die in de ministerraad uiten – tegen een goede inpassing van een weg waarmee zij verder geen problemen heeft. Ik wil mij daar verder maar buiten houden.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat de gedeputeerde niet proactief de discussie tussen twee ministers gaat aanwakkeren. Dat lijkt mij niet verstandig. Er is echter wel, bijna letterlijk, door minister Verburg gezegd dat deze onderdelen vanuit de pakketstudies echt niet kunnen wat haar betreft en dat het onderzoek eigenlijk opnieuw moet worden uitgevoerd. Dat is wat zij zegt en dat is nogal verstrekkend. Dan heb je wel degelijk een punt, waarmee ook wij wat te maken hebben. Het kan dus zo zijn dat deze basis- en No-regretmaatregelen de enige maatregelen zijn die een lopend traject zullen krijgen en dat het andere traject op een heel andere wijze aangepakt gaat worden. Daar moet de minister natuurlijk wel een antwoord op kunnen geven.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het bevoegd gezag ten aanzien van de planstudie zijn de minister van VROM en de minister van Verkeer en Waterstaat en niet de minister van Landbouw.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! De minister van VROM en de minister van LNV hebben allebei hetzelfde bezwaar ingebracht en zij hebben allebei het signaal gegeven dat het onderzoek opnieuw moet worden uitgevoerd en dat het niet op deze

manier verder kan. Het is in elk geval aan de heer Eurlings hoe daarmee om te gaan. Ik neem echter aan dat dit gevolgen heeft en dat een deel van die gevolgen bekend zijn. Mijn vraag is dan hoe zwaar wij de onderzoeken die nu lopen, moeten bekijken. De basis wordt blijkbaar niet gedeeld.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik houd mij volstrekt aan de afspraken en de stukken die nu voorliggen. Wij belopen gewoon de weg, zoals wij die afgesproken hebben. Als minister Verburg, of welke andere minister dan ook, ergens iets van vindt, dan vind ik dat prima, maar dat moet hij of zij dan maar in de ministerraad bespreken. Dan de kwaliteit van het fietsnetwerk. Er is een jaar of twee geleden een rapport verschenen van de consuls van de Fietsbond. Die gaven aan dat er een aantal problemen was met de fietspaden in de provincie Utrecht. Zoals bekend, hebben wij de afgelopen jaren heel veel geïnvesteerd in het fietsnetwerk; het rapport "Op de fiets". Een week of zes, zeven geleden is er nog eens gekeken of er nog punten waren waarnaar wij zouden moeten kijken. Dan heb je het over onderhoud en dergelijke. Dat onderhoud kan in de normale begroting worden meegenomen; er is geen reden te twifelen aan de kwaliteit van het fietsnetwerk, zodanig dat het niet uit het normale onderhoudsbudget zou kunnen worden bekostigd. En dat gebeurt op dit moment ook al.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat zou kunnen kloppen. Berichten van de enige gemeente waarbij het heel duidelijk is hoe het zit ....

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Fastl bedoelt de gemeente Utrecht?

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat is de gemeente Utrecht. Dan zijn het geen provinciale fietspaden, maar het gaat wel provinciale fietsnetwerk aan. Het is dus wel van provinciaal belang en het is iets wat vooraan zit in de Ladder van Verdaas: je bouwt op het netwerk dat je hebt, onderhoud en comfortverbetering, en dat is de basis waarvan je uitgaat. Ik kan mij niet voorstellen dat alleen de gemeente Utrecht een tekort heeft. Voor de gemeente Utrecht gaat het om € 4.700.000. Het andere probleem – althans het was tot deze economische crisis een probleem – was of er voldoende mensen gevonden konden worden die dat onderhoud kunnen uitvoeren. Nu er een nieuwe situatie is ontstaan, zouden wij eraan kunnen denken aannemers die zonder werk zitten, daarvoor in te zetten. Er is echter wel degelijk een achterstand, die

niet tijdig wordt ingelopen. Op het moment dat het al in gang is, in 2010, is er nog steeds een tekort van € 4.700.000, waarschijnlijk opgelopen omdat er nieuwe zaken bij zijn gekomen. Het gaat mij om dat tekort en of wij daarvoor een extra impuls kunnen geven.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Fastl spreekt over de gemeente Utrecht, die een eigen gemeenteraad heeft, een eigen bestuursorgaan, dat blijkbaar zo besloten heeft. Als men daar vindt dat men onvoldoende geld voor de fietspaden moet uittrekken, is dat een beslissing van de gemeenteraad van Utrecht. Daarvoor zijn wij echt niet verantwoordelijk.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat mij niet alleen om de gemeente Utrecht. Het interessante is dat het bij de gemeente Utrecht het meest duidelijk is. Het gaat echter om meer gemeenten die met achterstallig onderhoud zitten. Om het gehele provinciale fietsnetwerk te kunnen behandelen, zul je dus ook het hele netwerk in een keer moeten aanpakken. Dat is wel degelijk een punt dat ons aangaat.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben het hier, bij de provincie, over provinciale fietspaden. Daarvan heb ik gezegd wat ik gezegd heb, namelijk dat die er goed uitzien, al moet hier en daar even nagekeken worden of er nog iets aan moet gebeuren. En dat is het.

Ik ben aan het eind van mijn betoog. Uit mijn betoog mag blijken dat ik de twee moties van de fractie van de PvdA, om redenen die ik zo-even heb uitgesproken, ontraad.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog gesproken over het beprijzen. Kan de gedeputeerde daarop ingaan?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! In de rapporten van de planstudies is meegenomen dat beprijzing zou gaan plaatsvinden. Ik heb gezegd dat beprijzing afhangt van hoe het gebeurt. Het kan een instrument zijn om mensen uit de auto te halen en in het openbaar vervoer te krijgen.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Zou er dan een extra verzoek c.q. wens vanuit Utrecht kunnen komen om ons vooraan in de rij te zetten?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat heeft nu nog geen zin. De regio Amsterdam heeft zich in het verleden ook al aangemeld. Dat

wordt voorlopig niet gehonoreerd. Ook een vraag van een andere regio zal op dit moment niet gehonoreerd worden. Dit los van het feit dat ik vind dat je eerst moet kijken wat de economische effecten ervan zijn voor deze regio. Als wij er daarmee namelijk voor zouden zorgen dat deze regio economisch achter gaat lopen ten opzichte van andere regio's, omdat mensen dan niet van die weg gebruik zouden willen maken, moet je het niet doen.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zei heel snel dat het duidelijk is dat hij de twee moties van de fractie van de PvdA ontraadt. De motie betreffende de wegen heeft hij naar mijn idee voldoende uitgelegd. Ik begrijp waarom hij die motie ontraadt. Wij zullen overigens gewoon bij ons standpunt blijven.

Wat betreft de motie over het openbaar vervoer vind ik het niet erg duidelijk waarom de gedeputeerde die zou ontraden. Dat moet hij mij toch wat beter uitleggen. Ik heb in contacten met de gedeputeerde altijd begrepen dat hij voor een goed openbaar vervoer is en dat hij ook zelf vindt dat er iets nodig is om mensen in het openbaar vervoer te krijgen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat zit hem in een aantal zaken. Als ik naar de motie kijk, dan zie ik staan "constaterende dat de discussie over extra wegen op veel weerstand stuit". Dat kun je vaststellen. Dat is zo. Vervolgens staat er "dat gezien de beperkte ruimte voor nieuwe wegen het openbaar vervoer een goed alternatief is om Utrecht bereikbaar te houden". Dat volgt niet logischerwijze uit de voorgaande stelling. Je kunt wel zeggen dat er veel discussie is, maar daarmee kun je niet zeggen: dus doen wij het maar niet. Nee, als je vaststelt, zoals ik zo-even al heb gezegd, dat het ook gaat om de bereikbaarheid van de economische centra en ook om de doorstroming van het verkeer als toegangspoort voor de Randstad, dan kun je dat niet allemaal oplossen met openbaar vervoer. Wij kijken wel of wij meer openbaar vervoer kunnen realiseren, maar tegelijkertijd zijn wij gebonden aan het bestuursakkoord zoals wij dat gesloten hebben, inclusief de bedragen die daarin genoemd zijn.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Zit het alleen vast op die ene zin of ook op de rest van de motie?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik maak duidelijk dat wij kijken of meer openbaar vervoer een bijdrage zou kunnen leveren aan de

ambitie die wij hebben ten aanzien van het VERDER-pakket. Bovendien zeg ik dat wij gebonden zijn aan het bestuursakkoord, waarin bedragen zijn genoemd voor het openbaar vervoer. Los daarvan doen wij wel eens dingen extra, bovenop deze maatregelen, zoals het extra subsidiëren van het spitsbusje en dergelijke. Dat valt niet hier onder, maar wij doen dat juist om het openbaar vervoer te bevorderen.

De VOORZITTER: Ik heb voldoende ruimte geboden voor het debat bij dit punt, zodat wij wellicht een korte tweede termijn kunnen houden. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Duurt die tweede termijn toch lang, dan zal ik schorsen om het voorzitterschap over te dragen aan de heer Robbertsen, die inmiddels aanwezig is.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij danken de gedeputeerde voor zijn uitvoerig antwoord. Het is duidelijk dat het hier gaat om een aantal maatregelen dat deel uitmaakt van een veel grote pakket. Dat is in de discussie voldoende naar voren gekomen. Ik wil nog een opmerking maken. Ik heb een paar keer iets gehoord over onrust in de gemeenschap. Ook de beeldvorming is genoemd. Een aantal partijen heeft daarover opmerkingen gemaakt. Ik wil daar iets tegenover stellen en die partijen een spiegel voorhouden. Het is natuurlijk gemakkelijk in dit soort discussies mee te huilen met de mensen die het direct betreft. Ik denk dat het juist politici goed zou doen als zij naar het grote gemeenschappelijk belang kijken en dat zij de gemeenschap daarop wijzen. Die verantwoordelijkheid hebben wij als CDA genomen. Wij hebben gezegd dat wij de discussies willen afwachten en dat wij inzichtelijk willen hebben welke consequenties en welke besluitvormingen die zouden inhouden. Als men zegt daartegen te zijn, maar men noemt geen enkel alternatief, dan sluit je je bijna uit. Dat is de zorg die wij bij een aantal gemeenten gezien hebben. Er is bijna unaniem een aantal moties aangenomen, maar bij al die moties zijn geen alternatieven aangeboden. Het is altijd erg kort door de bocht en dat levert altijd problemen op.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet van een aantal gemeenten dat men zeer expliciet heeft aangedrongen op een veel grotere inzet op openbaar vervoer.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Openbaar vervoer is heel belangrijk als een van de onderdelen van een totaalpakket aan maatregelen die genomen moeten worden. Als je alleen focust op

openbaar vervoer, dan denk ik dat je de problematiek eenzijdig belicht en niet in z'n volledigheid oplost. Wij hebben een groot probleem op te lossen. Daarvoor zijn miljarden beschikbaar. Openbaar vervoer zal ongetwijfeld een belangrijk element zijn. Ik heb hier geen enkele partij gehoord die complimenten uitspreekt naar de gedeputeerde, omdat wij vorig jaar een ov-pakket hebben aangenomen, waarbij 20% meer openbaar vervoer is gerealiseerd met busverkeer. Ook die zaken maken deel uit van het openbaar vervoer en die moeten wel degelijk meegenomen worden in de totale discussie.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Ee kan echter niet volhouden dat gemeenten geen alternatieven hebben aangedragen. Het zijn misschien niet de alternatieven die de heer Van Ee wenst, maar ze zijn wel degelijk ingebracht.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het zijn alternatieven zonder enige financiële onderbouwing. Alleen zeggen wat men zou willen, vind ik niet echt een alternatief.

Ten slotte wil ik een opmerking maken over hoe beeldvorming ontstaat. De heer Fastl heeft zo-even geprobeerd, in zijn eigen bewoordingen, minister Verburg te citeren. Volgens haar hoeven de actievoerders niet op de spandoeken te zetten wat Gerda Verburg moet gaan zeggen. Letterlijk heeft zij gezegd: "Ik zal hier niet voor bezwijken, ook al is de verleiding groot. Ik pleit voor een gesprek achter gesloten deuren met mijn collega's." Dat is wat zij gezegd heeft en dat is iets anders dan wij hier vandaag hebben gehoord.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Deze termijn wil ik vooral gebruiken om te reageren op de moties, en met name wil ik focussen op het niet verder willen onderzoeken van een aantal onderdelen. Als ik het goed beluister, staan wij niet ver van elkaar. Hetgeen ik hoor zeggen, is dat wij niet dwars bovengronds door woonwijken heen willen. Dat hebben wij geen partij horen zeggen en ook de gedeputeerde heeft gezegd dat hij dat niet voornemens is. Ik vind het dan ook een verkeerd signaal dit nu zo neer te zetten. Het staat nergens in de studies. Ik heb dat nagevraagd en in de studies staat nergens of er iets bovengronds of ondergronds moet. Het zijn studies en pas daarna moet worden gesproken over de inpassing. Ik begrijp dat hier een voorschot wordt genomen op die discussie. Dat heb ik ook gedaan, maar het reikt wat ver, zonder dat wij meer weten, direct over te gaan tot inpassing van projecten, waarvan wij überhaupt niet weten of zij doorgaan.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de kranten en in de samenleving gaat de discussie natuurlijk echter wel over die weg die dwars door Leidsche Rijn zal gaan of door andere plekken. Mensen maken zich daarover begrijpelijk zorgen. Als wij hier allemaal, of in grote meerderheid, zeggen dat die weg, dwars door Leidsche Rijn, er sowieso niet komt – inpassing is iets waar wij naar moeten kijken; als het anders kan, dan nemen wij dat serieus –, dan is het toch heel goed dat wij dat als Staten uitspreken, zodat mensen weten waar zij aan toe zijn?

De VOORZITTER: Mevrouw Versteeg, u wilt over hetzelfde punt spreken?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ja, met als enige toevoeging dat planstudies daarover heel veel onduidelijkheid laten bestaan. Juist op zo'n moment moet je als politiek duidelijkheid geven, want je zult maar in Leidsche Rijn wonen, je zult maar veel gebruik maken van zo'n natuurgebied of je zult daar maar andere belangen bij hebben. Je moet klip en klaar zijn en geen rituele woordendansjes in planstudies gaan opnemen, die voor velerlei uitleg vatbaar zijn. Ik ben wel blij te constateren dat wij op dat punt wellicht veel dichter bij elkaar staan dan wij denken.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben ook blij dat mevrouw Versteeg constateert dat wij heel dicht bij elkaar staan, alleen heb ik Rijkswaterstaat horen zeggen dat ondertunneling geen reële optie is. Ik heb minister Eurling daarnaast diverse malen horen zeggen dat bij hem nu snelheid voorop staat en dat ondertunneling veel te duur is.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! U hebt mij horen zeggen dat ik de discussie in de juiste volgorde wil plaatsen. Ik wil eerst weten wat de uitkomst zal zijn van de studies om te kunnen bepalen of het überhaupt zin heeft met elkaar te bespreken hoe dat ding moet worden ingepast. Voor hetzelfde geld komt er uit dat die weg niet nodig is. Dan zou je elkaar hier lekker lang bezig houden over allerlei dingen die nooit gaan plaatsvinden. Ik stel dus voor die discussie gewoon in de volgorde der dingen te voeren. Dat is een standpunt waar ik bij blijf. Wij kunnen er lang en breed over discussiëren, maar de fractie van de VVD zal deze motie niet steunen.

Er was in de wandelgangen zo-even al enige discussie over de andere motie over openbaar vervoer. Zoals de fractie van de VVD de motie op dit moment leest, is het een motie die het bestuursakkoord aan het oprek-

ken is. Daar zijn wij niet voor. Wij willen aanhouden wat er in het bestuursakkoord staat – de bedragen en de wijze waarop ze zijn ingebed – en op basis daarvan beoordelen wij de plannen. Zeker met de bedragen op dit moment: ruim 50% van het geld dat besteedbaar was voor openbaar vervoer, is daar besteed. Daarvan zien wij dat de goede weg wordt ingeslagen en wij gaan ervan uit dat dat goed gaat. Ik begrijp van mevrouw Blom dat het gaat om maatregelen bovenop VERDER. Ik vind dat dat een discussie is die losstaat van de discussie die wij hier vandaag voeren. Ik zou graag daarover in de commissie nog een keer met haar van gedachten wisselen. Het lijkt mij echter wat te ver voeren die moties, gekoppeld aan dit onderwerp, hier aan te nemen.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de PvdA is voor een goede balans tussen openbaar vervoer en wegen en is niet op voorhand tegen wegen, maar wel tegen de wegen zoals wij in de motie hebben vermeld. De fractie van de PvdA is vooral ook voor een goed openbaar vervoer, maar zij heeft ernstige zorgen of dat wel zal lukken. Vandaar dat wij de twee moties gewoon hebben ingediend.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog even reageren op de woorden van de heer Van Ee. Ik heb hier een inspraak van het ministerie van LNV, Directie Regionale Zaken West. Het is niet direct een reactie van de minister, maar zij is daarvoor uiteindelijk volledig verantwoordelijk. Daarin staat wel degelijk dat de planstudie als integrale gebiedsstudie moet worden uitgevoerd in samenwerking met rijkspartners, waaronder het ministerie van LNV en andere overheden: “De probleemstelling zodanig bij te stellen dat de analyse aanzienlijk wordt verbreed en een breder pallet aan oplossingen conform de Ladder van Verdaas wordt erkend, bij de uitwerking van de Ring Utrecht het alternatief ‘niet verbreden’ een volwaardige en prominente plek krijgt en dat twee alternatieven, het alternatief ‘spreiden bij de Ring Utrecht’ en het ‘alternatief nieuwe verbindingen bij het knooppunt Hoevelaken’ niet verder in het onderzoek worden meegenomen.” Daarmee worden de pakketstudies voor een belangrijk deel wel degelijk op de kop gezet.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal niet ontkennen dat wat de heer Fastl hier voorleest correct is, maar ik wilde aangeven dat als hij de minister citeert en probeert duidelijk te maken wat zij vertelt, hij dat correct moet doen. Dat heeft hij niet gedaan en dat was mijn punt.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan de twee moties die ik had aangekondigd. De motie over het prijsbeleid is door de beantwoording van gedeputeerde Ekkers overbodig geworden. Hij heeft in zijn eerste argument duidelijk gemaakt waarom de motie overbodig is. Ik ben in elk geval wel blij met de steun, namelijk dat prijsbeleid wel degelijk als een belangrijk instrument wordt gezien.

De motie over het achterstallig onderhoud van het fietsnetwerk, ofwel de motie "Kwaliteitsimpuls fietswerk", wil ik wel indienen, ook omdat in de mening en het verzoek er een iets andere uitkomst is.

Motie M4 (GL): Kwaliteitsimpuls fietsnetwerk

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009, ter behandeling van het VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2 (Staten-voorstel PS 2009MME04);

constaterende:

- dat binnen de No-regretmaatregelen van de pakketstudies nog ruimte is voor extra maatregelen;
- dat de kwaliteit van het Utrechtse fietsnetwerk op veel plaatsen, zeker ten opzichte van het wegennetwerk, te wensen over laat;
- dat de gemeente Utrecht nog een tekort heeft van € 4.700.000 om achterstallig onderhoud aan fietspaden weg te werken;
- dat er momenteel geen duidelijk beeld is van de behoeften en gebreken aan het provinciaal woon-werkfietsnetwerk;

overwegende:

- dat de fiets pas dan een alternatief voor bijvoorbeeld de auto kan zijn als zowel op snelheid als comfort niet te veel hoeft te worden ingeleverd. Een goede kwaliteit van de fietspaden verhoogt de afstand die mensen geneigd zijn met de fiets af te leggen;
- dat comfortverbetering en betere benutting van bestaande (fiets-)infrastructuur, het perfectioneren van wat je hebt, hoog scoort op de Ladder van Verdaas;
- dat, uitgaande van een totale provinciale investering om alle woon-werk fietspaden op hoog niveau te brengen van ongeveer € 20.000.000, dit een investering is die budgettair binnen de pakketstudies kan worden uitgevoerd;
- dat de provincie de bestuurslaag is om gemeentoverschrijdend te kijken naar mogelijke nieuwe of aanvullende maatregelen binnen de pakketstudies;
- dat investeringen in en aanpassingen van het bestaande fietsnetwerk op korte termijn voor extra werkgelegenheid kunnen zorgen, hetgeen een welkome bijkomstigheid is in deze economische crisis;

zijn van mening dat:

het nastreven van een hoog comfortniveau van de fietspaden in de provincie Utrecht deel moet uitmaken van de maatregelen van de pakketstudies;

en verzoeken GS te komen met een voorstel voor:

- een te continueren kwaliteitsscan van het gehele fietsnetwerk in de provincie Utrecht;
- een kwaliteitsimpuls fietsnetwerk door op korte termijn het achterstallig onderhoud op het gehele provinciaal fietsnetwerk weg te werken.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan nog iets over de moties: de motie van de fractie van D66 is ingetrokken. De andere moties en het amendement hebben wij ondersteund.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft over het amendement gezegd met de betreffende gemeenten in gesprek te gaan. De vragen die wij nog hebben, zijn of hij ons op de hoogte kan houden van deze gesprekken en op welke termijn die zullen plaatsvinden. Die vragen gelden eveneens voor motie M3, ook al is die motie ingetrokken vanwege de toezegging om in gesprek te gaan. Dan nog iets technisch. Het amendement A1 zal toch ingediend moeten worden, want het is nu of nooit. Nu ligt het VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2 ter bespreking. Dus aanhouden van het amendement of iets anders, zal niet gaan. Ik ga toch het amendement indienen. Als wij dit hele pakket aan maatregelen gaan accorderen, is de kans namelijk verkeken. Ik dien het amendement daarom in, ondanks de toezegging om met gemeenten in gesprek te gaan in de lijn van het college, namelijk om veel met gemeenten samen te werken.

De VOORZITTER: U hebt het amendement al ingediend, maar ik begrijp dat u het amendement aanhoudt en dat u daarover wilt laten stemmen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mooi Utrecht heeft als uitgangspunt dat dingen mooi moeten gaan: je moet ze mooi doen, mooi naar elkaar. Een tweede punt is inbreng. Die inbreng wordt, als een provincie iets nadrukkelijk gaat veranderen, natuurlijk ook van de burgers gevraagd. Nu hebben

wij als Staten wat dat betreft al processen ingezet, die dat als zodanig kunnen waarborgen. Ik verwacht veel van Utrecht 2040, maar dan moeten wij die processen wel kunnen denken en goed vorm kunnen geven. De discussie zoals die nu is gegaan, gaf aan dat veel leden van deze Staten twijfels hebben ten aanzien van een aantal punten. Op zich is dat bij te stellen; dat is te finetunen, maatwerk is mogelijk. In die zin is er hoop. In die zin honoreer ik ook de inzet van de gedeputeerde, maar met elkaar zullen wij toch op een bepaald moment moeten besluiten of wij op deze voet verder willen gaan of dat wij een trendbreuk, zoals is bepleit, gaan bewerkstelligen. Zoals nu de keuze er ligt en er naar onze mening te snel aan asfalt gewerkt gaat worden dan wel het ontbreken van een integraal scenario wat betreft wonen en werken, zullen wij tegenstemmen. Als aanmoedigingspremie heb ik eerder vaak voorgestemd, maar deze keer wordt het tegen, hoewel de waardering voor het college er wel degelijk is. Het is noodzakelijk de kwaliteit van dit stuk van de Randstad op orde te houden in relatie tot daarbuiten. Het moet niet verworden tot wat in de zuidwesthoek van de Randstad is geschied. Daarvoor hebben wij meer nodig. Wij hebben een authentieke kwaliteit die wij ook in Den Haag kunnen neerleggen. Het is dus niet zo dat wij gebonden zijn aan wat Den Haag doet. Het moet een wederzijds spel zijn. Als wij kijken naar wat mevrouw Verburg ten aanzien van het Groene Hart heeft gezegd, is die ruimte er, dus laten wij die ruimte gebruiken.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Blom zei dat zij een goede balans tussen openbaar vervoer en de weg nastreeft. Dat geldt ook voor Gedeputeerde Staten, waarbij voor Gedeputeerde Staten voorop staat dat het oplossend vermogen is. Dat zal niet altijd een percentage zijn van het een ten opzichte van het ander, maar het zullen veel meer de inhoudelijke vragen zijn: wat lost het meeste op en wat geeft de meeste kansen? Tegen mevrouw Versteeg zeg ik het volgende. Ik zal de Staten op de hoogte houden van de gesprekken. Zij moet mij niet vragen op welke termijn dat zal zijn, maar ik neem in elk geval de actieve informatieplicht op mij om de Staten in de commissie te informeren op het moment daarover iets te melden valt. Als het amendement van mevrouw Versteeg wordt aangenomen, dan geeft zij mij niet de mogelijkheid te gaan overleggen met een gemeentebestuur, zoals ik dat zo-even zei. Dan is die mogelijkheid namelijk weg. Als wordt gezegd dat daar een fietspad moet komen, wellicht via een ander tracé, wellicht zonder verlich-

ting en wellicht op een andere manier, dan moet zij dat geld hier laten staan. Als zij het eruit zou halen, dan heeft het voor mij geen zin meer te praten met wie dan ook en over wat dan ook. Het lijkt mij strijdig met datgene wat wij beiden willen.

Dan de motie van GroenLinks. Je kunt onderscheid maken tussen verschillende soorten fietspaden. Je hebt het recreatief fietsnetwerk en je hebt het fietsnetwerk dat met name belangrijk is voor woonwerkverkeer. Ik heb al gezegd dat in de provincie de kwaliteit goed is en bovendien dat op grond van een onderzoek van twee jaar geleden, nog even de laatste puntjes op de i worden gezet. In dat opzicht is de motie van GroenLinks voor een deel overbodig en voor een deel onjuist.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Vanuit een pragmatisch oogpunt en ook enigszins kijkend in de bol van wat de eventuele uitslag van de stemming is, kies ik voor beter iets dan niets. Ik zal het amendement intrekken met de toezegging dat de gedeputeerde met de betreffende gemeenten in gesprek gaat en specifiek de verlichting en eventueel andere maatregelen, die bedreigend kunnen zijn voor de natuur, ter sprake te brengen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Akkoord.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben behoefte aan een korte schorsing.

De VOORZITTER: Dat kan. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 16.01 uur tot 16.09 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een punt van orde. Ik wil u vragen de afhandeling van het agendapunt aan te houden, omdat er gekeken wordt of tot een gezamenlijke tekst gekomen kan worden, waarmee wij uiteindelijk statenbrede steun kunnen krijgen voor een voorstel over de wegen.

De VOORZITTER: Dan gaat het over motie M2?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Inderdaad.

De VOORZITTER: Is er vanuit de statenzaal bezwaar tegen dit agendapunt even aan te houden en te pareren tot het laatste bespreekpunt van deze agenda?

Dat is niet het geval. Dan is aldus besloten. Wij zetten de beraadslagingen straks voort onder voorzitterschap van de heer Robbertsen.

(De heer Robbertsen neemt het voorzitterschap over.)

Beleidskader Herstructurering PLUS.

De heer KONIJNENBELT (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Bij de behandeling van het economisch beleidsplan heeft het CDA aangegeven dat herstructurering van bedrijventerreinen een belangrijk aandachtspunt is en dat wij dat nauwlettend zullen volgen. Immers, voor een goed vestigingsklimaat is de kwaliteit van bedrijventerreinen essentieel. Vanwege de grondschaarste en beoogde toekomstgerichte duurzaamheid van zowel bedrijventerreinen als kantorenlocaties, is kwaliteitsverbetering van bestaande locaties van groot belang; een optimalisering van grondgebruik, goede inpassing in de omgeving, parkmanagement, tegen gaan van verrommeling en verloedering, inzetten van duurzame verbeteringen en zeer terughoudend zijn met de uitgifte van nieuwe terreinen als er sprake is van leegstand en ruimte op bestaande terreinen. De provincie kan hierin een actieve regierol op zich nemen, meer dan tot nu toe, denken wij.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor hun eigen terreinen; dat is zonneklaar. De provincie heeft echter ook een taak bij het ontwikkelen en het inrichten van de ruimte binnen de provincie. Over de gemeentegrenzen heen kijken en wat meer regionaal denken en acteren is, gelet op de schaarste aan ruimte, noodzakelijk. Ook al is er niet altijd een directe provinciale verantwoordelijkheid, de provincie kan met een proactieve instelling best wel eens net dat duwtje geven, dat kan leiden tot een overall beter resultaat. Daarvoor kan wellicht ook het instrument van de samenwerkingsagenda een goed middel zijn. Wij dagen de gedeputeerde uit, behalve met goede wil en middelen ten aanzien van dit onderwerp, om zo nog meer werk te maken van de regierol. Daardoor kan er een duidelijke klus worden gecreëerd. Immers, samen maken we Utrecht mooier, nietwaar?

Dan het beleid, de beleidsvisie of de beleidsrichting. Moet de provincie een heldere en actuele visie hebben op het plannen, ontwikkelen en inrichten van bedrijventerreinen? Als u zo'n vraag stelt, kan het antwoord bijna niet anders dan ja zijn. In het voorliggende beleidskader zijn veel elementen en kaders te vinden, waarmee en waarbinnen gewerkt wordt en/of gaat worden. Het geeft in algemene zin een visie en

een doelstelling aan, waarin wij ons als CDA kunnen vinden. Samen optrekken met alle belanghebbenden, overheden en particulier bedrijfsleven vinden wij een goede strategie. Het zorgt voor draagvlak, medefinanciering en 'ownership'. Daarmee wordt een stevige basis gelegd voor een kansrijke aanpak. Het is een goede start nu eerst op een pragmatische wijze de hand aan de ploeg te slaan en dan – zeg: een jaar van nu ongeveer – terug te komen bij Provinciale Staten met een nader richtinggevend beleidsdocument om verder in te vullen hoe wij om willen gaan met de aanpak van bedrijventerreinen. Wellicht kan dan ook een monitoringsysteem een goed instrument zijn, zoals dat ook al het geval is in enkele andere provincies. Dan kunnen wij misschien ook meer concreet van gedachten wisselen over het wel of niet oprichten van een regionaal ontwikkelingsbedrijf. Een jaar van nu: dat lijkt een goed moment, immers de landelijke Task Force Herontwikkeling Bedrijventerreinen, onder leiding van de heer Noordanus, heeft de problematiek van bedrijventerreinen in kaart gebracht en aanbevelingen gedaan voor een strategie. Het kabinet heeft circa € 400.000.000 beschikbaar gesteld en wil dit jaar afspraken maken met provincies en gemeenten, tenminste als in de huidige heroverwegingen die € 400.000.000 niet geschrapt wordt.

Van IPO-zijde wordt in het najaar een bijdrage verwacht over dit thema en eind van het jaar 2009 vindt er een evaluatiemoment plaats van de resultaten van de twee pilots in de provincie. Vandaar een jaar van nu: dat lijkt ons een goed moment om door te praten. Tot die tijd stemmen wij in met deze pragmatische aanpak. Wij horen hierop graag uw reactie. De huidige economische crisis slaat flink om zich heen. In de risicofactoren, die Gedeputeerde Staten noemen, maken zij daar melding van. Is er nu al enig zicht op de effecten van een goede uitvoering van de pilots, zoals mogelijke vertraging en tijdelijk of definitief afhaken van deelnemers? Als er vertraging gaat optreden door de financieel-economische crisis, is dat onzes inziens geen reden af te zien van deze aanpak. Een eventueel uitstel moet niet leiden tot afstel; daarvoor is de langetermijndoelstelling te belangrijk. Graag worden wij in de komende maanden in de commissie MME door Gedeputeerde Staten op de hoogte gehouden van actuele ontwikkelingen. Wij kunnen instemmen met het voorliggende voorstel.

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Herstructurering van bedrijventerreinen is een belangrijk economisch thema. Juist nu is het van

groot belang dat het vestigingsklimaat voor bedrijven in Utrecht kan concurreren met het aanbod in andere delen van Nederland. Utrecht heeft veel te bieden. Het ligt centraal, er zijn kennisinstituten, er is een groot aanbod van goed gekwalificeerde werknemers en wij zijn een compacte regio. Daarmee lopen wij ook tegen knelpunten aan. Immers, een centrale ligging betekent ook veel mobiliteit van doorgaand verkeer. Een groot aanbod van werknemers betekent ook ruimte nodig hebben voor wonen en recreatie van deze mensen. Een compacte regio kan ook betekenen dat er tussen gemeenten overlapping is van het vestigingsaanbod.

Verrommeling van ons landschap is een grote ergeris. Langs uitvalswegen en snelwegen zijn de laatste jaren onaantrekkelijke linten ontstaan. Een nieuw bedrijventerrein ontwikkelen leverde geld op. Een bestaand terrein opknappen kostte geld. Dan is de keuze snel gemaakt, als je op de korte termijn denkt, dat wel.

Naast de verrommeling geldt zeker in Utrecht nog een ander probleem: ruimte is schaars en de wensen zijn groot. Dus moeten wij verstandig en duurzaam met onze ruimte omgaan. Herstructurering is dan eigenlijk een vorm van recycling van onze ruimte. Herstructurering van bedrijventerreinen kan zo een belangrijke bijdrage leveren aan het aanpakken van de knelpunten om zo onze provincie aantrekkelijk te houden en het vestigingsaanbod te verbeteren. De afgelopen maanden stond herstructurering van bedrijventerreinen hoog op de agenda. Er is een mooi bedrag voor uitgetrokken en ook andere provincies zien het als een speerpunt. En, wij hadden de resultaten van de commissie Noordanus. Er is dus duidelijk een gevoel van urgentie: de schouders eronder, de kar in beweging krijgen. Iemand moet die kar trekken. Daaraan schort het in de ogen van de fractie van de PvdA in het plan dat nu voorligt.

Na wat uitstel ligt het Beleidskader Herstructurering Plus voor in de Staten. De fractie van de PvdA kan zich voor een groot deel vinden in wat er in het plan staat. Er is geleerd van eerdere herstructureringsprojecten, een meer duurzame aanpak is het resultaat. Meer betrokkenheid van private partijen, zowel in geld als ideeën, spreekt de fractie van de PvdA erg aan. Zo ontstaat er meer draagvlak en is de kans groter dat bedrijven zich meer thuis en meer verbonden voelen met de locatie en zorgvuldiger omgaan met de investeringen die zijn gedaan. Ook de keuze voor parkmanagement is een keuze voor duurzaamheid. De garantie dat de investering een blijvend effect heeft, is

daarmee een stuk groter geworden.

Een nieuwe aanpak in een economisch lastige tijd. Daarom is het goed dat er gekozen is voor een pilot. Zijn dit de juiste terreinen om de pilots uit te voeren? Ach, bij elke keuze zijn vraagtekens en uitroepetekens te zetten. Zouden wij net als andere provincies met een ontwikkelingsmaatschappij moeten werken? Misschien zou het in deze pilots handig zijn eens te kijken of het werkt of niet werkt. Overigens vindt de fractie van de PvdA dat bij het beoordelen van de resultaten van de pilots wel rekening gehouden moet worden met de uitzonderlijke economische tijd waarin wij zitten. Het is niet uit te sluiten, sterker nog, wij kunnen ervan uitgaan dat er voor private partijen een hogere drempel is om hun bijdrage te leveren. Graag horen wij van de gedeputeerde hoe hij denkt om te gaan met de effecten van een crisis op de resultaten van de pilots.

Ook het terughoudend opstellen bij de uitgifte van nieuwe terreinen mag wat ons betreft met enthousiasme worden toegepast. Problemen hebben wij met wat er niet in staat. Daarvoor wil ik een relatie leggen met wat er in de bevindingen en aanbevelingen van de commissie Noordanus staat. Ik bedoel dan de drie strategische lijnen, die overigens ook genoemd zijn in het voorstel dat nu voorligt:

1. de aanpak van herstructureringsopgaven;
2. de verzakelijking van de ontwikkeling en beheer van bedrijventerreinen;
3. de positionering van planning en uitvoering van de herontwikkeling van bedrijventerreinen in de regionale agenda.

Voor de eerste twee punten is nu een forse stap gezet, maar voor het derde punt is in de ogen van de PvdA onvoldoende aandacht. Dat is een gemiste kans, want juist daar zou de provincie een meerwaarde kunnen hebben. Daarmee wil ik niet wegpoetsen dat een financiële bijdrage essentieel is om dit probleem aan te pakken. Toch zou de provincie meer kunnen doen. Waar zou welke bedrijvigheid moeten plaatsvinden als je kijkt naar het aanbod van werknemers, mobiliteit en woon-werkverkeer en als je kijkt naar de aanvoer van producten en grondstoffen? De behoefte van de bedrijven en het creëren van ruimtegebruik voor andere functies: de commissie Noordanus daagt de provincie daartoe uit en inmiddels heeft een aantal provincies de handschoen opgepakt. Utrecht laat die handschoen liggen. Helaas, vooral omdat er ook in onze provincie wel om wordt gevraagd. Regelmatig hoor ik de behoefte aan een visie op bedrijventerreinen, die verdergaat dan terughoudendheid ten aanzien van nieuwe terreinen en het herstructureren van bestaan-

de bedrijven. En nogmaals: daar ligt in onze optiek de toegevoegde waarde van de provincie. Het is een kans om de eerder door mij genoemde punten, mobiliteitsproblemen, zorgvuldig omgaan met de ruimte en overlapping van het vestigingsaanbod, aan te pakken. Graag hoor ik van de gedeputeerde of het college alsnog bereid is deze handschoenen op te pakken en ook op dit terrein, dus een visie op de inrichting van het vestigingsaanbod in onze provincie, ambitie te tonen. En ja, ik weet het: uiteindelijk gaan de gemeenten over hun bedrijventerreinen en kan er een spanningsveld zijn tussen een gemeentelijk belang en een provinciebelang, maar daarvoor hoeven wij toch niet bang te zijn? Wij kunnen toch wel een richting aangeven, waar wij allemaal beter van worden? Dat gaat verder dan het starten van twee pilots.

Tot slot. Herstructurering van bedrijventerreinen kost veel geld. In het verleden zijn de resultaten niet altijd duurzaam gebleken. Wij zijn een groot voorstander van herstructurering van bedrijventerreinen en kunnen ons dan ook vinden in deze investering. Wel willen wij meer zicht op de resultaten. Wat heeft dat geld straks daadwerkelijk opgeleverd? Waar zal een investering het meeste opleveren? Niet alleen omdat het een investering is met gemeenschapsgeld, maar ook omdat de huidige economische situatie erom vraagt het geld zo resultaatgericht mogelijk in te zetten. Bij andere provincies krijg je de inzet door gebruik te maken van een kwaliteitsscoresysteem. Dat systeem zorgt ervoor dat terreinen beter met elkaar vergeleken kunnen worden, om te beoordelen waar de nood het hoogst is en/of waar het effect het grootst zou kunnen uitpakken. Ook laat het zien of de herstructurering van een verouderd terrein tot resultaten heeft geleid. Het ministerie van VROM is positief over deze aanpak en ook bedrijven en gemeenten pakken dit in diverse provincies op. Graag ziet de fractie van de PvdA dat ook de provincie Utrecht een kwaliteitsscoresysteem gaat toepassen in de aanpak van herstructurering van bedrijventerreinen.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Bedrijventerreinen hebben de laatste jaren voor een flinke verrommeling in onze provincie gezorgd, en nog steeds staan er behoorlijk wat vierkante meters op de rol. Gelukkig hebben wij hier een plan liggen om verdere ruimteverspilling tegen te gaan. Met een flinke hoeveelheid geld en samen met betrokken bedrijven gaan wij de ruimte recyclen. Het is echter ook goed even terug te kijken waarom het nodig is dat wij hieraan geld uitgeven. Het teveel aan bedrijventerreinen is niet uit de lucht gevallen; die

is mogelijk gemaakt door provincie en gemeenten. Hadden wij ons niet laten leiden door de aanhoudende vraag om nieuwe ruimte, dan hadden de bedrijven geen keuze gehad dan zelf de handen uit de mouwen te steken om de schaarse ruimte te hergebruiken. Daarmee wil ik niet zeggen dat de provincie daarin verder geen rol heeft, maar het zou ons toestaan zowel met geld als met ruimte zuiniger om te gaan. Verder hoop ik dat wij snel conclusies kunnen trekken uit deze pilots om voortvarend verder te gaan met al die andere bedrijventerreinen die op onze inzet zitten te wachten.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Er is eigenlijk al heel veel gezegd door de woordvoerder van de PvdA. Wij hebben in de commissie deze discussie al een beetje gevoerd over de visie en over welke rol je als provincie kunt nemen en welke rol je zou moeten nemen. Dan is er een verschillende kijk op de vraag welke macht wij als provincie hebben. Als je kijkt naar andere provincies, waar men zegt dat er geen bedrijventerreinen meer worden ontwikkeld anders dan onder begeleiding van of door de provincie, dan zie je dat er wel degelijk veel mogelijkheden liggen voor een provincie. Het is zo dat wij als provincie hierin de leidende partij zouden kunnen zijn bij wat er speelt en wat er niet speelt. Als ik dan bijvoorbeeld kijk naar de gemeente Woerden, die komt aanzetten met een bedrijventerrein op een locatie die volgens mij volstrekt onacceptabel is, dan moeten wij als provincie daarin een leidende rol spelen. Dat is eigenlijk het aspect dat ik totaal mis in het Beleidskader Herstructurering Plus. Er worden twee pilots vrij duidelijk uitgewerkt, en op zich is er niks mis mee die pilots als basis te nemen, maar wat wij daadwerkelijk met alle bedrijventerreinen en de hele integrale visie willen, staat er niet in. Dat was eigenlijk wel wat ons enigszins beloofd was en in elk geval was het dat wat wij gevraagd hadden. Wij willen op dit moment weten wat de provincie wil met onze bedrijventerreinen. Ik weet nu wat zij wil in Vianen en in Mijdrecht en ik weet dat zij enigszins afwachtend zal gaan reageren. Zij zal dus gaan reageren op de behoeften vanuit de gemeenten. Dat vind ik te weinig, veel te weinig. Ik verwacht van de provincie een visie, zeker, en dat is niet voor niets al eerder genoemd, in deze tijd nu het economisch niet zo geweldig gaat. In de tijd dat er meer en meer bedrijven leeg gaan staan op de terreinen, is er een grotere behoefte aan een echte kijk op hoe wij dat gaan aanpakken. Een afwachtende houding is, wat ons betreft, in elk geval niet op z'n plaats. Wij wachten in deze termijn nog even af wat de reactie is van het college. Wij hopen echt dat het

besefer is dat er een leidende rol is in het plannen van de bedrijventerreinen in de provincie. Dan moet je en over het Klooster kijken en naar Vianen en naar Nieuwegein en naar Woerden en naar Utrecht en Amersfoort en weet ik veel wat. Pak dat allemaal samen en laat zien wat wij daarmee willen en hoe wij over deze economische crisis heen kunnen stappen in de provincie Utrecht.

Mevrouw DERKS (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! "Als bedrijven en natuurliefhebbers elkaar nu ontmoeten, is dat toch vaak in de rechtszaal": dat is geen citaat van mij, maar dat is een citaat van stadsecoloog Robbert Snep. Robbert Snep is onlangs gepromoveerd op de studie naar biodiverse bedrijfsterreinen en steden. Hij dacht dat Nederland achterloopt op het buitenland als het gaat om de inrichting van meer natuurlijke bedrijventerreinen. In de commissievergadering hebben wij een pleidooi gevoerd om Herstructurering Plus nog meer op te plussen door het nog integraler aan te pakken met het inpassen van groene en blauwe opgaven in deze plannen en die dus meer te integreren. Dat is iets wat wij ook terugzien bij het commissieadvies en wij zijn heel blij dat de gedeputeerde daarop voluit en positief heeft gereageerd. Wij vinden het heel positief dat de provincie zich voor deze terreinen wil inzetten. Wij hopen dat de expertise van Snep op dit gebied zal kunnen worden ingeroepen.

Wij hebben in de commissievergadering gevraagd, in combinatie met het plan voor de 'blueports', om te kijken naar de mogelijkheid van het toevoegen van een derde pilot rond een 'blueport', zodat het invoegen van die blauwe opgaven werkelijk handen en voeten kan worden gegeven. Dat is wat wij willen meegeven. Onze fractie is over het algemeen heel positief over dit voorstel en als die groene en blauwe opgaven zouden kunnen worden toegevoegd, dan is het wat ons betreft, een heel mooi plan.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van D66 heeft ook in de commissie al aangegeven dat zij zich in grote lijnen kan vinden in het voorliggende beleidskader. Er werden heel wat woorden aan gewijd door de verschillende fracties en door Gedeputeerde Staten. Wat de fractie van D66 betreft, zijn er twee zaken die hier nog nadere aandacht verdienen.

1. Meer regie van de provincie en hiermee samenhangend de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij als mogelijk instrument, met de nadruk op 'mogelijk'.
2. De economische recessie. De sterk veranderende stand van zaken vergeleken met 26

januari 2009, toen wij het voorliggend beleidskader, dat dateert van 6 januari 2009, bespraken.

Wij zijn gecharmeerd van het instrument regionale ontwikkelingsbedrijven. Op grond van de verkregen informatie kan de fractie van D66 zich vinden in de argumenten van Gedeputeerde Staten daarop vooralsnog niet in te zetten. Geconstateerd kan immers ook worden, dat van de Brabantse aanpak nog weinig concreet is. Daarnaast zijn problematiek en omvang in Utrecht anders dan in Brabant. Echter, zowel de nagezonden informatie over het Kennisteam Werklocaties, alsmede de behoefte aan een integrale aanpak van herstructurering, denkend aan de groene en blauwe opgaven hierin te betrekken, en de ernst van de economische vooruitzichten, vragen of, beter gezegd, schreeuwen naar het inzicht van de fractie van D66 om meer actie in de zin van meer visie en regie. Gedeputeerde Staten hebben in de commissie aangegeven dat dit vooral een proces van onderaf, van de deelnemers zelf, moet zijn. Dat kan je registreren door dat te stimuleren. Hier kan de provincie immers haar meerwaarde ten aanzien van gemeenten laten zien – dat is zo-even ook betoogd door de fractie van de PvdA – en dat kunnen wij juist doen door het aantrekkelijk maken en houden van het vestigingsaanbod voor bedrijven in onze provincie.

Opleggen van beleid is, wat ons betreft, niet aan de orde. Dat is geen synoniem voor regisseren. Regisseren kan de spelers, inclusief de marktpartijen, stimuleren en verleiden om mee te doen. Het belang van een daadkrachtige regionale aanpak blijkt verder ook nog uit het belang dat het kabinet hieraan hecht in de rijksreactie op het concept Voorloper, dat vandaag op de agenda staat. Op bladzijde 4 staat onder meer, en ik citeer: "Het Rijk is voorstander van een daadkrachtige regionale aanpak van het bedrijventerreinenbeleid. De huidige beleidspraktijk van de provincies laat dit nog niet altijd zien."

Evenals de fractie van de PvdA zijn wij ook van mening dat er behoefte is aan meer regionale visie op de herstructurering van revitalisering van bedrijventerreinen. Wij zijn benieuwd naar het antwoord op de vraag van de fractie van de PvdA aan Gedeputeerde Staten.

Wij hebben al aangegeven dat de formulering bij de risicoanalyse, dat de mogelijke vertraging als gevolg van de kredietcrisis een tijdelijk probleem is, nogal ongelukkig is. 'Tijdelijk' is een relatief begrip. Wij willen graag de vinger aan de pols houden en een tussentijdse evaluatie van de gevolgen van de crisis op de herstructureringsplannen en ontwikkelingen

van bedrijventerreinen. De gedeputeerde sprak tijdens de commissievergadering de hoop uit dat de recessie tijdelijk, in de zin van kortdurend, is. Althans, zo hebben wij het opgevat. Die hoop was ongegrond, zoals wij allemaal weten. De berichtgevingen zijn dusdanig dat volgens ons de tijd nu rijp is niet meer af te wachten, maar proactief de gevolgen te monitoren. De ernstige economische vooruitzichten doen de vraag oproepen of de geplande bedrijventerreinen, alsmede de herstructureringspilots, bedreigd worden door meer leegstand en gebrek aan middelen van ondernemers hierin te investeren. Als de geplande bedrijventerreinen, waar een koppeling is gemaakt met uitplaatsing van grote en/of hinderlijke bedrijven in het kader van milieu of binnenstedelijk bouwen, stagneren, dan heeft dat eveneens een negatieve ontwikkeling op projecten van binnenstedelijke ontwikkeling en daarmee op de woningbouw. Het is belangrijk om dit goed te monitoren. Daarom vragen wij Gedeputeerde Staten of zij bereid zijn in het licht van de economische crisis, los van dit beleidskader, de ontwikkelingen van bestaande en geplande bedrijventerreinen alsmede de herstructureringspilots in de provincie Utrecht, zo spoedig mogelijk te monitoren en in het najaar met een notitie te komen. Die notitie kan een analyse geven van de ontwikkelingen en als uitgangspunt dienen voor de vraag of bijstelling van de huidige aanpak van de herstructurering bedrijventerreinen gewenst is en of beleid moet worden ontwikkeld op de mogelijke negatieve ontwikkelingsspiraal van bestaande geplande bedrijventerreinen, evenals op de vraag of het instellen van een regionaal ontwikkelingsbedrijf alsnog wenselijk is. Wij horen graag of Gedeputeerde Staten hiertoe bereid zijn.

Tot slot nog iets over het BRU. Ik heb naar aanleiding van berichtgeving van het BRU van november 2008, waarin werd aangegeven dat het BRU graag initiatieven naar zich toe wilde trekken op het gebied van revitalisering, de vraag aan Gedeputeerde Staten gesteld of er afstemming met het BRU plaatsvindt. Gedeputeerde Staten heeft bij monde van gedeputeerde Ekkers gezegd, en ik citeer uit het verslag: "dat de provincie niet met het BRU optrekt als het gaat over dit beleidskader. Indien de provincie de regiefunctie wil hebben, heeft zij al met veel partijen te maken. Spreker acht het niet gewenst dat aantal nog verder uit te breiden." Echte spierballentaal, waar de burger, in de ogen van D66, niets mee opschiet. Hij zit volgens ons te wachten op besturen die effectief, aanvullend op elkaar werkzaam zijn en die vooral niet los van elkaar mogelijk hetzelfde gaan doen. Ik heb gebeld met het BRU en dezelfde vraag voorgelegd. Het BRU blijkt

maximaal te willen inzetten op herstructurering en wist zelfs al dat de provincie actief is met twee pilots in Vianen en De Ronde Venen. Mij werd gemeld dat hierover ambtelijk contact is geweest en dat dat een vervolg zou hebben, omdat het BRU aan het verkennen is of men, aanvullend aan provinciaal beleid, in het BRU-gebied ook BRU-pilots kan opstarten. Nu wil de ironie dat D66 geen voorstander is van deze niet-democratisch gelegitimeerde bestuurslaag, maar die destijds wel bij democratische meerderheid is ingesteld. Wij moeten het er dus mee doen; zo werkt dat. Daarbij constateren wij wel dat het BRU doet wat de burger verwacht van besturen. Inzake herstructurering bedrijventerreinen wil het BRU aanvullend en in overleg met andere bestuurslagen beleid ontwikkelen. Een mooi voorbeeld hoe de provincie, een wel democratisch gelegitimeerde bestuurslaag, dat natuurlijk ook zou moeten doen. Wij stellen daarom voor dat de geuite spierballentaal, deze krachttaal, wordt omgezet in krachtig samenwerken.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Lange tijd hebben wij uitgezien naar de komst van een beleidsdocument met betrekking tot bedrijventerreinen. Wij waren dan ook verheugd dit document te ontvangen. Het beleidskader vormt een goede eerste stap voor de aanpak van de herstructurering. Graag hadden wij de bedrijventerreinenproblematiek echter in bredere zin besproken. De PvdD ziet in elk geval vier problemen in relatie tot bedrijventerreinen: leegstand, inefficiënt ruimtegebruik, mobiliteitsproblemen in relatie tot bedrijventerreinen, verrommeling. De provincie heeft in feite door het ruimtelijke ordeningsbeleid veel leegstand van bedrijventerreinen mogelijk gemaakt. En nog steeds biedt de provincie die ruimte. Zolang het streekplan het de gemeenten mogelijk maakt nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen, zullen er nieuwe bedrijventerreinen bij komen. Wij vinden daarom dat het streekplan wat dat betreft niet heilig is en dat het bedrijventerreinenaanbod herzien zou moeten worden door niet-beleidsneutrale omzetting in de nieuwe structuurvisie. Wel is het daaraan voorafgaand van belang goed zicht te krijgen op de problematiek van de bedrijventerreinen en een visie te ontwikkelen, waarin in elk geval het maximale percentage leegstand tot uitdrukking dient te komen. De PvdD verzoekt de gedeputeerde daarom met een nieuw beleidsdocument te komen, dat op een meer integrale wijze de bedrijventerreinenproblematiek in kaart brengt met een integrale visie. Graag vernemen wij van de gedeputeerde hoe hij hier tegenaan kijkt.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de

Voorzitter! Toen Mooi Utrecht aantrad, begon de provincie met de slogan 'Mooier Utrecht'. Dus ik dacht: wij zijn overbodig, wij kunnen wel weer naar huis. Het kabinet kwam met 'Mooi Nederland' en ook nog eens met prachtwijken. Het kon niet op. Nu heb ik dat in Spakenburg ook gezegd tegen Balkenende en hem een folder in handen gedrukt, zo van: wij gaan Mooi Utrecht helpen maken en als jij dat nu doet in heel Nederland, komt het helemaal goed. Nu, wij zijn halverwege en wie weet, gaat het allemaal lukken. Een prachtige aarde zou ook nog heel leuk zijn, plus een wereldvrede, zoals ik heb bepleit. Ook dat gaat over bedrijvigheid: paleis Soestdijk, Soesterberg. Wat kun je daarmee? Alle gekheid op een stokje, om dat even te laten landen, het gaat hier natuurlijk om een heel ingewikkeld keuzeprocess. Wat? Waar? Wij hebben het daarover bij het vorige onderwerp al uitgebreid gehad. Wonen, werken, verkeer, openbaar vervoer. Dus om een lang verhaal kort te maken: er is een kanteling in deze Staten wat betreft een aantal thema's. Als het gaat om verstedelijking: gaan wij dorp maken of stad? 7000 woningen in Rijnenburg. Maar hoe zit het met het openbaar vervoer? Hetzelfde gaat natuurlijk op voor de ondernemers. Zij hebben bepleit: "Mensen, wij moeten bereikbaar zijn. Hoe gaan wij dat doen?" Dus, bereikbaarheidsconcepten. Een trendbreuk ook. Als het meer asfalt moet worden, dan is dat zo, maar laten wij concepten met elkaar afwegen en dat moeten wij gaan ontwikkelen. Dat is ook bepleit in het kader van Utrecht 2040. De beantwoording van de gedeputeerde bij het vorige onderwerp doet mij nu zeker neigen tot het meestemmen met dit voorstel. Het is op zich gewoon een goed uitgangspunt, alleen er ontbreekt een hele setting van kaderstellende uitgangspunten om echt te beoordelen waar wat moet en hoe dat eruit moet zien.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zowel de laatste spreker, de heer Snyders, als de heer Fastl geven helder aan wat het verwachtingspatroon is. Blijkbaar is het verwachtingspatroon bij sommigen anders dan wat de bedoeling was van de nota die nu voorligt. De nota zelf gaat over de aanpak van een tweetal bedrijventerreinen als pilot om iets nieuws te gaan proberen en niet om een integraal kader neer te gaan leggen, waarin de gehele bedrijvigheid en alle bedrijventerreinen aan de orde komen. Daar gaat het niet om. Het gaat om twee lokale bedrijventerreinen, waarvan gezegd wordt, dat wij gaan proberen die aan te pakken op een andere, vernieuwende manier.

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voor-

zitter! De gedeputeerde zegt dat het niet de bedoeling is om een heel kader neer te zetten, maar waarom heet het document dan Beleidskader Herstructurering Plus?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er was al een Beleidskader Herstructurering. Dat ging alleen over de openbare ruimte op een bestaand bedrijventerrein. De 'Plus' is nieuw. Dat betekent dat wij ons ook gaan begeven in het private domein en samen met andere partijen proberen te komen tot een aanpak van bedrijventerreinen. In het verleden hadden wij namelijk nog wel eens de hoop dat ook anderen dingen zouden gaan doen die ten bate waren van bedrijventerreinen. Die hoop is ijdel gebleken. Wij investeerden wel in groen en in wegen, maar dat werd niet gevolgd door de aanpak van het bouwen en andere zaken, die tot het private domein behoorden. Daarom heet het stuk Herstructurering Plus, maar het gaat dus alleen om de herstructurering in die terreinen; meer niet.

Spelen wij daarin een actieve regierol? Ja. Die regierol hadden wij niet. Dat is toch wel een vrij grote verandering. Dat wordt ook gezegd door de heer Konijnenbelt: meer nog dan totnogtoe een actieve regierol. Als je je alleen met het publieke domein bezighoudt, dan hoeft je die actieve regierol niet te vervullen. Dat moeten wij natuurlijk wel doen op het moment dat wij ons met een gemeentelijk bedrijventerrein gaan bemoeien en een gemeente gaan helpen om dingen te realiseren op zo'n bedrijventerrein. Samen: samen dingen gaan bereiken. Dat vraagt een proactieve rol, maar dat vraagt ook een rol die de andere deelnemers aan het gesprek in hun waarde laat en die ervoor zorgt dat je met elkaar komt tot oplossingen. Dat betekent een regierol in bescheidenheid. Geldt dat nu voor alles? Nee, ik kom daarop nog terug, maar er zijn veel meer zaken dan alleen maar die twee bedrijventerreinen, waar wij een pilot gaan doen. Het gaat ons natuurlijk om de recycling van de ruimte, zoals mevrouw Van 't Hooft het zo mooi verwoordde. De heer Bersch zei het al: in het verleden is er misschien, zonder naar iemand te kijken, wel eens te gemakkelijk ruimte gecreëerd om nieuwe bedrijvigheid te realiseren. Daaruit komt die roep voort om die vervelende puisten, die lelijke terreinen aan te pakken. Het is gemakkelijker – dat geldt ook voor woningbouw – een stel terreinen uit te rollen dan dat je gaat investeren in bestaande bedrijventerreinen. Dat is duurder, dat is lastiger, maar dat is wel een opgave. Zoals de Staten weten doen wij dat met woningbouw en ook met bedrijventerreinen.

Er zijn dus veel meer zaken dan alleen de twee bedrijventerreinen, waarover wij het nu hebben. Daarin wil ik een beetje inzicht geven.

Het eerste punt: de heer Fastl noemde Woerden met weer een nieuw bedrijventerrein. Collega Krol en ik hebben met de gemeente Woerden daarover inmiddels een gesprek gehad. Dit is natuurlijk in wezen de aanwijzende rol: in het streekplan leg je neer waar nieuwe bedrijventerreinen mogen komen. Het streekplan 2005 is vastgesteld.

Het tweede punt is dat wij de twee bedrijventerreinen die hier voorliggen, gaan herstructureren als pilot en proberen daarvan te leren.

Dan het derde spoor, Noordanus, dat mevrouw Van 't Hooft aanhaalde. Noordanus ging het met name om de vraag hoe je ervoor kunt zorgen dat je bestaande bedrijventerreinen kunt opknappen en dat je geld hebt om dat te kunnen doen, dat je kunt verdienen door nieuwe bedrijventerreinen te maken. Wij zijn nog helemaal niet bezig nieuwe bedrijventerreinen te maken. Wij zijn wel bezig te kijken of wij bestaande bedrijventerreinen kunnen opknappen. Om te bekijken hoe je dat kunt implementeren, is er een commissie Jorritsma ingesteld, onder leiding van de Friese commissaris van de Koningin, die samen met IPO, VNG en bedrijfsleven gaat kijken hoe je de vertaling van het rapport Noordanus kunt omzetten in heel pragmatische handvaten voor het provinciaal beleid.

Kijken wij dan alleen naar die twee bedrijventerreinen? Nee, wij zijn bijvoorbeeld ook bezig om te zien in hoeverre Woerden en met name Lage Weide en het Klooster gezamenlijk aangepakt gaan worden. Je kunt je namelijk voorstellen dat op het moment er in Lage Weide allerlei ideeën bestaan om dat op te knappen en daar het nodige te gaan doen, dat het Klooster daarin een belangrijke rol kan spelen.

Is er sprake van een verandering door de economische recessie? Ja. De economische recessie moet met zich meebrengen dat wij gewoon doorgaan met hetgeen wij voorstellen, maar ook dat wij, zeg ik tegen mevrouw Versteeg, veel meer zullen gaan monitoren om te kijken wat er gebeurt op de verschillende bedrijventerreinen en waarin je kunt helpen om te voorkomen dat er een situatie ontstaat die tot verpaupering gaat leiden. In het kader van de economische recessie is er een club opgericht met de Kamer van Koophandel, VNO*NCW en Midden- en Kleinbedrijven Midden-Nederland en wij zullen elke zes weken bij elkaar gaan zitten om te kijken wat wij, ook met de monitoring van het bedrijfsleven, daaraan kunnen doen en hoe wij bij de Kamer van Koophandel een bureau kunnen inrichten, waar mensen terecht kunnen met vragen.

Natuurlijk moet je kijken naar de moeilijkheden die er nu zijn door de economische recessie, maar je moet ook kijken naar de mogelijkheden op de wat langere termijn binnen onze provincie Utrecht. Daarin speelt bijvoorbeeld de Task Force Innovatie een belangrijke rol. Het gaat er niet om dat wij dat allemaal aan elkaar verbinden in dit voorstel. Nee, dit voorstel is er één, maar er zijn veel meer zaken die spelen. In die hele discussie speelt de provincie een belangrijke rol. Natuurlijk is het zo dat de ontwikkelingsmaatschappij een rol kan spelen, maar ik vind dat een ontwikkelingsmaatschappij een instrument is om een bepaald doel te bereiken. Op het moment dat je samen met alle partijen zegt dat het goed zou zijn als je een instrument had dat iets voor je zou kunnen doen, dan is het voor de hand liggend dat je kijkt wat je nodig hebt, als intercedent om het maximale te kunnen bereiken. Tegen mevrouw Versteeg zeg ik over het openbaar vervoer en mobiliteit dat wij een uitstekende relatie met het BRU hebben. En als mevrouw Versteeg spierballentaal wil horen, dan zal ik haar eens echte spierballentaal laten horen. Dat is heel iets anders.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga ervan uit dat wat de gedeputeerde hier toezegt, garant staat voor hoe wij met het BRU samenwerken.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, met het BRU werken wij uitstekend samen, maar ook dat moet wel, zoals dat moet gaan bij een ontwikkelingsmaatschappij, een toegevoegde waarde hebben. Als je samen meer kunt bereiken dan alleen, moet je dat doen. Het is totnogtoe niet gebleken dat het met het BRU meer zou opleveren dan zonder het BRU. Integendeel. De gemeente Vianen, onderdeel van het BRU, heeft in het bijzijn van mevrouw Versteeg gezegd dat zij liever niet met het BRU te maken heeft als het gaat om de economische ontwikkeling van bedrijventerreinen. Daar heeft het dus mee te maken. Met die realiteit.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde maakt een blij mens van mij met deze opmerking.

Ik heb nog een vraag over het voorgaande. Ik begrijp uit de woorden van de gedeputeerde dat hij bereid is te gaan monitoren in het kader van de economische crisis: heel breed, alle bedrijventerreinen in Utrecht. Is het mogelijk dat dat uitmond in een notitie, waarin de gedeputeerde de Staten op de hoogte brengt, zodat bekeken kan worden of er een bijstelling moet komen van de structurering of van de algemene aanpak van bedrijventerreinen en waarin de vraag gesteld

wordt of een ontwikkelingsmaatschappij wel of niet aan de orde is. Die laatste vraag heeft de gedeputeerde in principe beantwoord, maar nogmaals vraag ik of het mogelijk is dat hij met een notitie komt. Wanneer zou die notitie het beste kunnen verschijnen, inschattende hoe lang die monitoring zou moeten duren.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat laatste kan ik niet zeggen. Wij hebben met elkaar die club die ik zo-even noemde, opgericht. Wij gaan kijken hoe de economische ontwikkeling is. Ik vind dat de Staten daarvan op de hoogte gehouden moeten worden, al was het alleen maar omdat het de Staten zijn die geld moeten geven, als dat nodig is om iets te gaan doen. Daarover kunnen wij dan in de commissie praten. Op het moment dat ik iets te melden heb, zal ik dat doen. Dat is afhankelijk van de economische recessie, of die kort of lang is en of die diep of niet zo diep zal ingrijpen in de provincie. Ik stel de Staten in elk geval op de hoogte zodra er iets te melden valt.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Er komt dus ook, vroeg of laat, een notitie? Die kan eventueel in de commissie besproken worden.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Vroeg of laat komt er een notitie, maar dan moeten daarin heel heldere aanbevelingen kunnen komen te staan over wat wij bijvoorbeeld moeten doen om de recessie het hoofd te bieden. Het kan natuurlijk ook iets anders zijn.

Mevrouw Derks heeft gezegd: nog integraler. Nog integraler kan volgens mij niet. Wij waren al heel integraal. In de commissie heb ik duidelijk gemaakt dat de opvattingen en de analyse van Snep door mij onderschreven worden. Het gaat bij bedrijventerreinen niet alleen om de vraag van wegen of stenen, het gaat ook om natuur en om leefbaarheid en eigenlijk gaat het erom in plaats van vijanden te verbinden, dat wij vrienden van elkaar worden als het gaat om natuur- en milieuorganisaties en bedrijventerreinen. Dat kan op het moment dat je je doeleinden probeert te realiseren op een bepaalde oppervlakte en dat je daarbij oog hebt voor de ander.

De heer KONIJNENBELT (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat er vroeg of laat een notitie komt. Meerdere partijen hebben gevraagd om een vorm van een notitie. Vroeg of laat kan ook heel laat zijn. Kunnen wij afspreken dat de notitie nog komt in deze statenperiode van de gedeputeerde?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat kunnen wij zeker afspreken. Ik ga ervan uit dat wij met elkaar gaan overleggen en dat wij op grond daarvan vaststellen wat het moment is om met een notitie te komen. Dat kan drie maanden zijn, een half jaar. Een jaar lijkt mij echter wel heel lang.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag is om wat voor soort notitie het zal gaan. Uit de woorden van de gedeputeerde maak ik min of meer op dat het een informerende notitie zal zijn, dus dat de Staten op de hoogte gebracht worden van de gesprekken met de Kamer van Koophandel en andere actoren. Kan de gedeputeerde daarin echter ook een beleidsvisie meenemen, zoals ik heb betoogd, waarin integraal gekeken wordt naar de problematiek van bedrijventerreinen?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, er komt geen notitie integraal over bedrijventerreinen. Er komt een notitie op grond van de opvattingen van de commissie Jorritsma in het kader van Noordanus. Waar ik het zo-even over had, was de monitoring. Dat betekent dat ik terugkoppel en dat ik met een notitie kom als het gaat om de Kamer van Koophandel, VNO*NCW, enzovoort. Daarin gaat het over de economische recessie, de crisis en het ruimtegebruik.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Welk bezwaar heeft de gedeputeerde tegen een integrale visie?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik geef u aan waar ik mee ga komen. Dat vind ik voldoende. Ik vind dat wij ons nu vooral bezig moeten houden met het hoofd bieden aan de economische recessie en dat wij niet allerlei notities moeten maken die weinig toegevoegde waarde hebben, terwijl wij ook al werken met Jorritsma, Noordanus, enzovoort.

De VOORZITTER: Is er na deze uitvoerige beantwoording, behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb van een flink aantal partijen gehoord dat er behoefte is aan een visie en vandaar uit aan meer een regierol voor de provincie. Ik zou de gedeputeerde nogmaals willen vragen te kijken of hij die handschoen wil oppakken. Blijkbaar is er onduidelijkheid geweest over wat wij konden verwachten. Dat neemt echter niet weg dat hij nu alsnog kan zeggen, nu er blijkbaar zoveel behoefte is aan zo'n visie, dat

hij daarmee aan de slag wil gaan. Ik wil dus graag een duidelijk antwoord hebben op de vraag waarom dat niet zou kunnen.

Een tweede punt is dat ik gevraagd heb naar een kwaliteitsscoresysteem. Daarop heb ik geen reactie gehad.

Mevrouw LAMERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de eerste termijn hebben wij niet gereageerd, omdat de nota heel duidelijk was. Wij waren het er volkomen mee eens. Ook de pilots vonden wij een belangrijk middel om te kijken of bepaalde structuren die wij willen gaan voeren in dit Beleidskader Herstructurering Plus zouden aanslaan. In afwachting van de pilots kun je natuurlijk al allerlei maatregelen nemen om het een en ander bij te stellen. Wat ik nu proef in de vraagstelling van de andere partijen, is dat er, nog eerder dan het bedrijfsleven dat doet, allerlei onderzoeken gedaan moeten worden, waarbij nog niet helemaal duidelijk is wat die onderzoeken zullen opleveren. Neem bijvoorbeeld het opknappen van oude bedrijfspanden: er zullen in deze tijd, hoogstwaarschijnlijk, ook bedrijven zijn die niet overgaan tot nieuwbouw, maar die hun eigen bedrijf gaan opplussen of opknappen. Dan heb je al een stukje herstructurering te pakken. Het is dus heel moeilijk op dit moment al een visie te schrijven over iets wat nog moet gebeuren. Je ziet het ook bij personeel. Er wordt personeel ontslagen, terwijl er nu waarschijnlijk alweer personeel nodig is, omdat er weer andere opdrachten binnenkomen. Het bedrijfsleven is zelf ook ontzettend in beweging en erg dynamisch. Wij hebben net een visie gehad over 2040 en toen is mij uitgelegd wat trends waren en wat niet. Ik dacht dat, als er een economische crisis is, je dan meteen zou gaan kijken wat je daaraan zou kunnen doen. Als je echter beleid maakt – dan heb ik het bijvoorbeeld ook over de structuurvisie, waarbij bedrijventerreinen allang gepland zijn –, dan kun je zeggen dat er nu een economische crisis is en dat wij het nu allemaal meteen anders moeten gaan doen, maar je kunt ook even afwachten, een half jaar bijvoorbeeld, wat de pilots opleveren en daarna kijken of het zinnig is je visie op langere termijn bij te stellen. Om kort te zijn: wij zijn het eens met het voorstel.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat mevrouw Lamers haar twijfels heeft bij de monitoring en bij de vraag waarom je dat nu zou moeten doen. Klopt dat? Ik hoor haar praten over een visie en tegelijkertijd zegt zij dat wij moeten oppassen dat wij in deze recessie te snel allerlei onderzoeken doen en dat wij het wel even kunnen aankijken.

Mevrouw LAMERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het tijdstip van. Ja.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan wil ik daarover opmerken, dat ik juist blij ben dat de gedeputeerde wél de noodzaak ziet om dat op te pakken. Als je monitort ben je proactief bezig en je bent als provincie in elk geval niet te laat om, als het nodig zou zijn, aanvullend beleid te ontwikkelen. Het kan natuurlijk ook een positieve ontwikkeling zijn, dat je gaat constateren dat er juist wel meer gerevitaliseerd wordt door bedrijven zelf. Nu, prima. Ook daarop kun je je beleid anticiperen. Laat het maar gewoon meegenomen worden in een monitoring.

De heer LAMERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Je kunt het wel monitoren. Daar is verder niks op tegen, maar om meteen je beleidsvisie op langere termijn aan te passen, is iets waarmee je voorzichtig moet zijn.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Je hebt wel eens van die rare momenten en dat je hier staat met een motie met het PvdA-logo erboven. Zo kan het wel eens lopen. Wij hebben hier dus een motie, die wij indienen.

Motie M5 (GL, PvdA): Bedrijventerreinen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009;

kennis genomen hebbende van:

- *het Beleidskader Herstructurering PLUS van januari 2009.*
- *het rapport Kansen voor Kwaliteit, een ontwikkelingsstrategie voor bedrijventerreinen van de Taskforce (her)ontwikkeling bedrijventerreinen van september 2009;*

constaterende dat:

- *de taskforce drie strategische lijnen benoemd om tot een succesvolle aanpak van de bedrijventerreinenproblematiek te komen.*
- *in het nu voorliggende Beleidskader Herstructurering PLUS vooral ingezet wordt op de eerste twee strategische lijnen van de taskforce (een collectieve aanpak van de achterstallige herstructureringsopgave etc) en de tweede strategische lijn (verzakelijking van ontwikkeling en beheer van bedrijventerreinen);*
- *dat de derde strategische lijn (Positionering van planning en uitvoering van de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen in een regionale arena)*

onvoldoende tot uiting komt in het Beleidskader Herstructurering PLUS;

- er onvoldoende zicht is op een objectieve beoordeling van de bedrijventerreinen in onze provincie en er in het Beleidskader Herstructurering PLUS daar geen voorstellen voor worden gedaan;

overwegende dat:

- ook mobiliteit, draagkracht van het milieu en aanbod van personeel onderdeel zijn van een integrale aanpak om bedrijventerreinen (weer) aantrekkelijk te maken;
- met een integrale visie de provincie een meerwaarde heeft in het aantrekkelijk maken en houden van het vestigingsaanbod voor bedrijven in onze provincie;
- een kwaliteitsscoresysteem niet alleen inzicht geeft in de kwaliteit van de bedrijventerreinen in de provincie, maar ook in de ontwikkeling daarvan (dus in hoeverre de herstructurering tot de gewenste resultaten heeft geleid);

dragen het college van GS op:

1. uiterlijk najaar 2009 met een regionale visie op de (her)structurering en revitalisering van bedrijventerreinen te komen;
2. met behulp van een kwaliteitsscoresysteem inzicht te geven in de kwaliteit (ontwikkeling) van de bedrijventerreinen in de provincie.

En gaan over tot de orde van de dag.

Het zou natuurlijk zo kunnen zijn, dat de gedeputeerde met een soortgelijk voorstel komt. De motie zou dan heel snel weer van tafel kunnen. De gedeputeerde heeft daarop echter nog geen antwoord gegeven. Het hangt dus van de beantwoording af.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Mevrouw Versteeg heeft het heel netjes gezegd: monitoren en aanvullend beleid. Dat wil ik ook. Er gaan echter niet op voorhand al allerlei beleidsnotities komen. Wij gaan monitoren zoals wij dat afgesproken hebben. Als dat leidt tot aanvullend beleid, dan komt er aanvullend beleid. Wij zijn met elkaar mans genoeg dat als het nodig is, daar het nodige van te vinden. Wij moeten dat niet van tevoren allemaal afspreken en met papier gaan schuiven. Dan moet je dat op zo'n moment gewoon doen.

Dan het kwaliteitsscoresysteem. Ik wil mij op de hoogte stellen wat dat precies inhoudt. Ik kom daar in de commissie een keer op terug. Wat betreft de motie: als ik zeg dat ik mij wil verdiepen in het kwaliteits-

score-instrument, dan betekent dit dat ik op voorhand niet akkoord kan gaan met wat er in de motie staat.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan lijkt het mij verstandiger dat wij de motie aanhouden.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

Voorloper Groene Hart en Nota van Beantwoording.

De VOORZITTER: Ik vraag aandacht voor de spreek-tijden en verzoek u zich enigszins te matigen, ook gezien het feit dat wij deze middag nog andere afspraken hebben.

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het is nog niet zo heel lang geleden dat ik, op zoek naar beeldmateriaal over het Groene Hart, stuitte op drie kaarten van het Groene Hart. Een Groene-Hartkaart uit 1950, een Groene-Hartkaart uit 1980 en een Groene-Hartkaart uit 2000. Het beeld dat deze kaarten schetsen, als je die naast elkaar legt, maakt duidelijk waarom het nodig is ervoor te zorgen dat het Groene Hart ook het Groene Hart blijft. Daar waar het in 1950 door het weinige rood duidelijk zichtbaar is dat er een Groene Hart is, zie je op de kaarten van latere datum een zodanige toename van het rood, dat wanneer deze tendens zich blijft voortzetten, het een kwestie van tijd is en het Groene Hart zal alleen nog maar in naam bestaan.

In een zorgvuldig proces, waarbij niet alleen provinciale overheden, maar ook andere overheden en maatschappelijke organisaties betrokken zijn geweest, is deze voorloper tot stand gekomen. De interprovinciale werkgroep is regelmatig bij elkaar geweest om te werken aan de totstandkoming van de voorloper. De fractie van het CDA vindt een welgemeend compliment aan diegenen, zowel ambtenaren als verantwoordelijk bestuurders die hierbij nauw betrokken zijn geweest, op zijn plaats.

Waarom de Voorloper Groene Hart? Het Groene Hart ligt in drie provincies en de voorloper dient als gemeenschappelijke bouwsteen voor structuurvisies en inbreng voor het Groene Hart voor Randstad 2040. De voorloper is een casco voor het totale ruimtelijk beleid en binnen dat casco kunnen de provincies het beleid verder zelf inkleuren in de provinciale structuurvisies. Omdat landbouw de belangrijkste drager is van het veenweidelandschap, is een blijvend perspec-

tief voor de landbouw noodzakelijk.

In de voorloper worden de vier kernkwaliteiten genoemd, waarvan behoud, herstel en ontwikkeling voorop staan in het ruimtelijk beleid: landschappelijke diversiteit, het veenweidekarakter, de openheid, de rust en de stilte. Plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen moeten vergezeld gaan van beeldkwaliteitsplannen, waarbij de kwaliteitsatlas die nu in ontwikkeling is, een belangrijke basis is bij het opstellen van deze plannen. De fractie van het CDA hecht grote waarde aan deze kwaliteitsatlas.

Zonder andere onderwerpen die genoemd worden in de voorloper te kort te doen, vraag ik aandacht voor de volgende punten.

De metropolitane parklandschappen. De schrik slaat mij om het hart wanneer ik van betrokkenen hoor hoe zij denken over de invulling van metropolitane parklandschappen. Er worden voorbeelden genoemd van bestaande parken: Central Park in New York en Sonsbeekpark in Arnhem. Dat zijn op zichzelf natuurlijk mooie parken, maar, en ik neem als voorbeeld het Sonsbeekpark, er is geen enkele agrarische activiteit of het zou het hertenweidje moeten zijn. Het antwoord van minister Verburg op de vraag of in het Groene Hart, dat volgens de plannen een metropolitaan stadspark wordt, het gedaan zou zijn met de landbouw, luidt haar antwoord: "Nee, nooit, het is maar wat voor naam je aan het gebied hangt, maar het Groene Hart blijft gewoon het groene gebied wat het nu is en de landbouw zal altijd belangrijk blijven." Dat stelt mij weer wat gerust. Een duidelijke invulling met wat er met een metropolitaan parklandschap bedoeld wordt, lijkt mij op z'n plaats. Een andere term is misschien ook nog niet zo gek.

Migratiesaldo nul. Het sturen op de aantallen voor nieuw te bouwen woningen, is voor ons minder belangrijk dan het sturen op kwaliteit. Wij denken dat er winst te behalen valt wanneer er gestuurd gaat worden op kwaliteit in plaats van op aantallen.

De voorloper in Noord-Holland en Zuid-Holland. In Noord-Holland is de voorloper ongewijzigd vastgesteld in een commissievergadering en is ervoor gekozen de voorloper niet te behandelen in een PS-vergadering. Als democratisch gekozen orgaan respecteren wij de keuze van een ander democratisch gekozen orgaan. Op zich is het een compliment aan de betrokken ambtenaren en bestuurders, dat de voorloper hier ongewijzigd is overgenomen.

In Zuid-Holland wordt de voorloper wel behandeld in een PS-vergadering; op 25 februari, als ik het goed heb. Zuid-Holland heeft ons drie moties doorgestuurd met het verzoek deze mee te nemen bij onze besprekingen.

Mede gezien het feit dat Noord-Holland al een besluit heeft genomen over de voorloper, dat wij hechten aan een eenduidige opstelling van de drie provincies over de voorloper en gezien het feit dat de voorloper gezien wordt als een casco voor het totale ruimtelijk beleid, hechten wij als CDA-fractie eraan deze voorloper ongewijzigd vast te willen stellen. Dat betekent dat wij geen moties en/of amendementen zullen ondersteunen.

Tot slot de relatie streekplan en structuurvisie. In het coalitieakkoord 'Accent 2008, Slagvaardig Verder', staat: "Het in de structuurvisie omgezette streekplan zal in 2010 in lijn worden gebracht met de onderliggende strategische plannen, waarbij in de plannen vastgestelde kaders onbetwist uitgangspunten vormen." En het zal u niet vreemd in de oren klinken: de fractie van het CDA houdt zich aan de afspraken uit het coalitieakkoord.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van het CDA wil dan bijvoorbeeld ook niet een van die moties, sprekend over die 10% bedrijven-terreinen, later in de structuurvisie hebben of komen wij daar dan op die termijn er een keer op terug?

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben in het coalitieakkoord afgesproken dat wij in 2010 gaan kijken naar het omzetten van het streekplan in de structuurvisie en dat het op dat moment in lijn gebracht zal worden met de strategische plannen. Ik heb nog één slotzin. Met verwijzing naar waarmee ik ben begonnen: mede door het vaststellen van de voorloper kijken wij vol vertrouwen uit naar de kaart van het Groene Hart uit 2040.

De heer KELDER (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Voor is ons is het enorm positief dat de drie provincies erin zijn geslaagd om de Voorloper Groene Hart tot stand te brengen. Het gaat om een gebied met een grote verscheidenheid aan vraagstukken en problematieken en dan is een nota vanuit één provincie al een hele toer, laat staan vanuit drie provincies. De voorloper biedt een raamwerk, of een casco zoals Gedeputeerde Staten dat noemen in het ontwerpbesluit, en niet meer en niet minder dan dat. Een raamwerk dat ruimte biedt voor maatwerk. Maatwerk dat uiteraard geen vrijblijvend iets mag zijn; het moet passen binnen de strekking en het doel van de voorloper.

Ons wordt vandaag een oordeel gevraagd over de voorloper als geheel. Dat oordeel is, alles afwegende, wat ons betreft positief. Vanwege het raamwerk-karakter van de voorloper hebben wij er in deze Staten

geen behoefte aan specifiek op de diverse onderdelen van de voorloper in te gaan. Daaraan zullen wij later, als wij het raamwerk gaan invullen, nog ruimschoots aandacht besteden, schat ik in. Toch wil ik één uitzondering maken. De fractie van de VVD is een warm voorstander van een kwalitatieve benadering van migratiesaldo nul. Wij hopen dat ook het rijksbeleid in lijn met deze voorloper in de toekomst meer kwalitatief dan kwantitatief van aard wordt.

Omdat de voorloper een raamwerk is, hebben wij in deze fase geen behoefte aan moties die de voorloper al gaan invullen. Als een dergelijke motie wordt ingediend, zullen wij, net als het CDA, die motie bij voorbaat niet steunen.

Ik noemde het al een sterk punt dat de drie provincies gezamenlijk optrekken rond het Groene Hart. Dat betekent ook, zoals ook mevrouw Dekkers al heeft gezegd, dat de provincies in eigen huis er niet alle op dezelfde manier mee omgaan. Dat betekent met name dat de provincie Noord-Holland een iets andere procedure volgt dan wij. Wij respecteren dat besluit en verwachten wel van de provincie Noord-Holland dat zij op een loyale manier met de uitwerking van de Voorloper zal omgaan. Overigens wijzen signalen die wij uit de provincie Noord-Holland krijgen in die richting, dus wij hebben daar alle vertrouwen in. Vanuit de Staten van Zuid-Holland hebben wij een drietal moties toegestuurd gekregen die in de statenvergadering van die provincie deze week worden ingediend. De eerste gaat over een concreet cijfer voor de ruimtewinst als gevolg van de herstructurering van bedrijventerreinen, namelijk 10%. De motie, omdat die over de invulling van de voorloper gaat, zou niet op onze steun kunnen rekenen als deze in onze Staten zou worden ingediend. Bovendien is het een overbodige motie, omdat een ruimtewinst van 10 tot 15% al als ambitie in de voorloper staat verwoord. De tweede en derde motie van Zuid-Holland zijn meer procedureel van aard. Daarom wil ik er hier wel kort op ingaan. De tweede motie draagt het college op voor zowel bestaand als nieuw beleid dat betrekking heeft op het Groene Hart, het voorgestelde beleid te toetsen aan de inhoud van de Voorloper Groene Hart en hierover Provinciale Staten tijdig en zorgvuldig te informeren. Ik ga ervan uit dat Gedeputeerde Staten dit, ook zonder motie, al zullen doen, maar ik vraag de gedeputeerde dit te willen bevestigen.

De derde Zuidhollandse motie geeft het college van Gedeputeerde Staten de opdracht op korte termijn onderzoek te doen naar het instrumentarium om het interprovinciale beleid van de Voorloper Groene Hart nader inhoud te geven en binnen twee maanden

Provinciale Staten te informeren over de tijdslijn en de procedure van het onderzoek. Wij gaan er hierbij van uit dat Gedeputeerde Staten na het aannemen van de voorloper, niet stil gaan zitten en een dergelijk onderzoek voortvarend ter hand nemen. Ook daarover graag de opvatting van de gedeputeerde.

De VOORZITTER: Ik geef de heer Martens in overweging zich te matigen. Uw fractie heeft de spreektijd al met twee minuten overschreden, maar u bent jong en flexibel, dus u weet zich daar wel doorheen te slaan.

De heer MARTENS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal de opmerking dat ik flexibel ben, ook meenemen naar huis (Hilariteit). Ik heb in elk geval de helft van mijn tekst al geschraapt en ik zal de raad dat ik wat langzamer moet praten, vandaag niet opvolgen. De fractie van de PvdA vindt het een goede zaak dat wij vandaag de zogenaamde Voorloper Groene Hart bespreken. Het Groene Hart is de woon- en werkplaats van meer dan 600.000 mensen en wordt steeds meer de binnentuin van de Randstad en daarmee het buitengebied van zo'n 6.000.000 mensen. Het is echter ook een gebied met veel problemen. Dan gaat het ondermeer om verrommeling van het landschap, biodiversiteit en de waterproblematiek. Niet alle problemen zijn even urgent. Het verlies aan biodiversiteit is dat bijvoorbeeld wel, evenals de waterkwaliteit, in specifieke gebieden wel te verstaan. Andere zaken, zoals bodemdaling, kun je natuurlijk heel lang voor je uitschuiven, maar die zul je ook op een bepaald moment onder ogen moeten zien. Het vaststellen van de voorloper heeft niet direct consequenties voor het te voeren beleid. Die komen op ons af op het moment dat wij de huidige structuurvisie omzetten of aanpassen. De voorloper is wel uitgangspunt bij de discussie die wij dan gaan voeren. Dus het is terecht dat daarover in het blauwtje de nodige opmerkingen worden gemaakt. Hierbij wil ik dan ook graag een aantal punten meegeven, waarvan de fractie van de PvdA vindt dat de voorloper beter kan. Ten eerste het migratiesaldo nul en de rode contouren. Ook door de fractie van de VVD is hierover al het een en ander gezegd. De rode contouren zijn het instrument van de provincie om het landschap te beschermen. Het migratiesaldo nul is een extraatje van het Rijk. Hierover hebben wij als commissie al vele malen de discussie gevoerd. Een groot deel van de Staten van Utrecht is, zoals bekend, geen voorstander van het migratiesaldo nul. Het is in de ogen van de PvdA, en ook in de ogen van vele anderen, dubbelop. Gemeenten zouden moeten kunnen rekenen op de rode contouren. Daarom hechten wij eraan hierover

vandaag een motie in te dienen. Ik zou de fracties van het CDA en de VVD willen meegeven hierover serieus na te denken, want ik denk dat het een toegevoegde waarde heeft om je hierover uit te spreken en het doet geen afbreuk aan de voorloper.

Motie M6 (PvdA): beleid migratiesaldo nul

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009, hebben kennis genomen van het (Rijks-)beleid "Migratiesaldo Nul" uit de Voorloper Groene Hart;

constaterende:

dat in het Groene Hart twee instrumenten fungeren om de woningbouw te reguleren namelijk, het provinciale instrument rode contouren en het rijksinstrument Migratiesaldo Nul;

overwegende:

- dat beide instrumenten tegelijk van kracht zijn en daarmee leiden tot verwarring en onduidelijkheid;*
- dat het Migratiesaldo nul-beleid de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten en de provincie in de weg staat;*
- dat het instrument Migratie Saldo nul – in tegenstelling tot het instrument 'contouren' – geen werking heeft als kwaliteitsinstrument.*

roepen het Rijk op:

de eisen omtrent Migratiesaldo nul te laten vervallen en de kwalitatieve benadering van de provincie Utrecht middels de hantering van het instrument rode contouren te onderschrijven en te ondersteunen.

En gaan over tot de orde van de dag

Dan het watersysteem. Zoals minister Verburg in haar reactie op de voorloper al stelt, is het realiseren van een duurzaam watersysteem lastig. Het is moeilijk in specifieke gebieden hiervoor breed draagvlak te verkrijgen, maar het is wel noodzakelijk vanuit het nationale belang om het Groene Hart voor toekomstige generaties te behouden. Bovendien heeft Utrecht zich in haar eigen ontwerp Waterplan ook verplicht om robuuste watersystemen te realiseren. Bij de verdere uitwerking van de voorloper zullen de normen in de nota Ruimte wel degelijk gehanteerd moeten worden. De uitvoering van het instrumentarium, dat noodzakelijk is om de voorloper tot uitvoering te brengen. Hierover kan ik kort zijn. In de voorloper worden verschillende instrumenten genoemd om de beschreven doelen te bereiken: de kwaliteitsatlas, het convenant, bovenplanse verevening, het fonds en een instrumen-

tarium voor het binnenstedelijk bouwen. Allemaal prima en ik denk dat wij hiermee zo snel mogelijk aan de slag moeten. De fractie van de PvdA is een voorstander van de motie die in de provincie Zuid-Holland is opgesteld. Daar waren in totaal drie moties. De andere twee moties steunen wij niet, maar dit vinden wij een heel goede motie, om op korte termijn aan de slag te gaan. Wij willen hierover een motie indienen.

Motie M7 (PvdA): ontwikkeling instrumentarium

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009, ter behandeling van de Voorloper Groene Hart;

constaterende:

- dat de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland de Voorloper Groene Hart hebben vastgesteld;*
- dat het instrumentarium genoemd in de Voorloper Groene Hart nog nader onderzocht en uitgewerkt dient te worden;*
- dat in de Voorloper Groene Hart onder andere genoemd wordt als instrumentarium de kwaliteitsatlas, het convenant, de bovenplanse verevening, het Groene-Hartfonds en het instrumentarium voor binnenstedelijk bouwen;*

overwegende:

dat voor de uitvoering van het interprovinciale beleid, zoals verwoord in de Voorloper Groene Hart, het noodzakelijk is dat op korte termijn het instrumentarium nader uitgewerkt wordt;

dragen het college op:

op korte termijn onderzoek te doen naar het instrumentarium om het interprovinciale beleid van de Voorloper Groene Hart nader inhoud te geven en binnen twee maanden Provinciale Staten te informeren over de tijdslijn en procedure van het onderzoek.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ik vraag ook inhoudelijk de steun van de fracties van het CDA en de VVD, omdat het de voorloper ondersteunt en niet afzwakt en omdat de motie gewoon uitspreekt dat er snel aan de slag gegaan wordt.

Dan de thematische wijziging van de structuurvisie. Het ministerie heeft laten weten groot belang te hechten aan het opnemen van de voorloper in de provinciale structuurvisie. De andere twee provincies zijn bezig de voorloper in de structuurvisie op te

nemen, maar los van deze procedurele kwesties, is het gewoon van groot belang de voorloper tot beleid te maken door het in de structuurvisie op te nemen. De provincie Utrecht gaat op korte termijn hiermee niet aan de slag. Een totaal nieuwe structuurvisie is ook niet noodzakelijk, maar zonder enige wijziging, hebben wij het hier vandaag eigenlijk nergens over. Als je pas over een paar jaar met de structuurvisie aan de slag gaat, dan duurt het nog vele jaren voor het echt beleid wordt. Dus ook hierover dienen wij een motie in.

Motie M8 (PvdA): Uitwerken voorstel thematische wijziging Structuurvisie

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2008;

kennis genomen hebbende van de Voorloper Groene Hart en Nota van Beantwoording;

constaterende:

- *dat het ministerie het van belang vindt dat de Voorloper Groene Hart deel uitmaakt van de Provinciale Structuurvisies (PSV);*
- *dat een thematische wijziging van de PSV noodzakelijk is om de Voorloper Groene Hart in de PSV op te nemen;*
- *dat de provincies Zuid- Holland en Noord-Holland op dit moment bezig zijn nieuwe PSV's op te stellen, waarin de Voorloper Groene Hart als bouwsteen zullen worden verwerkt;*

overwegende:

- *dat met het vaststellen van de Voorloper Groene Hart de drie provincies gezamenlijk beleid vaststellen voor het Groene Hart;*
- *dat de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland de voorloper op korte termijn deel uit laten maken van hun Structuurvisies;*
- *dat de vaststelling dat de Voorloper Groene Hart slechts een bouwsteen voor nieuwe beleid is en op zichzelf geen waarde heeft voor het Groene Hart en inwoners;*
- *dat er op korte termijn geen nieuwe Structuurvisie in Utrecht wordt opgesteld;*
- *dat dit probleem kan worden omzeild door alleen de onderdelen die voor de doorwerking van de voorloper noodzakelijk zijn in de huidige structuurvisie te herzien;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: voor de zomer een voorstel te doen op welke wijze de

Voorloper Groen Hart middels een thematische wijziging van de structuurvisie in beleid kan worden omgezet.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ook voor deze motie graag steun, omdat deze concreet maakt dat wij met de voorloper aan de slag willen en dat wij op korte termijn een voorstel van Gedeputeerde Staten willen ontvangen, zodat wij weten waar wij aan toe zijn en dat het geen jaren duurt dat de inhoud die wij vandaag bespreken, echt beleid wordt.

Biodiversiteit: hierover steunen wij de motie van de fractie van de PvdD.

Wat betreft de transformatiezones vinden wij in het algemeen de invulling hiervan te vaag. Dat kan echt niet zo blijven. Dat is volgens ons het zwakste element uit de voorloper. Daarom steunen wij de motie die de fractie van GroenLinks hierover zal indienen.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken derhalve deel uit van de beraadslagingen. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! De Voorloper Groene Hart: een gezamenlijke visie voor ons nationaal landschap in de Randstad. Er staan heel veel goede zaken in: natuur, EHS, cultuurhistorie landschappelijke waarden. Het CDA zag de plaatjes al groen, en groen is natuur, maar inderdaad ook de boeren. Ook het tegengaan van de verrommeling, het tegengaan van een minder lelijk landschap, willen wij. Dat is een goed streven, maar de vraag is of de provincie hierin niet actiever moet zijn. Is het alleen maar een taak van de gemeenten? De SP denkt van niet. De gemeenten zijn wat ons betreft niet het meest toepasselijk hiervoor. Er wordt heel veel gesproken over dat 'zichtwindow' tussen Woerden en Bodegraven. Een prachtig zicht vanaf de snelweg. Alleen het Groene Hart zelf ziet een verrommeling. Het Groene Hart blijft de snelweg steeds zien. Daaraan zullen de gemeenten weinig doen. Wij zullen eens moeten kijken wat wij daaraan met het Rijk kunnen doen. Hoe staat de gedeputeerde daar tegenover? Er is sprake van de cultuurhistorie, de landschappen. De boeren die dit landschap gemaakt hebben, moeten meer voor de natuur gaan zorgen. Dat staat ook in deze voorloper. Zij moeten een recreatietaak op zich nemen en zij moeten aan schaalvergroting doen. Het Landbouweconomisch Instituut waarschuwt al dat schaalvergroting op zeer gespannen voet staat met

het nationaal landschap. Wat is daarover het oordeel van Gedeputeerde Staten?

Wonen, leven, werken: hier ziet de SP enkele eigenaardige zaken komen. De metropolitane landschappen. Inderdaad, bijna net zo slecht uit te spreken als dat middel tegen verkoudheid, dat wij op de televisie zien. Ik heb echter een vraag bij die 'meer bijzondere woonmilieus vanwege de vraag'. Ja, hoe is die vraag? Creëren wij hier met 'heel bijzondere woonmilieus' eerst een aanbod en komen ze dan vanzelf vol te zitten?

Er staat in de voorloper iets over het tegengaan van concurrentie tussen gemeenten. Mijn vraag is: hoe zien Gedeputeerde Staten dat? Dat is ons tot nu toe namelijk nog niet gelukt, vandaar onze grote problemen met bedrijventerreinen. Waarom zijn Gedeputeerde Staten er dan niet bij om op z'n minst daarin het voortouw te nemen? Zij zouden zich bijvoorbeeld in deze voorloper hard moeten maken voor een heel goed openbaar vervoer naar kleine kernen. Dat is een heel juiste methode om die kleine kernen goed en gezond te houden.

Groot Mijdrecht Noord. Een specifiek probleem van dit stuk is dat er geen bezwaar mogelijk is. Het is een vreemd stuk. Noord-Holland vindt het niet eens noodzakelijk het in de Staten te behandelen. Zuid-Holland amendeert het stuk en zet er moties op. Een aantal belangrijke partijen in Utrecht doet daar niet aan mee. De fractie van de PvdA is echter heel duidelijk. Ik denk dat de boeren hierover erg graag wat hadden willen zeggen, want in de voorloper staat dat het boeren in 2050 echt niet meer mogelijk is. De zevende variant, waarmee wij nog bezig zijn, heeft het echter wel degelijk over boeren. Kunnen wij dat uitgelegd krijgen?

Ik heb het al gehad over de status van dit stuk. Stellen wij het nu vast of gaan wij over een half jaar al snel weer iets nieuws vaststellen, waarop de burgers heerlijk kunnen inspreken? Zetten wij onze structuurvisie met dit stuk op slot? Mijn vraag was al: wat kunnen wij met moties? Het blauwtje dat bij de stukken is gevoegd, liet ons een blauwtje lopen, want dat gaf ons geen extra duidelijkheid. Het ziet ernaar uit dat wij hiermee toch veel vastleggen, want wij moeten als Provinciale Staten heel veel moeite doen willen wij dat nog weer veranderen. Dat is nog steeds erg onduidelijk. Ik moet zeggen dat wij dat bij de NV Utrecht, als bouwsteen van de structuurvisie, een stuk beter hebben aangepakt.

Zoals ik in het begin al zei: deze voorloper heeft heel goede en gelukkig ook veel goede elementen. Dus is het voor de fractie van de SP een prachtig startpunt om met het Groene Hart een mooi groen hart te hebben.

De heer KLOPPENBORG N(GL): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag hebben wij het over een voorloper, maar de vaststelling van deze voorloper is al richtinggevend. Uitgangspunt voor de fractie van GroenLinks blijft behoud van de kernkwaliteit van het Groene Hart, een open landschap met een historische diepgang, een gebied waar de landbouw een belangrijke drager is, maar tegelijkertijd meer en meer in recreatief opzicht functionerend voor de Randstad als geheel. Het is ook een gebied dat goed voorbereid moet zijn op klimaatsverandering en de toenemende waterhuishoudingsproblematiek. Wat dat laatste betreft: tot de goede dingen in de voorloper behoort de inzet voor een duurzaam watersysteem en de aanpak van de diepe droogmakerijen, zoals Groot Mijdrecht; zie pagina 15, waarin expliciet wordt vastgelegd dat wij streven naar vernatting, al dan niet in combinatie met functieverandering, en waar op korte termijn ontwikkelingen worden uitgesloten die toekomstige oplossingen voor de wateropgave bemoeilijken. Verder worden afwegingen voor de diepe droogmakerijen in een breder gebiedsperspectief gezien dan alleen de droogmakerijen zelf.

Woningbouw in het Groene Hart betekent automatisch een discussie over het instrument Migratiesaldo nul. De essentie van dit instrument is oké, namelijk vastleggen dat het Groene Hart open blijft en geen verstedelijkingslocatie is van en voor de Randstad. Het kan echter veel beter worden vastgelegd door een contourenbeleid, zoals wij in het streekplan hebben gedaan, plus een beleid dat het gebied vormgeeft en beschermt als een nationaal landschap. Denken wij nog in de quotasystematiek van het Migratiesaldo nul, dan zegt onze fractie dat wat die quota betreft per provincie de koers van het huidige streekplan leidend is en dat wij niet na 2015 ineens vergelijkenderwijs meer moeten gaan bouwen in het Utrechtse deel van het Groene Hart.

Wat betreft de bedrijvigheid zijn wij buitengewoon geschokt door het plan van de gemeente Woerden om een bedrijventerrein aan te leggen in de polder Reijerscop, bijna pal tegen Rijnenburg aan en als een donkere wolk boven Montfoort in een nog zeer gaaf en typerend deel van het Groene Hart. Daar gaat je bufferbeleid. Dit is natuurlijk flagrant in strijd met provinciaal en rijks ruimtelijk beleid. Ik verwacht hier een duidelijke stellingname van Gedeputeerde Staten tegen dit soort voornemens. De provincie heeft er echter wel enigszins schuld aan: het ontbreekt aan regie in dit gebied. Met als resultaat de troebelen rond Snel in Montfoort, het gerommel met het bedrijf De Hollandse Oude IJssel in Oudewater, terwijl Woerden

totaal niet vanuit een regionale opdracht opereert. Provinciale regie wordt meer en meer keihard nodig. Eventueel stellen wij een deadline, waarop gemeenten er samen uit moeten komen en nemen wij als provincie het voortouw tot oplossingen.

Dan kom ik bij de transformatiezones. Van de vier transformatiezones in de voorloper liggen er liefst drie in onze kleine provincie: Loenen/Breukelen, Vleuten/Harmelen en Hagestein. Wij hebben grote problemen met de keuze en vooral de omvang van deze zones. Bij Breukelen erkent de voorloper zelf dat het om een gebied gaat met een eigen, open kwaliteit, waar ook de Groene Ruggengraat dient te worden gerealiseerd. Het gebied tussen Harmelen en Vleuten is sinds jaar en dag erkend als een cruciale bufferzone en speelt ook een rol in het kader van Groen en recreatie rond de stad. Een zekere ontwikkeling bij Hagestein is alleen onder strikte voorwaarden denkbaar, wanneer de spoorlijn naar Breda is gerealiseerd. Anders voeg je nog eens een snelweglocatie toe in een gebied waar de mobiliteitsproblemen evident zijn. Ondertussen zien wij de bui al hangen van grondspeculatie in zones die al makkelijk als verstedelijkingsreserve kunnen worden beschouwd. Wij hebben in de commissie ook zorgen van andere partijen, zoals van de ChristenUnie, op dit punt gehoord. Vandaar de volgende motie, mede ingediend door de PvdA.

Motie M9 (GroenLinks, PvdA): Motie Transformatiezones Voorloper Groene Hart

Provinciale Staten van de provincie Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009;

constaterende:

- *dat de Voorloper Groene Hart bedoeld is om de samenhang van het ruimtelijk beleid in het Groene Hart in de komende 3 structuurvisies van de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht te versterken;*
- *dat de voorloper daarin richtinggevend, maar niet dwingend is;*
- *dat het Uitvoeringsprogramma Groene Hart het onderliggende document van de voorloper is;*

overwegende:

- *dat de gedefinieerde kernkwaliteiten, de perspectieven voor de landbouw en de ontwikkeling van de Groene Ruggengraat de kern van het beleid vormen;*
- *dat de verdeling van de woningbouwopgave over de drie provincies niet is vastgelegd;*
- *dat drie van de vier transformatiezones in de provin-*

cie Utrecht liggen;

- *dat de begrenzing van die transformatiezones ruim bemeten is;*
- *dat in het huidige streekplan voor deze gebieden geen transformatie is voorzien;*
- *dat de wenselijkheid van transformatie zeer afhangt van de kwalitatieve uitwerking daarvan;*
- *dat transformatiezones pas die status hebben na een partiële herziening van het streekplan c.q. de structuurvisie;*
- *dat particuliere investeerders kunnen overgaan tot grondaankoop in gebieden die als transformatiezones op de kaart staan;*

zijn van mening:

dat de voorloper door het aanwijzen van ruim bemeten transformatiezones kan aanzetten tot verdere aantasting van het Groene Hart als open gebied;

besluiten:

dat de weergave van transformatiezones in de voorloper ons niet vastlegt op nadere keuzes, die later in het kader van een partiële herziening van de structuurvisie worden gemaakt.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ten slotte: Het Groene Hart leert ons over grenzen heen te kijken. Daarom is het belangrijk dat de voorloper in gezamenlijkheid is opgesteld. Van Gedeputeerde Staten horen wij graag of er consequenties zijn door de verschillende behandelingen in de Staten van de verschillende provincies en of en hoe wij in gemeenschappelijkheid voortgaan.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertkend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! 'Het Groene Hart, kostbaar en kwetsbaar' heb ik hierboven geschreven. Kostbaar, omdat het een groen gebied is in een stedelijke ring, door de bewoners gewaardeerd om de rust en de weidse landschappen. Maar ook kwetsbaar, omdat het Groene Hart onder druk staat door verrommeling en oprukkende verstedelijking. Daarom is het een compliment waard dat de drie Groene-Hartprovincies hun verantwoordelijkheid hebben opgepakt en samen aan de slag zijn gegaan. Zij hebben gezamenlijk beleid geformuleerd om de kernkwaliteiten van het Groene Hart te beschermen en te versterken. Dat beleid is neergelegd in de Voor-

loper Groene Hart die wij vanmiddag in deze Staten bespreken. Dat document dient als bouwsteen voor de structuurvisies van de drie Groene-Hartprovincies. In de commissievergadering heb ik het college bevroegd over de term bouwsteen. Wat betekent dat precies? Als wij deze voorloper vaststellen, zijn wij als Staten dan gehouden aan de richtinggevende uitspraken die hierin worden gedaan, of is het mogelijk straks bij de herziening van de structuurvisie een politiek-inhoudelijke discussie te voeren over keuzes die gemaakt worden en mogelijk zelfs op onderdelen af te wijken? Zo ja, moet de tekst van het besluit dan niet in die richting gewijzigd worden? Ik heb hierover de afgelopen week, zoals ik had toegezegd, goed nagedacht en mijn conclusie is dat 'bouwsteen' de lading van de voorloper goed dekt. De gemaakte keuzes zijn richtinggevend en het is mogelijk daarvan, goed beargumenteerd, af te wijken. Belangrijker nog: als wij vandaag een ander besluit zouden nemen, zou dat geen goed signaal zijn richting de twee andere Groene-Hartprovincies en richting het Rijk. De voorloper zou een aureool van vrijblijvendheid krijgen en dat moeten wij natuurlijk te allen tijde voorkomen.

Onze fractie heeft de behoefte op een drietal punten uit de voorloper wat nader in te gaan.

Ten eerste de term 'metropolitane landschappen'. Er is al veel over gezegd. Misschien wel meer over de term zelf dan over de inhoud. Het gaat onze fractie om de mogelijkheden die de voorloper biedt om in deze gebieden bijzondere woonvormen te realiseren. Wij zijn hiermee niet zo gelukkig, omdat hiermee sluipenderwijs verdere verstedelijking van het Groene Hart dreigt. Onze fractie ziet voor de metropolitane landschappen vooralsnog geen verstedelijking voor zich anders dan de mogelijkheden die in het streekplan zijn opgenomen, de ruimte-voor-ruimteregeling, rood-voor-groen en nieuwe landgoederen. Hetzelfde geldt min of meer voor de transformatiezones. Onze fractie onderschrijft de ambitie voor herstel van de kernkwaliteiten in deze gebieden. Tegelijkertijd worden de transformatiezones nadrukkelijk genoemd als zoekgebieden voor bebouwing. Op dit moment is niet duidelijk om welke schaal van bebouwing het gaat. Veel hangt natuurlijk af van de nadere invulling daarvan. Ook is niet duidelijk hoe de transformatiezones zich verhouden tot het uitgangspunt 'concentratie van bebouwing'. Onze fractie zal dit onderdeel kritisch volgen als hierover meer duidelijkheid komt bij de structuurvisie.

Ik wil nog even ingaan op de woorden van de heer Kloppenborg, die zei dat wij in de commissievergade-

ring Vianen nadrukkelijk hadden genoemd. Ik heb dat toen genoemd als voorbeeld bij de bespreking van de status van de voorloper. Dat wilde ik hier graag even nuanceren.

Bij de structuurvisie zullen wij straks ook de discussie moeten voeren over de consequenties van schaalvergroting in de landbouw. Onze fractie hecht aan toekomstperspectieven voor de landbouw als drager van het Groene Hart. Tegelijkertijd zien wij een spanningsveld tussen schaalvergroting enerzijds en behoud van de kernkwaliteiten van het Groene Hart anderzijds. Hoe gaan wij daarmee om? Juist over dit belangrijke onderwerp doet de voorloper geen richtinggevende uitspraken, dus is het des te belangrijker dat wij als provincie deze discussie voeren.

In de voorloper staan allemaal mooie woorden, maar dat is slechts papier. Het komt nu aan op de uitvoering. Het Groene-Hartfonds is een veelbelovend onderdeel van het instrumentarium, dat zeker op onze instemming kan rekenen. Verder is er de kwaliteitsatlas, een digitaal en interactief document dat de kernkwaliteiten van het Groene Hart ondersteunt en dat verrommeling wil tegengaan. De interprovinciale werkgroep heeft de eerste mooie presentaties hiervan al gezien.

Essentieel is nu dat de voorloper in de provinciale structuurvisies wordt opgenomen en zijn doorwerking krijgt naar gemeentelijke bestemmingsplannen. Het opnemen van de Voorloper Groene Hart in de provinciale structuurvisies is een belangrijke stap, waarmee de drie provincies de ruimtelijke consequenties van de Voorloper Groene Hart omzetten in beleid en aldus hun ambities voor het Groene Hart onderstrepen. Bovendien heeft het Rijk de provincie Utrecht verzocht spoedig de ruimtelijke consequenties uit de Voorloper Groene Hart te borgen in de nieuwe structuurvisie. Daarbij heeft het Rijk in elk geval op ambtelijk niveau de bereidheid getoond het sturingsinstrument voor woningbouw in het Groene Hart, Migratiesaldo nul, te heroverwegen als de provincie hierover positief besluit. Anders gezegd: minder kwantitatieve sturing door het Rijk als de kwalitatieve sturing door de provincies voldoende wordt geborgd.

Deze herziening van de provinciale structuurvisie is ook opgenomen in het coalitieakkoord. Daarin kunnen wij lezen dat volgend jaar, 2010, het streekplan in lijn wordt gebracht met onderliggende plannen. Deze Voorloper Groene Hart is er daar een van. Onze vraag aan Gedeputeerde Staten is of zij dit traject vroegtijdig en voortvarend willen oppakken, zodat zij de gestelde termijn daadwerkelijk zullen halen.

Voorts stellen wij Gedeputeerde Staten de vraag of zij dit duidelijk richting de andere provincies en richting het Rijk willen communiceren. Mochten zij dit geduld niet kunnen opbrengen, dan vernemen wij dit graag.

Tot slot de moties uit Zuid-Holland. De fractie van de VVD heeft daar goede woorden over gesproken. Daarbij wil ik mij graag aansluiten.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil allereerst de fracties van het CDA en de VVD van harte bedanken voor de duidelijkheid die zij aan het begin van dit debat hebben gegeven ten aanzien van de wijze waarop zij in dit debat staan. Het is helder dat zij het niet-houden van een debat in andere Provinciale Staten nu hanteren om hierbij eigenlijk hetzelfde te willen veroorzaken. Goed, dat is hun keuze. Wij doen daaraan niet mee. Wat dat betreft is de fractie van de ChristenUnie wat concreter en misschien ook wel wat democratischer in haar benadering, hoewel ik haar opvatting niet deel dat zij zich wat meer afwachtend opstelt ten aanzien van de concrete invulling van de voorloper. De fractie van D66 kiest de meer tegenovergestelde beweging. De fractie van D66 kiest voor een groene voorloper voor het Groene Hart en niet voor een voorloper met een rode franje eraan. Ondanks het overwegend groene karakter van de voorloper, wordt naar de mening van de fractie van D66 nog te veel ruimte geboden voor onduidelijke en onwenselijke rode ontwikkelingen. Ik noem hier de transformatiezones en de bijzondere woonmilieus in de metropolitane landschappen. Wij zijn hierover temeer bezorgd, omdat de status van de voorloper een bouwsteen vormt, waarbij het de intentie is deze zo veel mogelijk te volgen. Dan moet die bouwsteen, wat de fractie van D66 betreft, solide, ondubbelzinnig en groen van kleur zijn; 'better safe than sorry'.

Transformatiezones. Tegen het opnemen van transformatiezones als zoeklocaties voor woningbouw in het Groene Hart, zegt de fractie van D66: "Sorry, this is not safe." Behoud en versterking van de kernkwaliteiten van het Groene Hart, waar het in de voorloper juist om gaat, worden in deze paragraaf op de tocht gezet. Drie locaties worden specifiek genoemd: de Oude-Rijnzone, de A2-corridor en Vianen-oost. De fractie van D66 was en is, in het licht van de NV Utrecht, tegen de eerste twee zoeklocaties. Vianen-oost komt daar nu bij.

Wij kunnen niet uit de voorloper opmaken hoe de kernkwaliteiten hersteld worden door middel van een transformatiestrategie met een invulling van stede-

lijke en landelijke functies. Omvat die transformatiestrategie slechts het verleggen en/of verruimen van de rode contouren en de inpasbaarheid van bebouwing, of is daar meer voor nodig?

In het kader van het restauratieplan De Vecht is de rivier de Vecht net schoongeveegd van illegale woon-schepen, omdat die het landschap zouden ontsieren. In de voorloper wordt bebouwing van de rivieroe-verwallen van de Vecht mogelijk gemaakt. Los van het feit of je dat vanuit overwegingen van klimaatsveranderingen moet willen, mist de fractie van D66 enige continuïteit van beleid. Woonboten op de wal? Bij de Oude-Rijnzone wordt enerzijds het befaamde venster Bodegraven-Woerden als excuus gehanteerd om de grootschalige openheid van het landschap te waarborgen, terwijl anderzijds Woerden via Harmelen aan Leidsche Rijn vastgroeit en er een nieuwe vorm van lintbebouwing langs de A12 wordt gerealiseerd. Een herindeling van Woerden met Utrecht ligt in het verschiet. Gedeputeerde Haak, bent u er klaar voor? Vianen-oost is een nieuwe eend in de bouwbijs. Het gaat om het gebied Hoef en Haag bij Hagestein. De reden? De aanwezigheid van infrastructuur. Met een dergelijk criterium zijn wel meer locaties te bedenken. Nut en noodzaak van deze locatie worden niet verder uitgewerkt in de voorloper, maar overgelaten aan een spannender discussie rond de borging van de uitgangspunten van de Voorloper, zoals de gedeputeerde die aankondigde in de commissie. De fractie van D66 weet nog heel goed hoe dit soort discussies verliepen bij het formuleren en vaststellen van het laatste streekplan, en zegt: "Sorry, better save Hagestein." De PvdD zal mede namens D66 een amendement indienen om deze paragraaf uit de voorloper te halen.

De term metropolitane landschappen en/of parken – daarover is nog enige discussie met de minister – lijkt redelijk uitgekristalliseerd in de voorloper. De fractie van D66 heeft echter de nodige reserves bij de mogelijkheden om onder voorwaarden toch woningbouw toe te staan. Niet zozeer vanwege het feit dat het onder strikte voorwaarden kan, maar wel omdat grote delen van het Groene Hart als metropolitaan landschap worden aangemerkt. Ook onduidelijk blijft op welke plekken die zogenaamde bijzondere woonmilieus kunnen landen. De term metropolitaan is een uitvinding van Haagse ambtenaren en heeft nog niet de Dikke Van Dale gehaald. De voorloper stelt dat het bij onze metropolitane landschappen, met uitzondering van Recreatie om de stad, niet om een parkachtige inrichting gaat, omdat de landbouw de belangrijkste drager blijft. Tegelijkertijd echter wordt de spanning opgevoerd wanneer de

landbouw in het Groene Hart alleen kan blijven voortbestaan op basis van verbreding met betrekking tot recreatie, natuurontwikkeling, duurzaam waterbeleid en streekproducten. Zijn het nu subrurale gebieden, gebieden die zich op het raakvlak van rurale en subrurale gebieden begeven, of kun je ook van dorpslandschappen spreken? Wat een spannende discussie. Het introduceren van een nieuw begrip zonder kraakheldere en onomstreden definitie, waarbij dit begrip niet eens van toepassing is op grote delen van het Groene Hart, gaat de fractie van D66 iets te snel. Wachten op die spannende borgingsdiscussie? Wij zeggen: "Sorry, safe is better."

D66 kiest voor een groene voorloper, die niet alles op slot zet, maar die wel strakke kaders en criteria formuleert, waardoor de kernkwaliteiten van het Groene Hart optimaal behouden en ontwikkeld kunnen worden. De ervaring met het vaststellen van het vorige streekplan noopt D66 hiertoe. Een heldere en scherpe voorloper nu beschermt straks het Groene Hart in de nieuwe structuurvisie. "Better save now than sorry later."

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Groene Hart of Groene Hart. Aan de klemtoon kan je al horen waarop de nadruk ligt. De PvdD kiest voor het laatste, namelijk het Groene Hart. De Voorloper Groene Hart gaat ervan uit dat de landbouw de belangrijkste drager is van het open veenweidelandschap. Natuurlijk draagt de landbouw zorg voor een groen landschap, evenals de natuur. Tegelijkertijd kan er echter sprake zijn van een spanningsveld tussen de belangen van de landbouw en die van de natuur, zoals ook de voorloper dat aangeeft. Duidelijk is ook dat de natuur hierbij het onderspit delft en de teloorgang van de biodiversiteit daarvan het gevolg is. Dit spanningsveld kan verkleind worden door de landbouw te verduurzamen door middel van extensivering of verdieping. De PvdD voelt het dan ook als een gemis dat de voorloper geen aandacht laat uitgaan naar milieuduurzaamheid van de landbouw. Wel wordt veelvuldig melding gemaakt van het belang van schaalvergroting voor de economische duurzaamheid van de landbouw in het Groene Hart. Wij vinden het, gezien de grote belangen van de natuur, gewenst dat er ook aandacht is voor duurzaamheid van de landbouw vanuit milieuoogpunt. Verdieping, dat wil zeggen voldoen aan milieu- en dierenwelzijnsriteria, of extensivering van de landbouw, levert een bijdrage aan de verduurzaming van de landbouw vanuit milieuoogpunt. Verdieping en extensivering kunnen gestimuleerd worden door schaalvergroting hieraan te koppelen. De PvdD stelt dan ook voor verdieping

of extensivering op te nemen bij de voorwaarden voor schaalvergroting, zoals genoemd op pagina 16. Daar toe willen wij mede namens de fracties van D66 en de SP een amendement indienen:

Amendement A2 (PvdD, D66, SP): Duurzame landbouw

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2008 ter bespreking en vaststelling van de Voorloper Groene Hart;

constaterende:

- *dat in de Voorloper Groene Hart veelvuldig melding wordt gemaakt van het belang van schaalvergroting voor de landbouw in het Groene Hart;*
- *dat de genoemde schaalvergroting enkel economische duurzaamheid beoogt en niet duurzaamheid op het gebied van milieu;*

overwegende:

- *dat ook aandacht gewenst is voor duurzaamheid van de landbouw vanuit milieuoogpunt;*
- *dat verdieping of extensivering van de landbouw een bijdrage levert aan de verduurzaming van de landbouw vanuit milieuoogpunt;*
- *dat koppeling van schaalvergroting aan verdieping of extensivering duurzaamheid op het gebied van milieu versterkt;*

besluiten:

in het ontwerp-besluit (i.c. de bijlage, paragraaf 3.2.3 Landbouw met een blijvend perspectief, pagina 16) de tekst "Onder voorwaarde dat de gebouwen voldoende geconcentreerd zijn gelegen en er wezenlijk aandacht is besteed aan landschappelijke inpassing en situering, staat het ruimtelijk beleid nieuwe en uitbreiding van bedrijfsgebouwen niet in de weg." te wijzigen als volgt: "Onder voorwaarde dat de gebouwen voldoende geconcentreerd zijn gelegen en er wezenlijk aandacht is besteed aan landschappelijke inpassing en situering en de schaalvergroting leidt tot verdieping of extensivering, staat het ruimtelijk beleid nieuwe en uitbreiding van bedrijfsgebouwen niet in de weg."

Hoewel er geen aandacht is voor milieuduurzaamheid van de landbouw benadrukt de voorloper wel het belang van biodiversiteit. De PvdD is verheugd dat het belang hiervan onderkend en benadrukt wordt. Het Planbureau voor de Leefomgeving, het Sociaal Cultureel Planbureau, het Centraal Planbureau en het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarschuwen gezamenlijk in een recent verschenen Monitor Duur-

zaam Nederland voor de negatieve gevolgen van klimaatverandering en de achteruitgang van het aantal planten- en diersoorten en geven aan dat het klimaat en de biodiversiteit de grootste zorgen voor de toekomst vormen. Binnen de Nederlandse grenzen resteert nog circa 15% van de oorspronkelijke biodiversiteit, gemeten vanaf het jaar 1700. Ook in de rest van de wereld legt met name de landbouw een grote druk op de ruimte en daarmee op de nog aanwezige biodiversiteit. Met de huidige trend zal het tempo van vermindering van de biodiversiteit vermoedelijk zelfs versnellen. Wij hebben het er vanochtend al over gehad bij de bespreking van de strategie 2040, dat het een belangrijk onderwerp is voor de komende tijd.

Het zijn allemaal geen bemoedigende woorden. Toch kunnen wij daarop als provincie nog invloed uitoefenen. In de Voorloper Groene Hart staan enkele doelstellingen en opmerkingen met betrekking tot biodiversiteit, zoals: "De biodiversiteit van het Groene Hart is in 2040 groot" en "De kwaliteit van het water in het Groene Hart is van belang in relatie tot de biodiversiteit". Deze opmerkingen en doelstellingen behoeven duidelijk een andere uitwerking. Wij pleiten er dan ook voor spoedig beleid te ontwikkelen, gericht op herstel en behoud van de biodiversiteit. Daartoe willen wij graag, mede namens de fracties van GroenLinks, de SP en de PvdA een motie indienen. Ik wil er bij voorbaat al bij zeggen dat het zeker niet in conflict komt met de voorloper zelf. Het is juist een aanvulling daarop, dus ik nodig vooral de fracties van het CDA, de VVD en de ChristenUnie uit de motie te steunen.

Motie M10 (PvdD, GroenLinks, SP, PvdA): Uitwerken beleid en biodiversiteit van flora en fauna in het Groen Hart

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2008, kennis genomen hebbende van de Voorloper Groene Hart;

constaterende:

dat in de Voorloper Groene Hart vermeld staat dat:

- *de biodiversiteit van het Groene Hart in 2040 groot is;*
- *de kwaliteit van het water in het Groene Hart van belang is in relatie tot de biodiversiteit;*
- *het behoud en herstel van de biodiversiteit het uitgangspunt vormt van het natuurbeleid;*
- *dat de drie planbureaus, Planbureau voor de Leefomgeving, het Sociaal Cultureel Planbureau, het Centraal Planbureau en het Centraal Bureau voor*

de Statistiek:

- *gezamenlijk in de recent verschenen Monitor Duurzaam Nederland waarschuwen voor de negatieve gevolgen van klimaatverandering en de achteruitgang van het aantal planten- en diersoorten (biodiversiteit);*
- *waarschuwen dat het klimaat en de biodiversiteit de grootste zorgen voor de toekomst vormen;*
- *aangeven dat binnen de Nederlandse grenzen nog circa 15 procent van de oorspronkelijke biodiversiteit resteert;*
- *met de huidige trends het tempo van de vermindering van de biodiversiteit vermoedelijk zelfs zal versnellen;*

overwegende:

- *dat in de Voorloper Groene Hart een aantal doelstellingen staat vermeld met betrekking tot biodiversiteit die nadere uitwerking behoeven (De biodiversiteit van het Groene Hart is in 2040 groot en de kwaliteit van het water in het Groene Hart is van belang in relatie tot de biodiversiteit);*
- *dat de biodiversiteit mede kan worden geborgd door de tijdige realisatie van reeds eerder overeengekomen natuurdoelen in het kader van de EHS;*
- *dat gezien de bovenstaande constateringens:*
- *biodiversiteitsbeleid prioriteit heeft;*
- *het belangrijk is om biodiversiteitsbeleid in het Groene Hart nader en gericht uit te werken;*
- *bescherming van flora en fauna in Nederland en ook in de provincie Utrecht hard nodig is;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *in 2009 nader en gericht beleid te ontwikkelen op het gebied van biodiversiteit in het Groene Hart;*
- *in 2009 nader en gericht beleid te ontwikkelen op het gebied van bescherming van flora en fauna in het Groene Hart.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Over de in de voorloper genoemde kernkwaliteiten, namelijk landschappelijke diversiteit, veenweidekarakter, openheid, rust en stilte, zijn wij zeer te spreken. Het heeft ons hogelijk verbaasd dat een hiermee min of meer conflicterende passage is opgenomen in de voorloper, namelijk: transformatiezones, die beogen de rode contouren te verruimen. Wij zien dit als een ongewenste ontwikkeling. Indien wij deze passage in de voorloper ongemoeid laten, betekent het min of meer dat wij ons conformeren aan dit beleid. Het zal dan in de toekomst moeilijk zijn hierop terug te komen. Wij pleiten er dan ook voor dit stuk tekst weg

te laten uit de voorloper. Hiertoe willen wij, mede namens de fractie van D66, het volgende amendement indienen.

Amendement A 3 (PvdD, D66): Transformatiezones

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2008, ter bespreking en vaststelling van de Voorloper Groene Hart;

overwegende:

- *dat de drie provincies op Groene Hart-niveau voortaan als kernkwaliteiten hanteren: landschappelijke diversiteit, (veen)weidekarakter, openheid en rust en stilte (pg. 8 Voorloper Groene Hart);*
- *dat voornoemde kernkwaliteiten conflicteren met uitbreiding van de bebouwing buiten de rode contouren;*
- *dat de in de Voorloper Groene Hart genoemde transformatiezones beogen de rode contouren te verruimen;*

besluiten:

*te verwijderen uit het ontwerpbesluit (i.c. de bijlage in Paragraaf 4.5 Transformatiezones, pagina 25):
"De Oude Rijnzone (west en oost), A2-corridor en Vianen-oost zijn de gebieden in het Groene Hart waar een op herstel van de kernkwaliteiten gerichte transformatiestrategie wordt toegepast met een invulling van stedelijke en landelijke functies. Dit zijn de zoekgebieden waar bebouwing mogelijk is, op de rivieroeverwallen van de Vecht en vooral in de Oude Rijnzone (west) en bij infrastructuur Vianen-oost). Het verleggen en/ of verruimen van de rode contouren in deze zones is bespreekbaar. Bebouwing moet wel inpasbaar zijn in het Groene Hart en de situering moet voldoen aan de criteria van de kernkwaliteiten."*

Tot slot nog een positieve noot. De PvdD is aangenomen verrast dat er geen nieuwe kantoorlocaties gepland worden. Gezien het enorme overschot aan kantoren in onze provincie, kan dit niet genoeg benadrukt worden.

De VOORZITTER: De motie en de amendementen zijn voldoende ondertekend en maken derhalve deel uit van de beraadslagingen. Ze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Bij de voorbereiding van dit agendapunt kwam mij een kaart van het Groene Hart 2040 onder ogen. Die week aanmerkelijk af van de kaart van 2000 die ernaast lag.

Hij was een stuk roder en dat confronteerde mij met de dilemma's waarmee wij te maken hebben als wij het hebben over de vormgeving, de invulling, het beheer, van het Groene Hart. Ik kom daarop straks terug. Ik wil graag in de lijn van collega Van de Lagemaat in de commissievergadering de waardering van de SGP uitspreken voor het voorliggende voorstel. Het is goed dat op zo'n manier en langs zo'n traject gekomen wordt tot beleidsafspraken over een gebied dat onder drie provincies valt. Het is een raamwerk. Ook dat verheugt ons. Tegelijkertijd realiseren wij ons de risico's van een dergelijke aanpak. Je hebt nu met drie overheden een overeenkomst bereikt en een raamwerk vastgesteld, maar dat kan ook een keurslijf worden. Dat kan betekenen dat je elkaar, vanuit de oprechte overtuiging dat er echt gemeenschappelijk beleid gevoerd moet worden als overheden over en weer, ondanks het feit dat je een raamwerk hebt afgesproken en dat elke provincie het uitwerkt in een structuurvisie, toch in een bestuurlijke houdgreep houdt, zodat door die structuurvisie straks het hele gebied op slot gaat. Ik heb geen motie of amendement daarover, maar ik vind wel dat dat in de uitwerking van de structuurvisie, zodra die ter hand wordt genomen, nadrukkelijk op de achtergrond moet meespelen. Dit zou een slechte ontwikkeling zijn.

Ik wil aandacht vragen voor twee punten. In de eerste plaats de positie van de landbouw en in de tweede plaats de situatie van de kleine kernen. Wat de landbouw betreft, en wij steken het niet onder stoelen of banken, blijft voor de SGP de landbouw in substantiële mate de dragende sector van het gebied het Groene Hart. En, inderdaad, dat vereist adequate maatregelen ten behoeve van de landbouw, die niet altijd zullen sporen met wat het primaire belang van de natuur is of met de wens te komen tot een metropolaan landschap. Wij onderstrepen dat, omdat wij ervan overtuigd zijn dat, wil je dat Groene Hart ten diepste zijn karakter laten behouden, je de landbouw die centrale plaats moet blijven toekennen.

Het tweede punt is de situatie van de kleine kernen. Wij zijn er niet helemaal gerust op hoe het dogma van het Migratiesaldo nul toegepast gaat worden. Dat kan heel rigoureuus werken en dat kan zeer in het nadeel van het Groene Hart werken. Wij zijn er eveneens niet helemaal gerust op dat het beleid ten aanzien van werkgelegenheid in kleine kernen voldoende ruimte zal gaan bieden aan een bepaalde ontwikkeling in het gebied.

Als je het Groene Hart bekijkt en je moet het typeren met één woord – al is er veel over te zeggen en is er een grote diversiteit te herkennen – dan zou je kunnen

zeggen dat het Groene Hart in belangrijke mate een 'kleine kernengebied' is. Wil je dus de leefbaarheid in dat gebied behouden, dan zul je niet anders kunnen dan te accepteren dat er een zekere mate van organische groei plaatsvindt in die kleine kernen. Dan heb ik het over wonen en werken. Vandaar dat die kaart uit 2040 onvermijdelijk iets roder zal zijn dan de kaart van 2000. De vraag is alleen hoe zorgvuldig wij dat proces begeleiden. Als de kaart in 2040 nog groener is dan in 2000, dan heb ik een heel zwaar hoofd in de toekomst van het Groene Hart, want dat betekent dat er geen ruimte is voor mensen en dat zou een kwalijke zaak zijn.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De Voorloper Groene Hart: ik denk dat het gewoon 'voorloper verdere verstedelijking van Nederland' zou moeten heten, zonder iets af te doen ten aanzien van de zorg voor het Groene Hart. Wat willen wij? Amsterdam, Utrecht, als gebied, gaat verstedelijken. Dat weten wij zeker. Maar hoe? En voor de keuze daarin is weer een concept nodig. De heer Bisschop zegt het al: het zijn eigenlijk kleine kernen in dat gebied. Ga je dat karakter versterken? Ga je daarvan uit? Is dat de onderlegger? Is die authentieke kwaliteit iets wat je wilt uitbouwen of ga je voor een ander concept kiezen? Het leuke van architecten en stedenbouwers is altijd het droppen van plannen en vergelijkende ideeën, concepten, uit het verleden. Heel vaak gaat dat gewoon mis. Het gaat mis op het punt dat men niet analyseert wat precies de verrijking en mogelijk de nieuwe structuur is die zou moeten ontstaan.

Als wij het voorstel met de zoekgebieden bekijken, dan valt op dat in feite de relatie bereikbaarheid, openbaar vervoer – al die punten hebben wij al aan de orde gehad –, maar ook natuurlijk de morfologie verscheidenheid van de nieuwe bouwlocaties, heel vaag zijn. Minister Verburg geeft het aan in haar reactie: vlees noch vis. Dat is pas te beoordelen, zegt zij, met de afzonderlijke provinciale structuurvisies. Ik denk: "Wacht even, daar zit nog een fase voor. En die missen wij op dit moment." Daarmee, en ik ben het eens met de fractie van D66, zetten wij de deur open voor ontwikkelingen die in de toekomst een verdere verstedelijking tussen Woerden, richting Gouda, mogelijk maken. Als wij kijken naar wat Leidsche Rijn teweeg heeft gebracht, kunnen wij ongeveer zien welke gevolgen dat kan hebben tot en met mogelijk Belle van Zuylen, 262 meter.

Ik zou dus willen bepleiten niet alleen te kijken naar de drie provincies, maar het pleidooi voor het Groene Hart echt als uitgangspunt te nemen. Kijk ook over de

grenzen van de drie provincies heen en kom tot een samenhangende, voortschrijdende visie qua ro-dienst, die mogelijk heel Nederland raakt. En dat is toch iets anders dan de zoekgebieden op dit moment. Binnen de kortste keren roepen architecten: "Wij hebben een heel leuk idee. Dat komt uit Atlanta. Moet je eens kijken, dat ziet er goed uit, dat zouden wij daar of daar kunnen doen." Wij moeten onze eigen dingen doen. Dat mis ik in dit voorstel. Ik vind ook dat er te veel mogelijkheden worden geboden. In die zin zal Mooi Utrecht tegen deze Voorloper Groene Hart stemmen. Het moet veel scherper met keuzes worden onderbouwd.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is op zichzelf heel bijzonder dat nog geen jaar geleden over het Groene Hart niets anders was afgesproken tussen de drie provincies dan datgene wat in het Uitvoeringsprogramma Groene Hart stond. Er moest een kwaliteitsatlas komen, er was een aantal icoonprojecten. Dat was het wel, plus natuurlijk datgene wat wij in onze respectievelijke streekplannen hadden opgeschreven. Dat was en is het ruimtelijk kader voor het Groene Hart geweest. Het was heel duidelijk de wens van de drie provincies om te zeggen: "Laten wij kijken of wij dat ruimtelijk beleid voor dat Groene Hart beter op elkaar kunnen afstemmen." Ik heb mij toch een beetje verbaasd over de toon van een deel van de discussie. Ik kom daarop zo nog terug.

Wat was en wat is nu de bedoeling van die Voorloper? Ik denk daarbij ook maar even aan de discussies die rond die tijd speelden dat er één randstadprovincie moest komen. De Staten herinneren zich nog wel de commissie Kok en een van de adviezen daaruit was dat als je tot gezamenlijk beleid wilt komen voor een gebied als het Groene Hart dat door drie provincies loopt, je met elkaar tot één bestuurlijke entiteit of autoriteit zult moeten komen, want drie separate provincies kunnen dat niet. Dat was de teneur. Volgens mij is deze voorloper een perfect voorbeeld om te laten zien dat die drie provincies, zonder in die bestuurlijke entiteitsdiscussie te komen – die zijn in Nederland over het algemeen langdurig, taai, oninteressant en uitermate niet-productief – erin zijn geslaagd om met een gezamenlijke visie te komen over de vraag waar wij ruimtelijk met dat Groene Hart naartoe willen. Om te voorkomen dat wij discussies voeren over de vraag of wij allemaal wel zijn aangehaakt, heeft er voor het eerst een interprovinciale Statenwerkgroep gefunctioneerd. Niet alle sprekers van vandaag heb ik daar alle keren ontmoet, maar het is in elk geval duidelijk dat

de Staten, alle drie, intensief betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze voorloper. Dus daarmee deed en doet de voorloper wat wij willen:

- afstemmen op gezamenlijk ruimtelijk beleid;
- laten zien dat het Groene Hart belangrijk en waardevol is;
- dat wij het goed verankeren naar onze respectievelijke volksvertegenwoordigingen, waarin die ruimtelijke discussies moeten plaatsvinden.

Voor de goede orde: volgens mij doen wij dat allemaal in deze Staten van Utrecht, maar ook in die van Zuid-Holland en Noord-Holland, omdat wij denken dat beschermen, bewaren en goede afspraken maken over het Groene Hart de moeite waard zijn en het de enige weg is om tot beschermen en bewaren te komen van dit waardevolle gebied.

Wat doen wij met die voorloper? Eigenlijk niets anders dan dat wij proberen datgene in lijn te brengen wat niet in lijn is: het ruimtelijke beleid van de drie provincies, want dat zijn separate structuurvisies of streekplannen. Wij proberen daar één gezamenlijk verhaal van te maken. Dat vraagt een aantal dingen. Dat vraagt een goede discussie over de manier van verankering van die voorloper en dat vraag dat wij daarover in goede gezamenlijkheid besluiten nemen, en ook dat wij daarmee niet te lang wachten en, anticiperend op een aantal sprekers: dat wij dat op een goede manier doen.

Een aantal fracties heeft behartigenswaardige dingen gezegd. Ik zal meteen ingaan op de moties en amendementen die door de respectievelijke fracties zijn ingediend.

Een van de belangrijkste dingen is misschien wel de discussie rondom het Migratiesaldo nul, waarover door alle fracties is gesproken. Voor de goede orde: de Kamer heeft Migratiesaldo nul bij de nota Ruimte vastgesteld als sturingsinstrument voor de nationale landschappen; dus niet alleen voor het Groene Hart, maar voor alle nationale landschappen. Wij, in Utrecht, hebben tegen elkaar gezegd, onder andere bij het coalitieakkoord, dat het Migratiesaldo nul niet een instrument is van de provincie, maar van het Rijk, en het drukt gemeenten en provincies in een verkeerde manier van sturing op die gebieden. Gemeenten en provincies worden namelijk in een boekhoudkundige benadering van gebieden gestuurd, waarbij wordt gezegd: als er maar gewoon streepjes worden gezet op een lijstje, dan is het goed. De essentie van ruimtelijke ordening is echter niet streepjes zetten op een boekhoudkundig lijstje, maar te kijken waar, waarom en hoe. Dat zijn de vragen waar het bij een

goede ruimtelijke ordening over moet gaan. Daarom hebben wij in ons coalitieakkoord afgesproken dat wij ons best gaan doen om dat anders te maken en ook daarom zijn wij in goed overleg met de ministeries van VROM en LNV om te kijken hoe wij het instrument Migratiesaldo nul kunnen verlaten. Nogmaals: het is een rijksinstrument, waarbij wij het Rijk tot andere gedachten moeten bewegen. Het is aardig om daarbij te vermelden, dan kom ik bij een ander belangrijk punt dat een aantal statenfracties heeft ingebracht, dat het belangrijk is dat er een goede borging is van de voorloper. De voorloper – nogmaals: casco, bouwsteen – borgt, beslist, kiest nog niet, want er zijn nog steeds ruimtelijke verankeringsprocessen nodig om deze voorloper juridische zeggingskracht te laten geven.

Wat is de opstelling van de ministeries van VROM en LNV op dit moment? Zij zeggen heel duidelijk dat als de provincies, alle drie, met elkaar in staat zijn via het traject van hun provinciale structuurvisies en via de contouren, dus kwalitatief, te sturen op woningbouw aantallen in het Groene Hart, zij bereid zijn dat kwantitatieve instrument van het Migratiesaldo nul los te laten. Daar zit een tijdslimiet aan, want de tweede tranche AMvB Ruimte van het Rijk gaat daarover besluiten nemen. Dus in 2010 kunnen wij van het Migratiesaldo nul in het Groene Hart afkomen, als wij het met elkaar in 2010 geregeld hebben. Wat is de inzet van deze gedeputeerde en dit college? Dat is in die zin een belangrijk antwoord op een aantal moties. Wij zullen ervoor moeten zorgen, zoals wij in het coalitieakkoord geschreven hebben, dat wij in 2010 ons ruimtelijk beleid op een aantal van deze punten in lijn gebracht hebben. Dat heet een thematische aanpassing van de structuurvisie op het gebied van het Groene Hart. Daar zit een tijdslimiet aan, want die moeten wij kunnen laten zien als de tweede tranche AmvB Ruimte in 2010 er komt. Zo hebben wij het afgesproken in het coalitieakkoord, zo zijn wij in overleg met de ministeries en VROM en LNV en zo zou ik het vandaag klip en klaar willen toezeggen. Nogmaals, niet om een spelletje te spelen van beloven, toezeggen en elkaar daaraan houden, maar omdat ikzelf en het college het van belang vinden dat de afspraken uit de voorloper geen bouwstenen en casco blijven, maar ruimtelijk en juridisch geborgd worden.

De VOORZITTER: Wij zitten in een tijdskleem. Ik wil absoluut om 18.15 uur afsluiten. Wij hebben de keuze: deze agenda, kort, afmaken, of wij moeten donderdagavond terugkomen.

De heer MARTENS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal het heel kort houden.

De VOORZITTER: Ik stel voor eerst de gedeputeerde kort te laten beantwoorden en dan te kijken hoe ver wij zijn.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is een aantal plekken te bedenken in de huidige situatie van de provincie Utrecht, waarin gemeenten proberen te kijken of de provincie Utrecht zijn Groene-Hartbeleid wel heel serieus neemt. Een aantal zaken is al genoemd: de discussies in de commissie RGW rondom Snel in Montfoort, maar ook de publiciteit de afgelopen weken over de gemeente Montfoort en haar conceptstructuurvisie. Tegen de Staten wil ik zeggen dat zij ervan overtuigd moeten zijn dat wij in goed overleg met bijvoorbeeld die twee gemeenten hen expliciet houden aan datgene wat wij in het Groene Hart belangrijk vinden en wat voor ons niet ter discussie kán staan. Daarover mag iedere gemeente haar eigen discussie voeren, maar 'at the end of the day' – ook de heer De Vries spreekt graag een paar woorden Engels – zullen wij die gemeente daar stevig aan houden.

De fractie van de SGP sprak over haar zorgen over het op slot zijn van het Groene Hart, over het Migratiesaldo nul en de landbouw daarin. Ik heb geprobeerd dat te beantwoorden: niet op slot, niet naar nul, maar: verantwoord en op basis van kwaliteit. Dat is de manier waarop wij via deze voorloper, straks na de herziening van onze provinciale structuurvisie, onderweg zijn. Dat zal niet op nul uitkomen, want het is immers behoud en ontwikkeling naast elkaar; behoud, herstel ontwikkeling: zo staat het in de voorloper. Dat zal nooit een definitieve nullijn kunnen zijn, maar strak zal die lijn er wel zijn.

Dan ga ik met heel grote sprongen door de opmerkingen en de moties.

Motie M6 van de fractie van de PvdA spreekt uit dat het Migratiesaldo nul moet vervallen. Dat is sympathiek, zou ik willen zeggen. Wij hebben dit echter met elkaar afgesproken en wij voeren het uit. Er ligt een verplichting voor ons om te zorgen dat de voorloper goed geborgd wordt om het Migratiesaldo nul kwijt te kunnen raken. Ik vind dat de motie een onderstreping van bestaand provinciaal beleid is op dit punt, zoals wij dat in deze Staten hebben afgesproken. In die zin lijkt de motie mij overbodig. De motie kan echter geen kwaad, dus als de indiener deze graag overeind wil houden, vind ik het prima. De motie voegt eigen-

lijk niets toe aan datgene wat wij met elkaar al doen. Motie M7, die afkomstig is uit Zuid-Holland: "...binnen twee maanden Provinciale Staten te informeren over de tijdslijn en procedure van het onderzoek". Wij zijn met elkaar onderweg om van de voorloper de doorloper te maken. Daarmee zullen wij dit soort dingen gaan afspreken: het Groene-Hartfonds, het instrumentarium, enzovoort. Binnen twee maanden is een beetje te kort. Wij hebben al twee maanden nodig om een stuk door de molen van deze organisatie van Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten te krijgen. Dat is dus te snel. Ik heb er echter geen moeite mee toe te zeggen dat wij een instrumentarium voor het Groene Hart op korte termijn, dit jaar, bij de Staten zullen brengen.

Motie M8, "... de Voorloper Groene Hart middels een thematische wijziging van de structuurvisie in beleid kan worden omgezet". Ik heb dit volgens mij omstandig toegezegd. Er staat in het akkoord dat wij dat in 2010 gedaan moeten hebben. Het tweede argument daarbij is dat wij anders niet van het Migratiesaldo nul afkomen. Ik heb de Staten toegezegd dat wij op tijd met voorstellen komen om dat in 2010 gerealiseerd te hebben. In die zin is de motie dus niet nodig.

De moties M9, M10 en de amendementen A2 en A3 gaan allemaal in op elementen van de voorloper. Daarbij moet je je afvragen of je bij een bouwsteen dit soort zaken moet indienen. Met name de heer De Vries had een beetje de neiging de discussie te voeren alsof het al juridisch geborgd ruimtelijk beleid was en onder het motto 'better safe than sorry' moet daarover nu al een uitspraak gedaan worden door de Staten. Ik vind dat hij zichzelf daarmee niet serieus neemt. Ten eerste, de Staten van Utrecht hebben het streekplan vastgesteld en alles wat zij daarin hebben afgesproken en wat er, volgens dat streekplan, niet mag, is nog steeds de ruimtelijke lijn van de provincie Utrecht. Daar kan de voorloper niet door heen gaan, want dat is de ruimtelijke structuur van de provincie Utrecht. Ten tweede, als wij de voorloper ruimtelijk willen borgen, zullen wij met elkaar in deze Staten een aanpassing van de provinciale structuurvisie moeten maken. Daar zitten de Staten dan wederom bij. In die zin is de motie, en dat geldt ook voor de amendementen, ontijdig om die op dit moment al, bij de voorloper, te bespreken.

De VOORZITTER: Wenst iemand in tweede termijn het woord te voeren? Dat is niet het geval.

Ik kom afzonderlijk per motie en amendementen bij u terug. Daarover hoeft u nu nog geen uitspraak te doen.

Ik stel amendement A2, over duurzame landbouw, aan de orde.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A2. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD.

De VOORZITTER: Dan het amendement A3, transformatie.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A3. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Mag ik concluderen dat alle fracties, met uitzondering van de fractie van Mooi Utrecht, kunnen instemmen met het voorstel?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van D66 acht zich uitdrukkelijk niet gebonden aan de voorloper, voorzover het betreft het gedeelte omtrent de transformatiezones en de onduidelijke begripsbepalingen van de metropolitane landschappen en de daaruit voortvloeiende bebouwingsmogelijkheden.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Dat geldt ook voor onze fractie: wij achten ons niet gebonden aan het onderdeel transformatiezones. Voor het overige ondersteunen wij graag de Voorloper Groene Hart. Wij kunnen ons ook niet scharen achter het onderdeel – eigenlijk kun je dat niet een onderdeel noemen, want het betreft meerdere passages – over het grootschaliger maken van de landbouw.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de SP sluit zich aan bij de woorden van de heer De Vries.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij achten ons niet gebonden aan de uitspraak over de transformatiezones.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fractie van Mooi Utrecht geacht wordt tegengestemd te hebben en inachtneming van de stemverklaringen van de fracties van D66, de PvdD, de SP en GroenLinks.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over tot afhandeling

van de moties. Als eerste motie M6, het beleid Migratiesaldo nul.

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft in feite toegezegd wat in de motie staat. Blijft deze motie overeind?

De VOORZITTER: Zolang ik niet hoor dat moties worden ingetrokken, blijven zij van kracht.

De heer MARTENS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vroeg zo-even of ik iets mocht toelichten. Dat kan dan nu misschien. Het betreft hier een oproep van de Staten. Dat is het grote verschil. Ik denk daarom dat de motie een toegevoegde waarde heeft en dat het zinvol is dat wij bij het bespreken van de voorloper dit op deze manier uitspreken. Wij willen de motie daarom graag in stemming brengen.

Ik wil motie M8 intrekken. Bij motie M7 wil ik 'twee maanden' veranderen in 'enkele maanden'. Ik neem aan dat deze motie daarmee door Gedeputeerde Staten is overgenomen.

De VOORZITTER: Dan ga ik over tot afhandeling. Motie M6, beleid Migratiesaldo nul.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen voor deze motie. Wij vinden het een beetje gevaarlijk, maar wij willen toch zeker die steun als Provinciale Staten aan de gedeputeerde geven.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat hier om een uitspraak van de Staten. Het lijkt mij niet overbodig. Wij zijn daarom voor de motie.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M6. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks en de SGP.

De VOORZITTER: Dan motie M7, ontwikkeling instrumentarium. 'Twee maanden' moet gelezen worden als 'enkele maanden'.

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heeft het college de motie overgenomen.

De VOORZITTER: De motie is in stemming. Bent u voor of tegen?

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Overbodig, dus tegen.

De VOORZITTER: Als het college de motie overneemt, dan is dat een advies aan de Staten. De Staten stemmen echter zelf over de motie. De indiener kan zeggen of hij de motie boven de markt houdt, aanhoudt, terugtrekt of in stemming brengt. Ik heb van de heer Martens begrepen dat hij de motie gewoon in stemming wil brengen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M7. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD.

De VOORZITTER: Motie M8 is ingetrokken. Aan de orde is motie M9, de transformatiezones Voorloper Groene Hart.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben voldoende gezegd wat je onder een bouwsteen moet verstaan. Mijn inziens is deze motie dan ook overbodig. Wij zijn tegen.

De heer De VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Aangezien amendement A2 het niet gehaald heeft, is dit onze tweede optie. Wij zullen de motie steunen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M9. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan motie M10, biodiversiteit.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Een korte stemverklaring. Wij hebben vanmorgen een sessie bijgewoond over Utrecht 2040. Daar hebben wij zorgelijke woorden gehoord over biodiversiteit in onze provincie. Tegelijkertijd deel ik de woorden van de gedeputeerde dat dit niet het moment is om op dit niveau over de voorloper te spreken. Wij zijn tegen de motie.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M10. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

Afronding concernproject Agenda 2010 Stichtse Lustwarande.

Benoeming voorzitter en leden Provinciale Commissie Leefomgeving.

Wijziging Verordening rechtspositie gedeputeerden, staten – en commissieleden.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorstellen.

VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2 (vervolg)

De VOORZITTER: Wij zijn toe aan de afhandeling en de besluitvorming, maar mogelijk zijn er nog wat opmerkingen over een van de moties.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben de schorsing gebruikt om te kijken of wij tot een motie konden komen, die statenbreed zou kunnen worden ondersteund. Gebleken is dat dat niet mogelijk is. In eerste instantie waren wij van mening dat nu spreken over de startnotitie wat voorbarig is en wellicht buiten de orde. Gezien het feit dat de indieners hun motie handhaven, hebben de fracties van het CDA, de VVD en de ChristenUnie gemeend een motie daarnaast neer te leggen. Die motie wil ik hierbij indienen.

Motie M11 (CDA, VVD, ChristenUnie): inpassing tracés startnotities Ring Utrecht en Knooppunt Hoevelaken

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 februari 2009, ter behandeling van het VERDER-pakket bereikbaarheidsmaatregelen fase 1 en 2 (Statenvoorstel PS2009MME04);

constaterende:
de voorliggende startnotities Ring Utrecht en Knooppunt Hoevelaken;

overwegende:
de onrust onder de Utrechtse inwoners over onderdelen van deze notities, met name een van de mogelijke tracés door Leidsche Rijn, ten zuiden van de A12 door Nieuwegein, ten oosten van de A27 door Amelisweerd, ten westen van Amersfoort als verbinding tussen de A1 en A28;

spreken als hun mening:
dat deze studies doorgang kunnen hebben, maar dat er uiteindelijk een acceptabele inpassing moet komen, waarbij de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit uitgangspunt zijn;

voorts overwegende:

- *het belang van een goede doorstroming en bereikbaarheid van de Utrechtse en Amersfoortse regio voor de economische vitaliteit van de gehele Randstad;*
- *de noodzaak van een goede verkeersinfrastructuur om het economisch herstel te faciliteren;*

dragen het college op:

indien goed landschappelijk inpasbare oplossingen meer middelen vergen dan in het bestuursakkoord overeengekomen, een lobby te starten richting het kabinet om aanvullende financiering te verkrijgen.

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil mijn bevreemding over deze motie uitspreken. Het is een motie met een heel andere strekking dan de oorspronkelijke motie. Er zijn geen mogelijkheden meer hierover te debatteren. Wat mij betreft zou de motie daarom buiten de orde moeten zijn.

De VOORZITTER: Dat betwijfel ik, omdat er vanmiddag geschorst is op dit punt. Er is gezegd dat er nog reden is om te sleutelen aan de motie. Dit is de uitkomst.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dit is niet de uitkomst.

De VOORZITTER: Wij kunnen er een lang en procedureel debat over houden of wij kunnen de moties nu in stemming brengen. Anders besluit ik nu te schorsen en dan gaan wij donderdag verder. Dan zal ik nu de vergadering schorsen. Dat is heel ongewoon.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Er is een andere mogelijkheid: de andere motie ook buiten de orde van de vergadering plaatsen, gezien het feit dat deze over een onderwerp gaat dat wij hier eigenlijk vandaag niet behandelen. Dat zijn de startnotities.

De VOORZITTER: Nee, de moties zijn ingediend binnen de orde van de agenda. Tenzij de initiatiefnemers de moties niet intrekken, worden ze in stemming gebracht.

Ik volg echter de heer Nugteren. Ik kijk naar de Staten: vindt u het goed dat de motie die alsnog is gebracht door de fractie van de VVD, ter stemming wordt aangeboden? Ja, ik zie instemming. Ik stel daarom voor dat de motie zo snel mogelijk wordt vermenigvuldigd.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De motie, zoals die zo-even is voorgelezen, komt overeen met de opmerking die ik heb gemaakt. Ik kan mij niet voorstellen dat een weg, zomaar op maaiveld, dwars door een nieuwe woonwijk heen zal gaan en dat wij als poort van de Randstad de nodige gelden zouden moeten verwerven als een goede inpassing noodzakelijk is. Daarmee ondersteunt de motie het beleid van het college.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb vandaag nog niet geïnterrumpeerd en ik heb nog niet veel gezegd. De lijn van de gedeputeerde doortrekkend in de richting van het CDA: gezien de toezegging van de gedeputeerde is de motie overbodig geworden en dus zijn wij tegen.

De VOORZITTER: De motie wordt nu rondgedeeld. Wij kunnen alvast overgaan tot besluitvorming van het voorstel zelve.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over tot afhandeling van de moties. Als eerste breng ik motie M1 in stemming. De motie gaat over meer investeren in openbaar vervoer.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Wij zullen deze motie niet steunen. Wij vinden de motie te expliciet. De andere motie die wij hebben ingediend en die al door het college is overgenomen, vinden wij voldoende. Hierbij kan ik ook aankondigen dat wij de volgende motie derhalve willen intrekken.

De VOORZITTER: Welke motie trekt u in?

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij trekken motie M11 in, gezien het feit dat deze door het college is overgenomen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik schrik van een tramlijn in de stad Utrecht, maar ik ben wel voor de motie.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M1. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan stel ik aan de orde motie M2, de afstemming van extreme alternatieven.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een stemverklaring afleggen. Wij betreuren het dat deze motie is ingediend, niet zozeer omdat wij het punt niet sympathiek vinden, maar omdat wij de motie ontijdig vinden. Ontijdig, omdat de pakketstudies nog niet zijn afgerond en wij nog niet voldoende inzicht hebben. Daardoor ontstaat er een nieuwe discussie die wij op dit moment jammerlijk vinden. Dat is een van de redenen waarom wij tegen zijn.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De stemverklaring van de fractie van het CDA geldt ook voor ons bij deze motie.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Een toelichting. Ik vind dat de discussie en de procedure ordentelijk gevoerd moeten worden. Wij zijn tegen deze motie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Een goed signaal. Wij zijn voor de motie.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M2. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan motie M4: kwaliteitsimpuls fietsnetwerk.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie omwille van het feit dat wij als provincie niet de gaten van gemeentelijke begrotingen gaan oplossen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De motie komt sympathiek over, maar ik mis elk spoor van dekking. Wij zijn dus tegen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M4. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de PvdA, de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

Sluiting.

De VOORZITTER: Wij hebben nog de notulen vast te stellen van de besloten vergadering. Ik stel voor dat wij dat de volgende keer doen. Daar is niets op tegen. De geheimhouding blijft gelden zolang die is

opgelegd. Heeft u daar bezwaar tegen? Dat is niet het geval.

Ik sluit de vergadering.

(Einde van de vergadering om 18.26 uur.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 20 april 2009.

De voorzitter,

De griffier,